

Posouzení bezpečnostních rizik při nouzovém ubytování osob ve městě Velká Bystřice

Bc. Tomáš Macharáček

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Tomáš Macharáček**
Osobní číslo: **L21310**
Studijní program: **N1032A020002 Bezpečnost společnosti**
Specializace: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Posouzení bezpečnostních rizik při nouzovém ubytování osob ve městě Velká Bystřice**

Zásady pro vypracování

1. Vypracujte literární rešerši k řešené problematice.
2. Provedte posouzení současného stavu nouzového ubytování obyvatelstva ve městě Velká Bystřice.
3. Posudte rizika v oblasti nouzového ubytování v městě Velká Bystřice a minimalizujte je.
4. Navrhňte „Plán nouzového ubytování obyvatelstva ve městě Velká Bystřice“.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. HOLEC, Tomáš. *Ochrana obyvatel a krizové řízení: praktický průvodce a rádce úředníka*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021. ISBN 9788076161009.
2. HRADIL, Jaroslav, Otakar J. MIKA, Miroslav MUSIL, Bohuslav SVOBODA, Jakub RAK a Dušan VIČAR. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení, 2018. ISBN 9788074547744.
3. RHINARD, Mark a Sebastian LARSSON. *Nordic Societal Security: Convergence and Divergence*. London: Routledge, 2020. ISBN 978-0-367-49292-2.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Miroslav Tomek, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **28. dubna 2023**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 28. 4. 2023

Jméno a příjmení studenta: Bc. Macharáček Tomáš

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

V diplomové práci se autor zaměřuje na problematiku nouzového ubytování jako jednoho ze základních opatření ochrany obyvatelstva v případě mimořádných událostí. Práce se dělí na dvě části, přičemž první část je věnována teoretickému rozboru problematiky a získání informací z právních norem a odborné literatury. Druhá část se pak věnuje aplikaci nouzového ubytování ve městě Velká Bystřice. Autor posuzuje stávající stav nouzového ubytování ve městě a k získání dat používá metodu mapování rizik, která slouží k identifikaci možných mimořádných událostí, které by mohly mít vliv na nouzové ubytování. Na základě selekce mimořádných událostí byla provedena metoda stanovení rizik a jejich ohodnocení, ze kterého vzešlo opatření k ochraně obyvatelstva formou nouzového ubytování. V závěru práce jsou formulována návrhová opatření a vypracován „Plán nouzového ubytování pro město Velká Bystřice“.

Klíčová slova: bezpečnost, mimořádný, obyvatelstvo, ochrana, plán, riziko, ubytování, událost

ABSTRACT

The author of the thesis focuses on the issue of emergency accommodation as one of the measures for protecting the population in case of extraordinary events. The thesis is divided into two parts, with the first part dedicated to a theoretical analysis of the issue and gathering information through research of legal norms and professional literature. The second part is focused on the application of emergency accommodation in the town of Velká Bystřice. The author assesses the current state of emergency accommodation in the town and uses the risk mapping method to identify possible extraordinary events that could have an impact on emergency accommodation. Based on the selection of extraordinary events, a method for assessing risks and their evaluation was carried out, resulting in measures for protecting the population through emergency accommodation. In the conclusion of the thesis, proposed measures and an emergency accommodation plan for the town of Velká Bystřice are formulated.

Keywords: population protection, emergency accommodation, emergency, measures

Poděkování

Chtěl bych vyjádřit své upřímné uznání a poděkování mému vedoucímu diplomové práce, doc. Ing. Miroslavu Tomkovi, PhD., za jeho odborné vedení, neocenitelnou pomoc a cenné rady, které mi byly velkým přínosem při zpracování této práce.

Dále bych chtěl vyjádřit své poděkování panu kap. Ing. Jakubovi Brumarovi za cenné rady, které byly velmi užitečné vzhledem k jeho získané praxi a představovaly tak reálný pohled na řešenou problematiku. Taktéž chci poděkovat Mgr. Kateřině Zichové za její trpělivost a pomoc při korektuře, která měla klíčový vliv na konečnou podobu této práce.

Nemohu opomenout vyjádřit své velké díky a vděčnost mé rodině, zejména mé přítelkyni a naší dceři, které mi byly neustále oporou a zdrojem podpory během celého mého studia. Bez nich bych nedosáhl tohoto úspěchu. Je mi ctí vás všechny uvést na začátku této práce a projevit vám svou vděčnost.

Motto

„Neodpoutávej se nikdy od svých snů! Když zmizí, budeš dál existovat, ale přestaneš žít.“

Mark Twain

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
CÍL PRÁCE A METODY ZPRACOVÁNÍ.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 NOUZOVÉ UBYTOVÁNÍ V PRÁVNÍCH NORMÁCH A ODBORNÉ LITERATUŘE.....	14
1.1 NOUZOVÉ UBYTOVÁNÍ V ODBORNÉ LITERATUŘE.....	14
1.2 NOUZOVÉ UBYTOVÁNÍ V PRÁVNÍCH NORMÁCH	19
1.3 VYBRANÉ ZÁKLADNÍ POJMY „NOUZOVÉHO UBYTOVÁNÍ“ POUŽITÉ V PRÁCI.....	27
2 NOUZOVÉ UBYTOVÁNÍ V RÁMCI OCHRANY OBYVATELSTVA.....	29
2.1 OPATŘENÍ NOUZOVÉHO PŘEŽITÍ	31
2.2 OBSAH JEDNOTLIVÝCH OPATŘENÍ NOUZOVÉHO PŘEŽITÍ	33
2.2.1 Nouzové zásobování základními potravinami	33
2.2.2 Nouzové zdroje pitné vody	35
2.2.3 Nouzové základní služby obyvatelstvu	37
2.2.4 Nouzové dodávky energií	38
2.2.5 Humanitární pomoc postiženému obyvatelstvu	38
2.2.6 Nouzové ubytování	40
3 ZÁKLADNÍ METODY HODNOCENÍ RIZIK A ANALÝZY	46
3.1 VYMEZENÍ VYBRANÝCH POJMŮ	46
3.2 VŠEOBECNÉ INFORMACE	47
3.3 METODY A PŘÍSTUPY K ANALÝZE A HODNOCENÍ RIZIK	49
3.4 POSUZOVÁNÍ RIZIK	50
3.4.1 Identifikace rizika – nebezpečí.....	50
3.4.2 Analýza rizika	51
3.4.3 Hodnocení rizika	52
4 ZÁVĚREČNÉ SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	54
II PRAKTICKÁ ČÁST	55
5 CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ MĚSTA VELKÁ BYSTRICE.....	56
5.1 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA MĚSTA.....	56
5.2 DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	57
5.3 ZABEZPEČENÍ CHODU MĚSTA	58
6 POSOUZENÍ SOUČASNÉHO STAVU NOUZOVÉHO UBYTOVÁNÍ VE MĚSTĚ VELKÁ BYSTRICE.....	61
6.1 UBYTOVACÍ OBJEKTY	61
6.2 UBYTOVACÍ OBJEKTY DRUHOTNÉHO CHARAKTERU.....	62
7 BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA OHROŽUJÍCÍ MĚSTO VELKÁ BYSTRICE	65

7.1	IDENTIFIKACE TYPŮ NEBEZPEČÍ OHROŽUJÍCÍ OBYVATELE MĚSTA	65
7.2	KONKRÉTNÍ RIZIKA OHROŽUJÍCÍ MĚSTO V NÁVAZNOSTI NA NOUZOVÉ UBYTOVÁNÍ	67
7.2.1	Mapa nebezpečí města Velká Bystřice	67
7.2.2	Interpretace výsledků	68
8	ANALÝZA A HODNOCENÍ IDENTIFIKOVANÝCH RIZIK	75
8.1	CHARAKTERISTIKA ZVOLENÉ METODY	75
8.2	METODICKÝ POSTUP PRO HODNOCENÍ RIZIK VE MĚSTĚ VELKÁ BYSTRICE.....	77
8.2.1	Charakteristika územního celku	80
8.2.2	Výběr mimořádných událostí pro provedení analýzy rizik.....	80
8.2.3	Analýza ohrožení – stanovení míry ohrožení zvoleného území	80
8.2.4	Analýza zranitelnosti – stanovení zranitelnosti zvoleného území	82
8.2.5	Analýza připravenosti – stanovení míry připravenosti zvoleného území	84
8.3	VYHODNOCENÍ ZKOUMANÝCH MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ	90
9	NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ A DOPORUČENÍ PRO ZEFEKTIVNĚNÍ SOUČASNÉHO STAVU NOUZOVÉHO UBYTOVÁNÍ.....	92
9.1	OBECNÉ NÁVRHOVÉ OPATŘENÍ A DOPORUČENÍ	92
9.2	KONKRÉTNÍ NÁVRHOVÉ OPATŘENÍ.....	94
9.3	PLÁN NOUZOVÉHO UBYTOVÁNÍ VE MĚSTĚ VELKÁ BYSTRICE	96
	ZÁVĚR	97
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	100
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	109
	SEZNAM OBRÁZKŮ	111
	SEZNAM TABULEK.....	112
	SEZNAM PŘÍLOH.....	113

ÚVOD

V dnešní době se lze setkat s různými nečekanými situacemi, jako jsou například přírodní katastrofy, pandemie, teroristické útoky a další mimořádné události (dále jen „MU“), které mohou vážně ohrozit životy a majetek obyvatel. Jedním z klíčových opatření pro ochranu obyvatelstva v takových situacích je i zabezpečení nouzového ubytování. Tento typ ubytování slouží jako dočasné řešení pro ty, kteří jsou vystaveni nebezpečí a potřebují okamžitou pomoc. Nouzové ubytování se vztahuje na dočasné umístění lidí mimo jejich běžné bydliště v důsledku MU, jako jsou například požáry, záplavy, havárie, epidemie nebo jiné krizové situace související s evakuací osob.

V minulosti bylo nouzové ubytování organizováno v provizorních a dočasných zařízeních, jako jsou stany, přívěsy nebo školní tělocvičny. Tyto prostory však mohou být nedostatečné v situacích, kdy je nutné zajistit ubytování pro větší počet lidí na delší dobu. Proto se v současnosti více používají speciálně navržená a vybavená ubytovací zařízení, jako jsou nouzové ubytovny nebo mobilní ubytovací jednotky.

Zajímavým příkladem využití nouzového ubytování v nedávné době byla pandemie covid-19. V mnoha zemích byly rychle postaveny provizorní nemocnice a ubytovací zařízení pro pacienty s koronavirem. Při pandemii bylo obtížnější volit správnou metodiku a postupy, protože svět se v novodobé historii s globální pandemií tohoto charakteru nesešel a příprava na takovou událost nebyla v minulosti na pořadu dne. Dnes, s odstupem času, se odborníci shodují na tom, že situace a přijatá opatření byla z počátku pandemie na celosvětové úrovni podceněna. Tato zkušenost ukázala, jak důležité je mít plány nouzového ubytování v případě krizových situací a jak efektivní mohou být moderní nouzové ubytovací zařízení.

V průběhu tvorby této práce postihlo Turecko v provincii Elâzığ zemětřesení o síle 6,8 Mw, kde se počty mrtvých odhadují až na 44 tisíc lidí. OSN se domnívá, že v Turecku zůstalo bez střechy nad hlavou na 1,5 milionu lidí. Pro tuto potřebu bude poskytnuto na 120 tisíc ubytovacích kontejnerů, vznikne tak mobilní městečko, které bude mít charakter náhradního nouzového ubytování.

Při zohlednění veškerých katastrof a MU, které se ve světě dějí a které přinášejí mnohdy nepředstavitelné následky, je nutné uvažovat o tom, co dělat a jak postupovat. Obzvláště pak v případě, kdy existuje reálná hrozba, že se taková situace může stát i nám. Česká republika (dále jen „ČR“) není v této oblasti výjimkou a lze tak předložit několik situací, kdy bylo zapotřebí na našem území zrealizovat nouzové ubytování.

Jako události několika posledních let lze zmínit nedávné tornádo na jihu Moravy, povodně v letech 2010 a 2013 a samozřejmě aktuálně probíhající ubytování uprchlíků z Ukrajiny, kteří hledají útočiště před válečným konfliktem.

CÍL PRÁCE A METODY ZPRACOVÁNÍ

Téma této diplomové práce bylo zvoleno autorem s ohledem na opomíjené řešení problematiky nouzového ubytování v menších městech, kde zvolenému tématu často není věnovaná dostatečná pozornost ze strany zaměstnanců obecních a městských úřadů, jejichž úkolem je zajistit připravenost obcí a měst na mimořádné události a krizové situace. Město Velká Bystřice bylo autorem zvoleno, jelikož je jejím obyvatelem a jeho cílem je přispět k nahlédnutí do problematiky nouzového ubytování v městě Velká Bystřice s ohledem na oborové zaměření autora.

Diplomová práce se zaměřuje na plánování nouzového ubytování pro obyvatele města Velká Bystřice s důrazem na kreativní přístup, což představuje zásadní aspekt ochrany obyvatelstva. V kontextu MU, jako jsou například přírodní katastrofy, nehody, teroristické útoky a podobně, je nouzové ubytování opatřením pro minimalizaci dopadů na obyvatele a snížení rizik.

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit současný stav nouzového ubytování ve městě Velká Bystřice a na základě zjištěných výsledků navrhnout „Plán nouzového ubytování“, který bude odpovídat rizikům vzešlým z provedených analýz rizik ve zvoleném území. K dosažení hlavního cíle byly vymezeny následující dílčí cíle:

- vymežit právní předpisy a zpracovat literární rešerši z odborné literatury zabývající se problematikou nouzového ubytování;
- provést analýzu rizik a posoudit tak rizika, která mají vliv na nouzové ubytování ve městě Velká Bystřice;
- zpracovat „Plán nouzového ubytování“ obyvatelstva města Velká Bystřice.

Pro splnění hlavního a dílčích cílů práce byly použity následující metody:

- **Metoda pozorování a konzultace.** Na základě důkladného průzkumu území, včetně pozorování a analýzy stávajícího stavu nouzového ubytování, konzultací s odborníky a získaných poznatků v oblasti nouzového ubytování, byl sestaven věcný a ucelený pohled na tuto problematiku ve městě Velká Bystřice. Konzultace a spolupráce s odborníky sehrály klíčovou roli při formování tohoto pohledu. Ing. Jakub Brumar z Hasičského záchranného sboru (dále jen „HZS“) Olomouckého kraje poskytl svou expertízu v oblasti nouzového ubytování, zatímco místostarosta města Velká Bystřice, Ing. Jiří Pospíšil, Ph.D., poskytl podrobné informace o místních

specifikách. Výsledkem těchto konzultací a pozorování je komplexní a detailní pohled na nouzové ubytování ve Velké Bystřici, který slouží jako základ pro tvorbu plánu nouzového ubytování v tomto městě. Autor práce využívá tuto informační základnu a získané zkušenosti k návrhu efektivních řešení, která budou přizpůsobena specifikům daného území.

- **Sběr dat.** V této fázi bylo provedeno shromažďování a analýza dat souvisejících s nouzovým ubytováním ve městě Velká Bystřice. Byly zkoumány současné podmínky a situace týkající se dostupnosti ubytovacích zařízení a jejich kapacity.
- **Mapování rizik.** Pro tuto práci byla zvolena metoda mapování rizik, která pojímá podstatu k vyjádření míry rizika, které může v městě nastat. Jedná se o grafické a slovní popsání zvolené metody, z které vychází podstatná část praktické části.
- **Analýza zkoumané situace.** Analýza k hodnocení bezpečnostních rizik byla provedena k vydefinování MU, které mohou zasáhnout do opatření ve formě nouzového ubytování osob. Mechanismus hodnocení je nastaven tak, aby získané výsledky odpovídaly hodnocení aktuální bezpečnostní situace pro rozhodování a přijetí potřebných opatření.
- **Dedukce.** Tato metoda byla použita k odvození závěrů na základě obecných principů a znalostí. V kontextu nouzového ubytování se dedukce aplikovala na formulaci základních pravidel pro plánování nouzového ubytování.
- **Indukce.** Na základě metody indukce a dedukce byl vytvořen „Plán nouzového ubytování ve městě Velká Bystřice“. V rámci tohoto plánu byly navrženy konkrétní kroky a opatření, jejichž cílem je zlepšení situace v oblasti nouzového ubytování.

Tvůrčí činnost autora, která spočívala ve vytvoření efektivního Plánu nouzového ubytování pro město Velká Bystřice, byla motivována stávajícími globálními událostmi, které zdůrazňují potřebu řádně připravit města na případné mimořádné situace, jako je evakuace obyvatel a nouzové ubytování. Autor si uvědomil, že organizace nouzového ubytování je kritická v situacích, kdy jsou životy lidí ohroženy, a že by měla být prováděna efektivně a bez chaosu. Plán nouzového ubytování obyvatelstva ve městě Velká Bystřice byl vypracován na základě důkladného výzkumu a sběru informací.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 NOUZOVÉ UBYTOVÁNÍ V PRÁVNÍCH NORMÁCH A ODBORNÉ LITERATUŘE

Úvodní kapitola této práce se, jak uvádí její název, zabývá nouzovým ubytováním jakožto i jeho naplní v právních normách a odborné literatuře. Následující kapitola se tedy soustředí na vybrané zákony a odbornou literaturu relevantní k tématu diplomové práce a na základě metody rešerše přibližuje obsah zdrojů, ze kterých autor práce čerpá. Prve je důležité si definovat pojem nouzové ubytování. To je zpravidla jedním z devíti bodů nouzového přežití obyvatelstva, jež je součástí opatření Ochrany obyvatelstva (dále jen „OOb“). V této práci se pojmu nouzové ubytování a jeho charakteristice věnují následující kapitoly, které jej detailněji popisují.

1.1 Nouzové ubytování v odborné literatuře

V této podkapitole jsou vybrané odborné publikace a knihy, které jsou přímo spojeny s nouzovým ubytováním, nebo na něj navazují a popisují jej. Nelze přímo vymezit jen pojem nouzové ubytování, aniž by nebyla popsána jeho souvislost v systému OOb. Ve výčtu uvedené odborné literatury jsou proto zvoleny publikace, které pojednávají o oblasti nouzového ubytování v kontextu ochrany obyvatelstva. Autor z vybraných zdrojů čerpá cenné informace, které sjednocuje, filtruje a využívá je k přínosu do této práce. Literatura se skládá jak ze zdrojů tuzemských, tak i zahraničních, které se minimálně částečně věnují problematice úzce spjaté s pojmem nouzové ubytování. K nejvýznamnějším rešeršním zdrojům lze zařadit následující odbornou literaturu:

- Knihu „*Ochrana obyvatelstva*“ autorů Danuše Kratochvílové, Danuše Kratochvílové ml. a Libora Folwarcznyho lze považovat za stěžejní zdroj v oblasti OOb. Relevantnost využití tohoto zdroje v předkládané diplomové práci pramení z jeho komplexního představení terminologie. Kolektiv autorů popisuje a charakterizuje OOb od samotného vzniku v ČR, který je datován od přijetí zákona č. 82 Sb. Roku 1935 o ochraně a obraně proti leteckým útokům, kdy byla zřízena civilní protiletecká ochrana. Historii OOb v ČR autoři rozepisují v několika vývojových etapách, popisují jejich vzájemné vztahy a vývoj. Kromě toho v několika kapitolách detailně popisují rozsah opatření OOb včetně toho, kdo za provedení těchto opatření nese odpovědnost. Konkrétně to jsou složky integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) a orgány krizového řízení. Tyto jsou součástí realizace těchto opatření. Autoři zohledňují i kontext mezinárodního humanitárního práva, kterému

věnují jednu z kapitol. Kratochvílová a kolektiv autorů se snaží pojem OOb vystihnout pro širší okruh čtenářů od krizových manažerů až po studenty tak, aby byli schopni ucelený obsah informací o OOb funkčně aplikovat i v současné době (Kratochvílová, Kratochvílová a Folwarczny, 2013).

- Autoři David Řehák, Bohumír Martínek a Petra Legierská se v odborné monografii *„Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb“* věnují problematice ochrany obyvatelstva v souvislosti s aktuálními, novodobými hrozbami. Lze tvrdit, že obsahem navazují na výše zmíněnou publikaci *„Ochrana obyvatelstva“* od autorky Kratochvílové a kolektivu. Zatímco tato se věnuje problematice OOb v plném rozsahu, monografie autorů Řeháka, Martínka a Legierské se věnuje implementaci OOb na aktuální bezpečnostní hrozby a rizika, která se s nimi pojí. Autoři tak svou tvorbou reagují na fakt, že bezpečnostní prostředí se v ČR neustále mění. Obsah této publikace utváří linii vztahů mezi aktuálními bezpečnostními hrozbami a vnímáním rizik, která z nich vycházejí. Autoři popisují systém ochrany obyvatelstva vzhledem k jeho formování se souvislostmi, která jsou obsahem *„Koncepte ochrany obyvatelstva“*. Přestože se monografie věnuje aktuálním bezpečnostním hrozbám, je třeba si uvědomit, že neodpovídá aktuální koncepci ochrany obyvatelstva, a proto se může v některých východiskách lišit. Hlavní částí této odborné publikace je popis konkrétních opatření ochrany obyvatelstva a jejich vývoj do roku 2020. Autoři se v jedné z kapitol věnované evakuaci také detailněji soustředí na problematiku nouzového ubytování, které je především v kontextu zabezpečení součástí procesu evakuace. V závěru pak navazují také na organizační strukturu OOb s přesahem do výchovné činnosti, a sice do vzdělávání občanů v oblasti OOb i implementace programů vzdělávání pro mladé generace (Řehák, Martínek a Legierská, 2015).
- Autor Tomáš Holec svoji publikaci *„Ochrana obyvatel a krizové řízení: Praktický průvodce a rádce úředníka“* staví do pozice studijní příručky, která se zaměřuje na úředníky samosprávných celků. Jeho publikace si staví za cíl stát se užitečnou pomůckou při výkonu správní činnosti úředníků, kteří jsou součástí mechanismu zajištění ochrany obyvatel a krizového řízení. V publikaci jsou uceleně shrnuty cenné informace z praxe, které jsou podloženy základními právními předpisy, které jsou vysvětleny pomocí právního výkladu. Holec mimo jiné pojednává i o krizovém řízení, na které navazuje jeho charakteristikou. Vzhledem ke svému obsahu je tato

studijní příručka využívaná především úředníky na úrovni obcí. Relevantnost publikace spatřuje autor předkládané diplomové práce v aktuálním výkladu problematiky OOb, jakožto i problematiky evakuace, která je přímo spjatá s tématem nouzového ubytování (Holec, 2021).

- Odborná monografie „*Základy ochrany obyvatelstva v České republice*“ od Jaroslava Hradila, Otakara J. Míky, Miroslava Musila, Bohuslava Svobody, Jakuba Raka a Dušana Vičara, kteří se ve svém akademickém působení dlouhodobě zaměřují na ochranu obyvatelstva a krizové řízení, poskytuje díky několikaleté vědecké činnosti a praxi autorů relevantní poznatky a informace z oblasti OOb v ČR. Problematika OOb je v této monografii aplikovaná na aktuální bezpečnostní hrozby. Publikace je pro tuto diplomovou práci přínosem zejména proto, že se kromě historie OOb věnuje také logistickému zabezpečení OOb a hlavním opatřením OOb. Publikace je určena pro široké spektrum čtenářů. Jak uvádí sami autoři, je vhodnou četbou nejen pro studenty a akademické pracovníky (Hradil et al., 2018). Tato publikace byla pro formování poznatků potřebných k sepsání této diplomové práce klíčovým zdrojem.
- Kniha „*Nordic Societal Security: Convergence and Divergence*“ autorů Sebastiana Larssona a Marka Rhinarda porovnává a komparativně posuzuje bezpečnostní koncepty v severských zemích. Obecně se zakládá se na předpokladu, že severské země přistupují k bezpečnosti a ochraně obyvatelstva podobně. Publikace ale tento předpoklad zpochybňuje a detailně sleduje bezpečnost společnosti v Norsku, Švédsku, Dánsku a Finsku. Publikace pak na základě analýz a studií, které byly provedeny pro každou sledovanou zemi zvlášť, poukazuje na rozdílné přístupy k bezpečnosti a ochraně obyvatelstva v jednotlivých zemích. Autoři tak vyvrací globálně rozšířený předsudek a ukazují, jak různé jsou přístupy severských zemí v oblasti bezpečnosti a ochrany obyvatelstva. K jejich tezím v publikaci přispívá také široké spektrum odborníků z řad expertů na zahraniční a bezpečnostní politiku či představitelů domácí bezpečnostní scény (Larsson a Rhinard, 2020).
- „*Bojový řád jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu: Ubytování evakuovaných osob Nouzové ubytování – Metodický list číslo 8 z roku 2017*“ udává především způsob provedení nouzového ubytování. Metodický list poskytuje definici nouzového ubytování v souvislosti s opatřeními nouzového přežití. Nouzové ubytování zahrnuje poskytnutí náhradních ubytovacích kapacit pro evakuované

obyvatelstvo, které musí opustit své domovy kvůli mimořádným událostem nebo krizovým situacím, aby zajistili ochranu svého zdraví. Konkrétní body tohoto dokumentu popisují způsob možného zajištění ubytování evakuovaných osob a jeho ukotvení v havarijních plánech. Havarijní plán definuje především samotná opatření a objekty, které jsou pro nouzové ubytování podle legislativního ukotvení předurčeny (Bojový řád jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu, 2017). Na podmínkách nouzového ubytování, které vychází z tohoto dokumentu, jsou založeny návrhy a přístupy v této diplomové práci.

- V roce 2016 byl na základě zadání předsedy vlády proveden „*Audit národní bezpečnosti*“. Více než 120 expertů z bezpečnostní komunity se věnovalo jeho zpracování a identifikovali 10 oblastí, které jsou nejzávažnější pro vnitřní bezpečnost ČR. Audit dospěl k závěru, že připravenost bezpečnostního systému na tradiční hrozby je vyhovující. Dále rozdělil tyto závažné oblasti na antropogenní hrozby a přírodní hrozby, které mohou ohrožovat životy, zdraví a majetek obyvatelstva. (Audit národní bezpečnosti, 2016).
- V publikaci „*Evakuace osob*“ se autoři Libor Folwarczny a Jiří Pokorný zaměřují na evakuaci osob z hlediska OOb a požární ochrany, popisují metody evakuace osob na území ČR a prezentují i poznatky z praxe. Tato kniha předkládá možnosti, jak evakuaci organizovat a zabezpečit. Autoři uvádí podklady pro řešení objektové a plošné evakuace osob z hlediska vymezení právních a technických předpisů, na kterých jsou založeny. Pro tuto diplomovou práci je stěžejní zejména pátá kapitola s názvem „*Plošná evakuace*“. Ta se věnuje konkrétně nouzovému ubytování a popisuje je jako opatření, kdy nelze adekvátní ochranu obyvatelstva zajistit jiným způsobem (Folwarczny a Pokorný, 2021).
- Ochranu obyvatelstva v ČR je potřeba technicky a organizačně zabezpečit tak, aby bylo o obyvatelstvo při M efektivně a co nejlépe postaráno. O této problematice pojednávají autoři v knize „*Východiska technického a organizačního zabezpečení ochrany obyvatelstva*“. Autoři v této publikaci poukazují na historické souvislosti s dnešním přístupem k OOb, který se na základě nových poznatků neustále modernizuje. Autoři se pak konkrétně věnují vybraným technickým a organizačním opatřením OOb, jako jsou varování a informování obyvatelstva a zabezpečení dlouhodobé evakuace v návaznosti na nouzové ubytování. Taktéž se věnují

nouzovému zásobování pitnou vodou či ukrytí obyvatelstva v rámci OOb (Řehák a Folwarczny, 2012).

- Tingyu Luo a kolektiv autorů se v odborném článku „*Comprehensive Evaluation of Emergency Shelters in Wuhan City Based on GIS*“ zaměřují na bezpečnost obyvatel v pojetí nouzového ukrytí a ubytování s využitím GIS¹. Autoři se zabývají výstavbou nouzových krytů, které mají plnit funkci nouzového ubytování v čínském městě Wu-chan. Z článku vyplynulo, že k výzkumu zvolené nouzové kryty ve městě Wu-chan naplňují funkci nouzového ubytování. Na základě principů a metod prostorové analýzy GIS, byly použity data ke komplexnímu vyhodnocení vhodnosti, kapacity a stavu nouzových krytů v moderních středních nebo velkých městech. Autoři vychází z výsledků statistik a potvrzují tezi, že komplexní kapacita nouzových krytů, které poskytují obyvatelstvu NU, do určité míry odráží schopnosti města reagovat na MU. Dále poukazují na organizaci a rozmístění vhodných nouzových krytů, které obyvatelstvu dokážou poskytnout dlouhodobý úkryt a uspokojit jejich základní potřeby. Autoři na základě výzkumu identifikují tři aspekty, jakým způsobem zlepšit nouzové „přístřešky“. Podle autorů je nutné:
 - zlepšit stav nerovnoměrného rozmístění a nedostatečného počtu nouzových krytů v mimo centrálních městských částech,
 - zlepšit správu a údržbu nouzových přístřešků v návaznosti na modernizaci a zabezpečit tyto prostory materiálně pro možné MU a katastrofy,
 - zřídit mikropožární stanice, lékařské stanice a záchranné týmy (Luo et al., 2022).

Mimo výše uvedené je podle autorů třeba dále zlepšovat také účinnost a dostupnost přístřešků. Výsledky výzkumu nicméně ukázaly, že celková situace nouzových přístřešků ve Wu-chanu je dobrá, přičemž 96 % míst dosahuje střední nebo vyšší úrovně (Luo et al., 2022). Článek pojednávající o zkušenostech ze zahraničí a řešeních aktuálních hrozeb přináší praktické poznatky relevantní při zpracovávání předkládané diplomové práce.

¹ Geografický informační systém (angl. Geographic information system) je počítačový systém, který umožňuje ukládat, vizualizovat, spravovat a analyzovat prostorová data a jejich vztahy.

1.2 Nouzové ubytování v právních normách

Tato podkapitola představuje základní právní normy a předpisy vztahující se k tématu nouzového ubytování. Jedná se o zákony, ze kterých vychází jisté postupy a zákonnosti, které formují koordinaci mezi orgány krizového řízení (dále jen „KŘ“) a dalšími subjekty vyplývajícími ze zákona, které se podílejí na ochraně obyvatelstva při mimořádné události MU. Hlavní pilíř, který tvoří takzvanou osu, představují následující krizové zákony:

- Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů stanovuje rámec pro integrovaný záchranný systém (IZS) v České republice. Tento zákon obsahuje definice a stanovuje hlavní složky IZS, včetně popisu jejich působnosti. Další důležitou funkcí tohoto zákona je stanovení pravomocí státních orgánů územních samosprávných celků v rámci IZS. Také upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osob, a to konkrétně při přípravě na MU při záchranných a likvidačních pracích (dále jen „ZaLP“) a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizového stavu (Zákon č. 239/2000 Sb.). V rámci IZS pojednává o oblasti spojené s nouzovým přežitím obyvatelstva především v § 7, odst. 2, písm. i), kde se zmiňuje o plnění úkolů Ministerstva vnitra, které v součinnosti s Ministerstvem pro místní rozvoj stanovují stavebně technické požadavky na stavby, které jsou určeny pro OOb v případě vzniku MU. V § 10, odst. 5, písm. f, tento zákon nařizuje orgánům kraje zabezpečit organizaci a koordinaci v případě evakuace, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími potřebnými nezbytnostmi k přežití obyvatelstva. Stejně jako mají tímto zákonem danou svou funkci orgány kraje, mají ji danou i orgány obcí na úrovni obecního úřadu, o čemž se zmiňuje § 15, odst. 2, písm. f). V tomto paragrafu se uvádí, že obecní úřad se vysloveně podílí na zajištění nouzového přežití obyvatel obce. V souladu s ustanovením v § 16 v písmenu c), dále uvádí, že starosta obce při provádění ZaLP taktéž organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce včetně nouzového ubytování obyvatelstva (Zákon č. 239/2000 Sb.).
- Zákon č. 240/2000 Sb. O krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) stanovuje působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany ČR, před vnějším napadením a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnost

i za porušení těchto povinností (Zákon č. 240/2000 Sb.). Podle § 14 odst. 3 písm. b) zákona je v období krizového stavu hejtman kraje pověřen koordinováním opatření týkajících se nouzového ubytování, zásobování pitnou vodou a potravinami a dalších nezbytných zdrojů pro přežití obyvatelstva. Tyto pravomoci jsou součástí plánování a řízení krizového managementu a mají za cíl minimalizovat negativní dopady krize na obyvatele daného kraje. Při plnění těchto pravomocí hejtman spolupracuje s dalšími zainteresovanými orgány a subjekty. Totožnou úlohu v posloupnosti řízení na úrovni orgánů obce má dle § 21, odst. 3, písm. c) v době krizového stavu starosta obce. Jeho úkolem je organizace a činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatelstva, jehož součástí je nouzové ubytování obyvatel. Tímto zákonem je dáno rozdělení odpovědnosti orgánů státní správy při krizovém řízení (Zákon č. 240/2000 Sb.)

- Zákon č. 241/2000 Sb. o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů („HOPKS“) se zabývá přípravou na opatření vedoucí k prevenci před vzniklými škodami, které mohou nastat, a pro jejich minimalizaci. Existují čtyři typy krizových stavů, které jsou stanoveny v následujících právních dokumentech:
 - stav nebezpečí²,
 - nouzový stav³,
 - stav ohrožení státu⁴,
 - a válečný stav⁵ (Zákon č. 241/2000 Sb.).

Při zajištění dlouhodobého přežití obyvatelstva má podstatnou úlohu právě tento zákon, který stanovuje povinnost v § 10, odst. 1, písm. a) o uspokojení základních životních potřeb. K zajištění a splnění podmínek je Zákonem č. 241/2000 Sb. uveden v § 4 systém hospodářských opatření pro krizové stavy (dále jen „HOPKS“). Dále zákon uvádí pravomoci hejtmana kraje, starosty obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) a taktéž umožňuje vládě jakožto řídicímu orgánu nařídít HOPKS v době, kdy přetrvává jeden z krizových stavů (Zákon č. 241/2000 Sb.). Tento zákon je jedním ze zákonů bezpečnostní norem, a je předmětem vzniku např. metodických

² § 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

³ Čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

⁴ Čl. 7 ústavního zákona č. 110/1998 Sb.

⁵ Čl. 43 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

pokynů, metodiky plánování nezbytných dodávek v systému HOPKS, metodiky pro vyžádání věcných zdrojů za krizové situace, a mnoha dalších, které jsou instruovány na konkrétní hospodářské opatření (Metodiky HOPKS, 2022).

- Vyhláška č. 328/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému obsahuje v příloze číslo 1 Plán nouzového přežití. Vyhláška definuje obsah Havarijního plánu kraje, který se člení do třech částí na informační část, operativní část a plány konkrétních činností. Plán nouzového přežití vychází konkrétně z plánu konkrétních činností. Pro předkládanou diplomovou práci je stěžejní především Plán nouzového ubytování, který je součástí Plánu nouzového přežití (Vyhláška č. 328/2001 Sb.). Vyhláška dále stanovuje obsah dokumentace IZS, způsob, jakým je dokumentace zpracována a podrobnosti o stupních poplachů poplachového plánu. Rovněž stanovuje principy krizové komunikace a spojení v integrovaném záchranném systému.
- Vyhláška MV 380/2002 Sb. se zabývá přípravou a prováděním úkolů ochrany obyvatelstva a podrobně specifikuje postupy při zřizování zázemí pro civilní ochranu. Dále se věnuje organizačním aspektům řízení a zajištění nouzového přežití a organizace humanitární pomoci. Vyhláška také stanovuje povinnost informování v oblasti ochrany obyvatelstva, která se vztahuje na právnické i fyzické osoby. Podle § 2 odst. 2, jsou personální složení a věcné prostředky zařízení civilní ochrany určeny pro zajištění nouzového přežití a organizované humanitární pomoci. Obsluha zařízení pro nouzové ubytování a stravování se bude lišit v závislosti na charakteru a velikosti zařízení a skupina humanitární pomoci se skládá z velitele a dvou až čtyř pomocníků (Vyhláška č. 380/2002 Sb.). V závěru uvedené vyhlášky se nachází seznámení s odbornou přípravou personálu zařízení civilní ochrany, kde je stanovena charakteristika osoby, která je považována za odborně připravenou. Odborně připravený personál se zaměřuje na objasnění místa a úlohy zařízení civilní ochrany v případě vzniku MU, na spolupráci se složkami integrovaného záchranného systému a plnění úkolů vyplývajících z dané funkce, přičemž se klade důraz na opatření k ochraně obyvatelstva, jako je ukrytí, evakuace, nouzové přežití nebo dekontaminace. Podle § 5, písm. c) má odborně připravený personál za úkol sdělovat informace o opatřeních k ochraně obyvatelstva, včetně varování, evakuace, ukrytí, individuální ochrany a nouzového přežití. Čtvrtá část vyhlášky (§ 12) se pak věnuje rozsahu plánování evakuačních opatření. Pro účely této práce je klíčový zejména

§ 12 odst. 5, písm. a, d, g), týkající se opatření spjatých s nouzovým ubytováním, který stanovuje následující:

- *„stanovení evakuačních prostorů a pořadí jejich evakuace, vymezení evakuačních tras s dostatečnou propustností vozidel, stanovení potřeby a zajištění dopravních prostředků, zabezpečení činnosti evakuačních a přijímacích středisek, stanovení míst nouzového ubytování a vytvoření podmínek pro ubytování evakuovaného obyvatelstva;*
- *přípravu podkladů pro provedení příjmu evakuovaných osob, upřesnění potřeby nouzového ubytování, přípravu podkladů pro rozdělování evakuovaného obyvatelstva v evakuačních střediscích k přepravě do přijímacích středisek;*
- *zajištění nouzového ubytování a přípravu dokumentace pro příjem evakuovaných osob v místech nouzového ubytování“ (Vyhláška č. 380/2002 Sb.).*

Uvedená vyhláška č. 380/2002 Sb., myslí v § 14 na zásobování a distribuci zásob, které vznikly na základě uzavřených smluv. Ve smyslu přijímacího střediska vyhláška uvádí v odst. 4. písm. b) e), jeho funkci. Tou je především rozdělování osob, které jsou evakuovány, do míst nouzového ubytování. Příjímací středisko má také za úlohu evakuované informovat o místě, kde dojde k nouzovému ubytování a o zajištění stravy po dobu, která bude nezbytně nutná.

V šesté části vyhlášky se v § 20, písmena d), nachází požadavky na regulační plán pro civilní ochranu. Regulační plán je důležitou součástí územní plánovací dokumentace a na základě stanoviska stavebního úřadu se implementuje jak do textové, tak i do grafické části územního plánu obce. Regulační plán obsahuje přesný návrh ploch pro evakuaci obyvatelstva a jeho následné ubytování, čímž se zajišťuje připravenost místních úřadů na případné krizové situace (Vyhláška č. 380/2002 Sb.).

- Nařízení vlády č. 463/2000 Sb. o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva se zabývá především oblastí humanitární pomoci. Vykládá například pravidla o jejím poskytování a přijímání. Na sledování a koordinaci nabídek

a požadavků na humanitární pomoc se podílejí různé subjekty, jako jsou státní orgány, orgány územních samosprávných celků a humanitární organizace, v souladu s uvedeným nařízením vlády (Nařízení vlády č. 463/2000 Sb.).

- Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 11. února 2010 k realizaci opatření nouzového přežití obyvatelstva v působnosti Hasičského záchranného sboru ČR je vznesen od generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „GŘ HZS“) a je metodikou pro realizaci opatření nouzového přežití obyvatelstva Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „HZS ČR“). Pokyn uceluje postup a metodiku při poskytování nouzového přežití obyvatelstva při MU, která si vyžaduje provedení záchranných a likvidačních prací. Opatření nouzového přežití obyvatelstva jsou navržena pro řešení MU, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu a jsou začleněna do havarijního plánu kraje ve formě plánu nouzového přežití. Ten zahrnuje právě nouzové ubytování, které formuje páteř této práce (Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR, 2010). Zbývajícím opatřením, jako jsou nouzové zásobování potravinami nebo pitnou vodou a další, bude věnována samostatná kapitola v této práci.
- Nouzové ubytování je předmětem článku 61 Dodatkového protokolu I k Ženevským úmlouvám z roku 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů. Ten je nutné v této podkapitole obsáhnout i vzhledem k aktuálnímu dění na poli ozbrojených konfliktů, a sice v kontextu probíhajícího, Ruskem vyvolaného válečného konfliktu na území Ukrajiny. Tento protokol podrobněji vymezuje pojem civilní obrana a stanovuje její účel, který spočívá v plnění humanitárních úkolů. Tyto úkoly jsou dále specifikovány v článku 61 a jejich hlavním cílem je ochrana civilního obyvatelstva před nebezpečím, odstranění bezprostředních účinků nepřátelských akcí nebo pohrom a zajištění nezbytných podmínek pro přežití lidí. Jde o:
 - *„hlášené služby;*
 - *evakuace;*
 - *organizování a poskytování úkrytů;*
 - *zatemňování;*
 - *záchranné práce;*
 - *zdravotnické služby včetně první pomoci a také náboženská pomoc;*

- *boj s požáry;*
- *zjišťování a označování nebezpečných oblastí;*
- *dekontaminace a podobná ochranná opatření;*
- *poskytování nouzového ubytování a zásobování;*
- *okamžitá pomoc při obnově a udržování pořádku v postižených oblastech;*
- *okamžitá oprava nezbytných veřejných zařízení;*
- *bezodkladné pohřební služby;*
- *pomoc při ochraně předmětů nezbytných k přežití;*
- *doplňující činnost nezbytná k splnění výše uvedených úkolů, včetně plánování a organizování, ale neomezující se pouze na tuto činnost“ (Sdělení č. 168/1991 Sb.).*

Vývoj lidstva jde exponenciálně vzhůru, ale agresivní politika a válčené konflikty zůstávají i v dnešní geopolitické struktuře realitou, mocenský charakter přetrvává a konflikty se v historii opakují. Autor diplomové práce proto hodnotí jako pozitivní, že současné kroky v reakci na ruskou agresi na Ukrajině vycházejí z již existujících dokumentů a je pomyšleno na komplexní ochranu obyvatelstva v podmínkách 21. století. To lze ilustrovat právě na příkladu dodatkového protokolu Ženevských úmluv. Na jeho základě totiž vzniklo aktuální Metodické doporučení pro územní samosprávné celky k zajištění ubytovací kapacity v obcích a krajích pro osoby přicházející z Ukrajiny (viz další bod), (Sdělení č. 168/1991 Sb.).

- Metodické doporučení pro územní samosprávné celky „*Zajištění ubytovací kapacity v obcích a krajích pro osoby přicházející z území Ukrajiny podle usnesení vlády č. 207 ze dne 16. března 2022 o vyčlenění volných ubytovacích kapacit v krajích*“ obsahuje nezávazný návod, jak v praxi řešit zajištění ubytování osob přicházejících z území Ukrajiny prostřednictvím krajů a obcí s rozšířenou působností v rozsahu stanoveném usnesením vlády č. 207 ze dne 16. března 2022 o vyčlenění volných ubytovacích kapacit v krajích, ve znění usnesení č. 235/2022. Předmětem metodického doporučení je popis variant řešení zajištění ubytovací kapacity a objektů ubytování, včetně vymezení role a postavení kraje a obcí s rozšířenou působností. Nedílnou součástí doporučení je postup pro poskytování kompenzačního příspěvku. Metodické doporučení obsahuje celkem čtyři přílohy, ve kterých jsou

uvedena konkrétní opatření vzhledem k zajištění ubytování osob (Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem financí a Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru, 2022).

Seznam příloh metodického doporučení je následující:

- Příloha č. 1 - Standardy pro dočasné nouzové přístřeší ve stávajících objektech občanské vybavenosti,
- Příloha č. 2 - Vzor poučení o dodržování pravidel ubytování,
- Příloha č. 3 - Formulář žádosti o poskytnutí dotace,
- Příloha č. 4 - Metodický materiál Ministerstva financí (Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem financí a Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru, 2022).

Oblasti nouzového ubytování, která je předmětem této diplomové práce, se věnuje především Příloha č. 1 - Standardy pro dočasné nouzové přístřeší ve stávajících objektech občanské vybavenosti. Tato příloha pojednává o pojmu dočasné nouzové přístřeší (dále jen „DNP“) a upozorňuje na skutečnost, že tento dokument vznikl jako reakce na uprchlickou krizi způsobenou ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny.

V DNP jsou uprchlíkům poskytovány následující služby:

- nocleh,
- přístup k bezpečné pitné vodě, hygieně, potravinám a zdravotnické pomoci,
- chráněný a odpovídající životní prostor,
- základní materiální humanitární pomoc,
- základní komunitní služby pro důstojný život a možnost trávení volného času,
- základní informace o podmínkách pro uprchlíky v ČR a zapojení do zdravotního a sociálního systému.

Tyto služby vychází z důležitosti zachováním základních lidských práv a svobod a uplatňováním humanitního práva. Hlavním předmětem této metodiky je vzhledem k vývoji konfliktu právo na přístup k bydlení a zachování lidské důstojnosti. Funkčnost DNP bere taktéž ohled na pohlaví, věkové skupiny, náboženství. V této příloze je shrnuta osnova DNP obsahující plánování lokality, podmínky

provozu, organizaci, personální zabezpečení a bezpečnostní opatření. Veškeré podmínky jsou v souladu se standardem SPHERE⁶ (Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem financí a Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru, 2022).

- Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030 zpracovaná Ministerstvem vnitra – GŘ HZS v souladu s ustanovením § 7, odst. 2, písm. E) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tento strategický dokument ve svém obsahu určuje směr a vývoj ochrany obyvatelstva do roku 2030. Koncepce svojí povahou stanoví další postup a zaměření při realizaci opatření ochrany obyvatelstva. Obsah této koncepce se dělí na tři strategické cíle – rozvoj podmínek ochrany obyvatelstva, podporu úkolů a opatření a v poslední řadě účinnost organizace v komplexním pojetí. Pro naplnění uvedených strategických cílů je definováno celkem 12 základních úkolů ochrany obyvatelstva. Kromě výše uvedeného je koncepce také „*věnována popisu strategického prostředí zahrnující reflexi změn, projevů a dopadů, které vyplývají z vytipovaných faktorů a které mají relevanci k vymezeným úkolům*“ (Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030, 2021). Vyhodnocení stanovených úkolů je prováděno, stejně jako u předešlých dokumentů tohoto charakteru, po ukončení platnosti koncepce.

Kompletní popis zákonů, jejich prováděcích předpisů a vyhlášek by byl svým obsahem příliš rozsáhlý a pro tuto diplomovou práci, vzhledem k jejímu zaměření, nerelevantní. Z tohoto důvodu, jsou obecné právní normy, které se vztahují k řešení problematiky ochrany obyvatelstva a krizového řízení, obsažena pouze v následujícím výčtu:

- 1/1993 Sb., Ústava České republiky;
- 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky;
- 347/1997 Sb., Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady,
- 1/1993 Sb., Ústava České republiky;
- 110/1998 Sb., Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky;

⁶ Projekt pro zvýšení kvality a odpovědnosti poskytování humanitární pomoci.

- 258/2000 Sb., Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů;
- 222/1999 Sb., Zákon o zajišťování obrany České republiky.

1.3 Vybrané základní pojmy „Nouzového ubytování“ použité v práci

V oblasti problematiky nouzového ubytování lze najít celou řadu pojmů, které vychází z terminologických slovníků a odborné literatury. V této diplomové práci je chápána problematika nouzového ubytování ve spojitosti s možnými riziky, která mohou nastat v autorem zvolené lokalitě. Z tohoto důvodu jsou dále uvedeny pojmy související jak s nouzovým ubytováním, tak i s hodnocením rizik. Tedy s oblastmi, jež jsou klíčovými předměty této diplomové práce. V některých případech byly definice vhodně upraveny, aby čtenáře nezatěžovaly v celém svém rozsahu, který není pro význam této práce účelný. Vybrané pojmy jsou pro přehlednost seřazeny abecedně.

Civilní obrana se zabývá plněním humanitárních úkolů, jejichž cílem je ochrana civilního obyvatelstva před nebezpečím, pomoci při odstraňování bezprostředních účinků nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvoření nezbytných podmínek pro přežití. Mezi tyto úkoly může patřit například poskytování nouzového ubytování a zásobování. (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Evakuace je souhrn organizačních a technických opatření zabezpečujících přemístění osob, zvířat a věcných prostředků v daném pořadí priority z míst ohrožených mimořádnou událostí nebo krizovou situací do míst, ve kterých je zajištěno pro osoby náhradní ubytování a stravování (nouzové přežití), pro zvířata ustájení a pro věcné prostředky uskladnění (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Evakuačním střediskem se rozumí zařízení, které je jednoznačně označeno nápisem nebo mezinárodně uznávaným symbolem civilní ochrany a slouží k poskytování informací a služeb evakuovaným osobám. Obvykle se nachází mimo evakuační prostor, kde jsou evakuované osoby shromažďovány, a zajišťuje koordinaci a organizaci dalšího postupu (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Hodnocením rizik se rozumí proces porovnávání výsledků analýz rizik s kritérii rizik k určení, zda riziko a/nebo jeho velikost je přijatelná nebo tolerovatelná (Krömer, Musial a Folwarczny, 2010).

Hrozba je definována jako přírodní nebo člověkem podmíněný proces představující potenciál, tj. schopnost zdroje hrozby být aktivován a způsobit škodu. Tento potenciál může být spuštěn záměrně nebo náhodně využit pro atakování specifických zranitelností aktiva. Hrozba bývá zdrojem rizika (Martínek, 2003).

Mimořádná událost je pojem, který může být v současnosti vykládán také jako mimořádná situace, nouzová situace, pohroma, katastrofa, havárie. Kolektiv autorů Šenovský, Adamec a Hanuška (2007) ve své publikaci „*Integrovaný záchranný systém*“ uvádí, že za MU lze považovat škodlivé působení sil a jevů, které může být způsobeno zásahem přírodních vlivů či jednáním člověka, a pak také havárie, které mohou ohrozit zdraví a životy osob, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení ZaLP (Šenovský, Adamec a Hanuška, 2007).

Podle Terminologického slovníku pojmů (2016) MU je událost nebo situace vzniklá v určitém prostředí v důsledku živelné pohromy, havárie, nezákonnou činností, ohrožením kritické infrastruktury, nákazami, ohrožením vnitřní bezpečnosti a ekonomiky, která je řešena obvyklým způsobem orgány a složkami bezpečnostního systému podle zvláštních právních předpisů (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Nouzové přežití je v kontextu OOb vykládáno jako dočasný způsob přežití obyvatelstva postiženého následky mimořádných událostí nebo krizových situací. Zahrnuje zejména opatření k nouzovému ubytování, zásobování potravinami, pitnou vodou a energiemi a organizování humanitární pomoci (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Nouzové ubytování znamená dočasné ubytování osob, které byly postiženy mimořádnou událostí nebo krizovou situací, v objektech, které nejsou určeny pro běžné bydlení, ale jsou dočasně upraveny a vybaveny tak, aby mohly splnit minimální požadavky na spánek, odpočinek a hygienické potřeby osob. Tyto objekty musí být přizpůsobeny tak, aby mohly poskytnout potřebnou ochranu, bezpečnost a základní služby, jako například stravování, lékařskou péči a další nezbytné služby, aby se zajistilo pohodlné a bezpečné ubytování osob v nouzi (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Ochranou obyvatelstva se rozumí plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení jeho života, zdraví a majetku (Hradil et al., 2018).

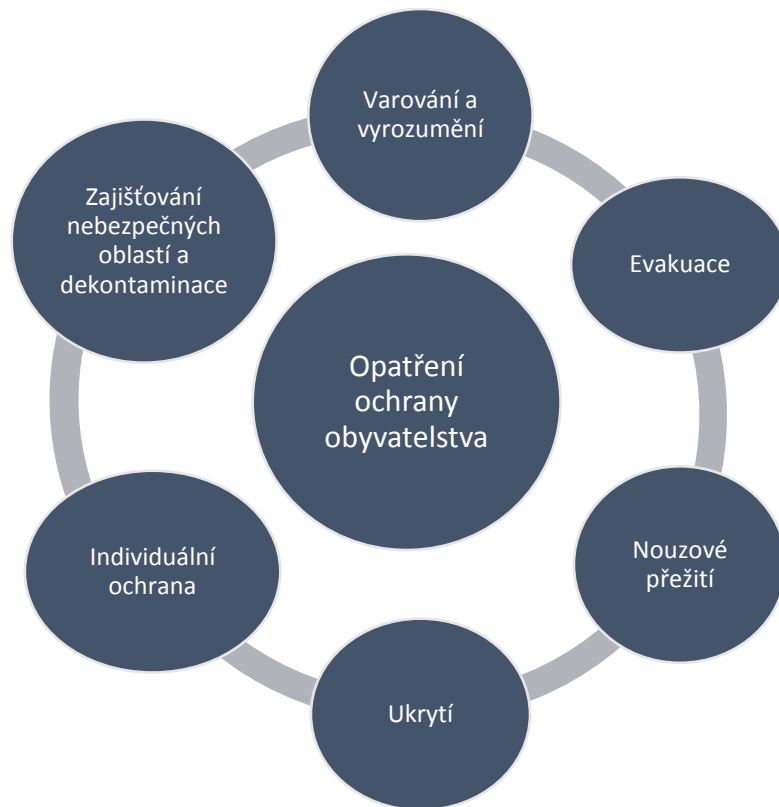
Riziko je možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. (Terminologický slovník pojmů, 2016).

2 NOUZOVÉ UBYTOVÁNÍ V RÁMCI OCHRANY OBYVATELSTVA

Ochrana obyvatelstva je dle Zpěváka (2014) soubor postupů a činností, které zahrnují věcně příslušné orgány a další subjekty včetně samotných občanů, kdy veškerá činnost směřuje k minimalizaci dopadů MU na zdraví, životy obyvatelstva, majetku, a dnes také na oblast, která nabývá na své váze, a to je životní prostředí. Autoři v oboru bezpečnostní problematiky Řehák, Martínek a Růžičková (2015) konstatují, že OOb je jeden ze základních pilířů bezpečnostního systému ČR, jenž je v souladu s Bezpečnostní strategií. Mezi základní principy OOb dle Zpěváka (2014) lze zařadit následující skutečnosti, které se účelově shodují s principy OOb, které uvádí ve své publikaci i Kratochvílová, Kratochvílová ml. a Folwarczny (2013):

- Stát je zodpovědný za ochranu obyvatel.
- V České republice je Ministerstvo vnitra odpovědné za koordinaci ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Na krajské úrovni pak OOb zajišťuje HZS jednotlivých krajů.
- Odpovědnost za ochranu obyvatelstva je delegována ve sférách řízení od veřejné správy, krajů, obcí s rozšířenou působností až po samotné obce.
- V období jak za válečného stavu, tak v míru jsou poskytovány totožné podmínky opatření OOb k řešení následků MU potažmo krizové situace.
- Příslušné zákony přímo definují odpovědnost za ochranu života, zdraví a majetku.
- Integrovaný záchranný systém plní hlavní úlohu v OOb, a v návaznosti na to disponuje technikou a materiálem, který svými vlastnostmi odpovídá možnostem nasazení a uplatnění při MU.
- Aby byla sebeochrana obyvatelstva efektivnější, je využito prostředků zahrnujících širokou informovanost obyvatelstva o ochranných prostředcích.
- Dále je třeba dbát na připravenost a zvyšování odbornosti v oblasti OOb u pracovníků veřejné správy, zejména na úrovni obcí a právnických a podnikajících osob. Je také nutné, aby byla věnována pozornost zvyšování povědomí o ochraně obyvatelstva prostřednictvím pedagogických pracovníků a v rámci školních programů. Informovanost běžných občanů o této problematice by také měla být posílena (Zpěvák, 2014; Kratochvílová, Kratochvílová a Folwarczny, 2013).

Hlavní principy OOb uvedené v předešlém odstavci jsou jakousi definicí, která reflektuje výčet hlavních opatření v rámci OOb, na které (Obrázek 1) navazují autoři Kratochvílová, Kratochvílová ml. a Folwarczny (2013) ve své publikaci.

Obrázek 1 Opatření ochrany obyvatelstva

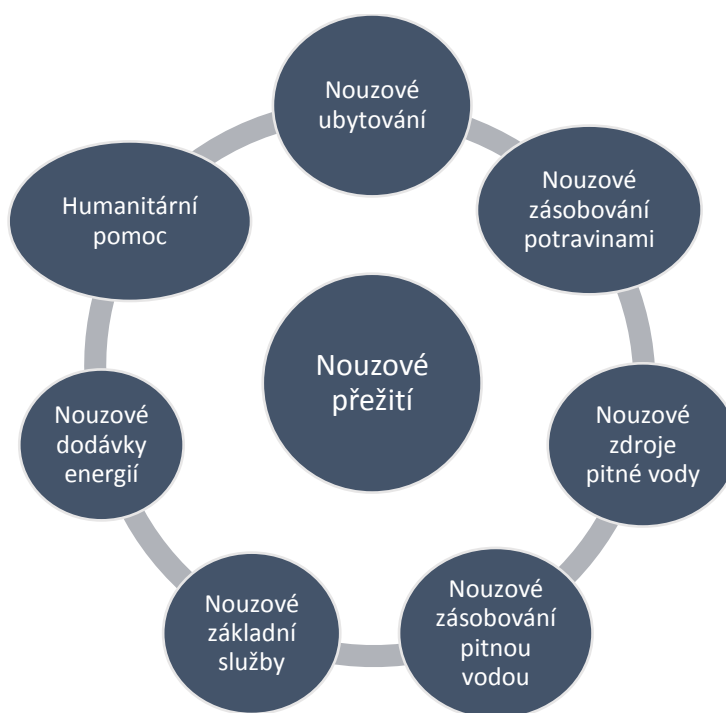
[vlastní zpracování (Kratochvílová, Kratochvílová a Folwarczny, 2013)]

Například Řehák, Martínek a Legierská, (2019) tento komplexní pohled na opatření ochrany obyvatelstva ve své odborné monografii zabývající se problematikou ochrany obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb rozšiřují o záchranné a likvidační práce, humanitární a dobrovolnickou pomoc a monitorování NBC (Nuclear, Biological, Chemical) situace.

Nouzové ubytování a jeho zařazení ve vztahu k ochraně obyvatelstva si žádá své detailnější vysvětlení. Těžko pochopit význam nouzového ubytování v komplexnosti OOb bez jeho provázanosti. Jako pouhý samotný pojem je neuchopitelný. Při vzniku MU probíhá celá řada úkolů, které se skládají z aktivit od technického zabezpečení až po likvidaci následků vzniklé MU. Tyto úkoly ale nelze plnit, aniž by nebyly splněny dílčí úkoly odvedené především

už mimo oblast vniklé MU. Jedná se o úkoly spojené s evakuací. Pokud si to situace žádá, jedná se i o nouzové ubytování v podmínkách ochrany obyvatel, které vzniklá MU zasáhla.

Nouzové ubytování je jedním z úkolů nouzového přežití, které vyplývá z opatření OOb. Níže (Obrázek 2) je graficky zobrazena struktura nouzového přežití. Detailněji jsou konkrétní úkoly nouzového přežití specifikované v následující kapitole.

Obrázek 2 Opatření nouzového přežití

[vlastní zpracování (Kratochvílová, Kratochvílová a Folwarczny, 2013)]

Pro minimalizaci dopadů na životy a zdraví obyvatelstva postiženého MU je nezbytné mít na zřeteli, že tento proces zahrnuje soubor činností a postupů. Tento soubor představuje úsilí příslušných subjektů státní správy, samosprávy a dalších zainteresovaných subjektů, včetně samotných občanů (Kratochvílová, Kratochvílová a Folwarczny, 2013).

2.1 Opatření nouzového přežití

Tato podkapitola se věnuje detailněji konkrétním opatřením nouzového přežití. Tímto navazuje na předchozí kapitolu a vychází z uvedených definic. Jak již bylo charakterizováno, tak nouzové přežití je dočasný způsob přežití obyvatelstva postiženého následky MU nebo krizové situace.

Foldyna (2009) ve své publikaci věnující se problematice nouzového přežití dává tomuto opatření za cíl maximálně snížit nežádoucí dopady MU nebo krizové situace na zdraví a život obyvatelstva, které je přímo zasaženo nebo se nachází na postiženém území.

Jak uvádí Kratochvílová, Kratochvílová ml. a Folwarczny (2013) nouzové přežití se netýká jen evakuovaného obyvatelstva, ale je realizováno také pro obyvatelstvo, které sice nebylo evakuováno, ale nachází se v oblasti postižené MU nebo krizovou situací. Pro obyvatelstvo, které se nachází v oblasti zasažené MU nebo krizovou situací (v zóně havarijního plánování) a nebylo evakuováno, se předpokládá, že podmínky pro přežití budou nevyhovující, ztížené. Opatření nouzového přežití pro skupinu, která nebyla evakuována se provádí, pokud to situace dovolí, v prostoru MU nebo krizové situace. Na rozdíl od skupiny osob, pro obyvatelstvo, které muselo být z povahy situace evakuováno, se opatření nouzového přežití provádí po celou dobu, po kterou si zabezpečení postiženého obyvatelstva vyžaduje. Nouzové přežití je zpravidla zahájeno po 1-2 dnech od výskytu MU a realizuje se s návazností na evakuaci obyvatelstva z postižené oblasti. Jedná se o plnění mimořádných opatření k zachování zdraví, života a životních potřeb. Provádění opatření nouzového přežití evakuovaného obyvatelstva se zpravidla ukončuje tehdy, když se obyvatelé mohou vrátit do svých nebo nových domovů a infrastruktura v postižené oblasti je schopna funkčně zabezpečit potřeby původně evakuovaného obyvatelstva (Foldyna, 2009).

Vlivem opatření nouzového přežití při dlouhodobé evakuaci se realizují podmínky nouzového ubytování. Tomuto postupu realizace nouzového ubytování se věnuje i praktická část předkládané diplomové práce, kdy se uvažuje, že při vzniku MU v obci bude obyvatelstvo dlouhodobě evakuováno. Foldyna (2009) uvádí příklady, kdy se provádí dlouhodobá evakuace z ohrožených prostorů při MU nebo krizové situaci, a to v případech živelných pohrom. Konkrétně se jedná o povodně, rozsáhlé požáry nebo také o technologické havárie, vojenský konflikt a další.

Vznikne-li MU, která vyžaduje vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu, pak toto vyhlášení a poplachu definuje „*Vyhláška ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS*“ v § 20–24. V této vyhlášce je přímo vymezen přehled základních opatření nouzového přežití. Právní úprava dále ukládá povinnost krajům (zákonem přeneseno na HZS kraje) ke zpracování „Havarijního plánu kraje“. Tedy dokumentu, který zabezpečuje a obsahuje opatření a postupy k provádění ZaLP na vymezeném území vzniku MU. Havarijní plán kraje ve své struktuře obsahuje plány konkrétních činností, ze kterých vychází Plán nouzového přežití obyvatelstva. Ve vnějších

havarijních plánech se pak vybraná opatření k nouzovému přežití obyvatelstva zpracovávají rovněž do plánu konkrétních činností, ze kterého vychází Plán evakuace osob (Šenovský, Adamec a Vaněk, 2006).

Pro kompletní přehled je třeba uvést, že opatření nouzového přežití obyvatelstva se vyskytuje i v povodňovém plánu obce, ORP a kraje a je součástí věcné části (Adamec, 2012; Zákon č. 254/2001 Sb.).

2.2 Obsah jednotlivých opatření nouzového přežití

Opatření nouzového přežití navzájem utváří ucelenou strukturu, která musí zajistit minimálně obstojnou a dočasnou náhradu služeb a materiálního zabezpečení pro obyvatele, které postihla MU nebo krizová situace a jsou součástí jednoho z uvedených opatření. V některých z níže uvedených opatření autor diplomové práce uvádí obohacující poznámky, které se vztahují k dané problematice z pohledu k tématu relevantních vědeckých článků.

2.2.1 Nouzové zásobování základními potravinami

Nouzové zásobování základními potravinami je opatření, které má za úkol zabezpečit obyvatelstvo zasažené MU nebo krizovou situací základními potravinami. Nouzové zásobování potravinami se zpravidla realizuje v prostorech, které nejsou evakuační zónou, ale ve kterých je z důvodu vzniku MU nebo krizové situace omezeno nebo zcela znemožněno běžné zásobování prodejen s potravinami a stravovacích zařízení.

Foldyna (2009) dělí zajištění základními druhy potravin v případě zabezpečení stravování na:

- využití stálých stravovacích zařízení (např. restaurace, hotely, kuchyně, menzy),
- mobilní stravovací zařízení (např. pojízdné kuchyně) (Foldyna, 2009).

Kratochvílová et al. (2013) pojetí nouzového zásobování potravinami rozděluje do dvou základních způsobů:

- poskytování základních druhů potravin, které lze zajistit z nezasažených obchodů nebo skladů s potravinami;
- zabezpečení stravování s využitím stravovacích zařízení např. restaurace, hotely, školní jídelny, menzy apod., a to buď stravováním přímo v nich, nebo dovozem jídel v nich uvařených do míst nouzového ubytování (Kratochvílová et al., 2013).

K nouzovému zásobování základními potravinami se předpokládá využití funkční části distribuční sítě nebo smluvně dohodnutých subjektů. Seznam těchto subjektů je přílohou plánu nouzového přežití obyvatelstva, který je součástí „Havarijního plánu kraje“. Částečně lze využít humanitární pomoc, jak uvádí Mika, Zahradníček a Zeman (2012). Lze konstatovat, že nouzové stravování obvykle předpokládá snížení množství a změnu složení stravy, stejně jako omezení výběru jídel a pitné vody. Tímto způsobem není možné zajistit dostatečnou rozmanitost stravy, která by vyhovovala individuálním preferencím každého jednotlivce. Strava poskytnutá v rámci nouzového stravování bývá navržena tak, aby byla kaloricky redukována nebo s minimálním energetickým obsahem, což lze chápat jako dietní stravu. Návrh stravní dávky, energetické hodnoty potravin a doporučená skladba jídelníčku jsou uvedeny v přílohách č. 16 až 18 Pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 10/2010. Ze zmíněné přílohy č.16 vyplývá, že stravní dávka osoba/den je 8000 KJ/ 1912 Kcal. Vědecká analýza provedená odborníky v oboru zjistila, že požadavky na kalorie pro přežití se pohybují od 2 400 kalorií za den do 1 800 kalorií za den, v závislosti na věku, pohlaví a celkové úrovni zdraví. Univerzitní studie ve Spojených státech, včetně prestižního UCLA Center for Human Nutrition, zjistily, že průměrný dospělý člověk může ve skutečnosti zemřít hlady, pokud sní méně než zhruba 1 000 kalorií denně (Marlowe, 2022).

Nouzové zásobování potravinami je ve světě a na půdě nadnárodních organizací velmi aktuálním tématem. Není proto divu, že k němu vzniká nespočet výzkumů a studií. Například v rámci studie „*Derivation of Nutrient Requirements for Disaster-Affected Populations*“ od autorů Seala a Thurstansové (2013) byla provedena revize nutričních požadavků populace při katastrofách a bylo zjištěno, že definice minimálních standardů na nutriční vyváženost je nepřiměřená. Ukazatele a standarty se změnily a byla potřeba přehodnotit nutriční požadavky při navrhovaných nouzových dávkách.

Výzkum založený na demografickém profilu, který reprezentoval typickou populaci příjemců, zjistil, že požadavky enormně vzrostly v případě devíti minerálů a vitamínů. Toto zjištění bylo následně implementováno do normativních doporučení WHO/FAO (Seal a Thurstans, 2013).

Problematiku spojenou s nouzovým zásobováním potravinami vymezuje i Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů „HOPKS“ (Zákon č. 241/2000 Sb.). A to formou zavedení regulačních opatření, která budou stanovena pro konkrétní situaci. Tyto zásobovací strategie jsou obvykle používány k řízení

nedostatkových potravinových zásob po vyhlášení krizových stavů a nouzových opatření v hospodářství, jako je například distribuce potravinových dávek nebo omezení spotřeby určitých potravin (Kratochvílová, 2005).

2.2.2 Nouzové zdroje pitné vody

Při nouzovém zásobování vodou obyvatelstva, které bylo zasaženo MU nebo KS, se jedná o zabezpečení pitné vody pro obyvatelstvo na dobu, která je nezbytně nutná pro jeho přežití a dobu, která je vyžadována pro obnovu funkce běžného zásobování pitnou vodou (Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura, 2021).

Pojem „systém nouzového zásobování vodou“ se skládá ze souhrnu věcných, materiálních, technických a personálních prostředků vlastníků a provozovatelů vodovodů pro veřejnou potřebu, které jsou uloženy v pohotovostních zásobách spadajících pod Správu státních hmotných rezerv. Tedy ústřední orgán státní správy v ČR v oblastech hospodářských opatření pro krizové stavy (Tomek, Strohmandl a Rak, 2014).

K nouzovému zásobování pitnou vodou (dále jen „NZV“) bylo v gesci Ministerstva zemědělství, které zastává v dané problematice funkci ústředního správního úřadu, zpracován metodický pokyn⁷, který má zajistit jednotný postup příslušných orgánů v systému nouzového zásobování obyvatelstva pitnou vodou při MU a za krizové situace (Ministerstvo zemědělství, 2017).

Níže popsané důsledky, které mohou nastat vlivem MU a KS, jsou implementovány v havarijních a krizových plánech jako obsah postupu a opatření. Lze je nalézt i v uvedeném metodickém pokynu NZV v čl. 6 pod názvem Zásady řešení NZV v havarijních a krizových plánech. Hasičský záchranný sbor kraje jako zpracovatel krizového plánu kraje a obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) plánuje opatření NZV v rámci nouzového přežití obyvatelstva, který je součástí havarijního plánu kraje, jehož je také zpracovatel. Kraje a ORP mají ve svém krizovém plánu zahrnutý zabezpečení NZV v rámci rozpracování typového plánu pro řešení krizové situace typu „Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu“ (Ministerstvo zemědělství, 2017).

⁷ Metodický pokyn je dostupný z:
https://eagri.cz/public/web/file/551452/Methodicky_pokyn_NZV_Vestnik_vlady_organy_kraju_organy_obci_01_01_2017.pdf

Nouzové zásobování vodou je realizováno při vzniku MU nebo krizové situace vzniklé v důsledku:

- „*extrémního snížení hladiny vody ve zdroji vody vlivem extrémního sucha,*
- *zhoršení kvality vody ve zdroji způsobené živelnou událostí, kontaminace škodlivými látkami či organismy vlivem havárie nebo terorismu,*
- *přerušení dodávky elektrického proudu,*
- *závažného poškození vodovodních potrubí, vodojemů, úpraven vod, čerpacích stanic a dalších součástí a zařízení vodovodů či nedostatku provozních hmot,*
- *jiných závažných zásahů do vodovodů“ (Kratochvílová et al., 2013).*

Nouzové zásobování vodou při vzniku MU:

- koordinuje hejtman kraje (v Praze primátor hlavního města Prahy), starosta ORP při řízení zásahu složek IZS na strategické úrovni dle § 2 písm. c) § 7a § 9 vyhlášky č. 328/2001 Sb.,
- koordinuje hejtman při provádění krizových opatření stanovených v podmínkách kraje § 14 odst. 3 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb.,
- řídí HZS kraje dle metodického pokynu Ministerstva zemědělství co do koordinace zásahu složek IZS na taktické a operační úrovni (Ministerstvo zemědělství, 2017).

Doporučená dávka pitné vody je stanovena pokynem Ministerstva zemědělství a ve své publikaci ji uvádí i Kratochvílová et al. (2013). Lze tedy vyvodit, že v rozmezí čtyř let zůstala doporučená dávka nezměněná. Při nouzovém zásobování obyvatelstva pitnou vodou se zabezpečuje nezbytné množství vody, konkrétně 5 litrů osoba/den po dobu prvních dvou dnů a poté 10-15 litrů osoba/den po dobu nezbytně nutnou. Požadavky na jakost vody mohou být odlišné od vody pitné (Ministerstvo zemědělství, 2017).

Na budoucnost zdroje pitné vody se ve svém článku zaměřuje Pavel Punčochář (2021), ve kterém s odkazem na vědecké podklady apeluje, že je na čase zabývat se zabezpečením vodních zdrojů k zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Zhmotňuje svou vizi, která odkazuje neuspokojivou situaci s vývojem klimatu, které se má navíc zhoršovat. Obce a města, jakožto odpovědní vlastníci vodovodní infrastruktury, by podle něj měli rizikům spojeným s možným nedostatkem vody věnovat patřičnou pozornost (Punčochář, 2021).

Na téma spojené se zásobováním pitnou vodou navazuje „*Sborník z workshopu NATO Advanced Research Workshop*“ o zásobování měst v nouzových situacích vodou (Sharan, Tal a Coccossis, 2007). Workshop se v roce 2007 konal v izraelském Tel-Avivu. Autoři přednášeli o důležitosti zabezpečení zdrojů vody v gesci infrastruktury jak národní, tak regionální a místní. Ve sborníku poukazují na problematiku spojenou s nedostatkem jak pitné, tak užitkové vody při teroristickém útoku 11. září 2001. Autoři v této souvislosti poukazují na naprostý nedostatek plánovací dokumentace, která by v danou situaci byla efektivní z hlediska rychlosti a účelnosti pro zmírnění dopadů útoku na obyvatele zasažené tragédií. Autoři nabádají úřady k zefektivnění vyhodnocení možných příčin, které mohou znemožnit přísun vody, a tak ohrožovat civilisty na zdraví a životech. Odborníci zabývající se problematikou spjatou se zdroji pitné vody či s nouzovým zásobováním se shodují na faktu, že zabezpečení skupiny obyvatel je jednoduchý úkol. Naopak je tomu ale v případě velké katastrofy nebo havárie, která zasáhne početnou část obyvatelstva. V tomto ohledu je podle odborníků zabezpečení obyvatelstva v takovém rozsahu už úkolem, který vyžaduje velké úsilí mnoha lidí, kteří musí postupovat podle předem připravených plánů, jež jsou navíc ve většině případů zastaralé a neaktualizované (Sharan, Tal a Coccossis, 2007).

2.2.3 Nouzové základní služby obyvatelstvu

Nouzové základní služby se poskytují obyvatelstvu, které bylo evakuováno, ale i obyvatelstvu, kterému bylo umožněno zůstat v místě MU, kde jsou nadále ztížené podmínky pro přežití. Dále Kratochvílová a kolektiv autorů (2013) uvádí, že nouzové základní služby se přednostně poskytují osobám, které postihla MU a jsou umístěny v zdravotnickém zařízení nebo v ústavu sociální péče. Přehled dodavatelů služeb nebo materiálu k zabezpečení základních služeb jsou uvedeny v krizovém plánu kraje a ORP.

Nouzové základní služby obyvatelstvu zahrnují poskytování informací o situaci a přijímaných opatřeních. Jedná se o následující služby:

- „*zdravotnické služby,*
- *sociální služby,*
- *hygienické služby,*
- *veterinární služby,*
- *poštovní a spojové služby,*
- *dopravní služby,*

- *technické služby,*
- *pohřební služby,*
- *zásobování postiženého obyvatelstva šatstvem, příkrývkami, prostředky osobní hygieny a denní potřeby“ (Mika, Zahradníček a Zeman, 2012).*

2.2.4 Nouzové dodávky energií

Zajištění dodávek energií se řídí při MU nebo krizové situaci dle legislativy v oblasti zajištění dodávek v rámci energetiky, plynárenství a teplárenství. Prve se jedná o zajištění energií pro chod a provoz objektů, které se nachází v oblasti zasažené například MU (Foldyna, 2009).

V případě elektrické energie se ve spojitosti s dodávkami elektrické energie hovoří o stavu nouze v elektroenergetice v návaznosti na vyhlášku číslo 80/2010 Sb., o stavu nouze v elektroenergetice a o obsahových náležitostech havarijního plánu, která udává pravomoci v distribuci elektrické energie dodávané obyvatelstvu podle příslušného vypínacího plánu, podle frekvenčního plánu a operativním vypnutím. Dále se mohou snižovat hodnoty odebíraného výkonu ze soustavy (§ 1 odst. 1 vyhlášky č. 80/2010 Sb.).

Dodávky plynu budou za stavu nouze omezeny nebo přerušeny podle vyhlášení odběrových stupňů⁸ a podle odběrných míst zákazníků, které se řadí do osmi skupin⁹. O tom pojednává „Vyhláška číslo 344/2012 Sb., o stavu nouze v plynárenství a o způsobu zajištění bezpečnostního standardu dodávky plynu“.

Dodávka tepla se bude v případě naléhavé dodávky tepla řídit regulačním plánem, který obsahuje odběrové diagramy k jednotlivým regulačním stupňům, kdy záleží na konkrétním zařazení a požadavků na teplo. Logicky lze odvodit, že k zajištění tepelného komfortu je zapotřebí zabezpečit zejména zdravotnická zařízení, školská zařízení, potravinářská zařízení, průmysl a další významné subjekty (§ 1 odst. 2 vyhlášky č. 225/2001 Sb.; Kratochvílová et al., 2013).

2.2.5 Humanitární pomoc postiženému obyvatelstvu

Humanitární pomoc v souvislosti s nouzovým přežitím zahrnuje celou řadu opatření v oblasti materiální, duchovní, zdravotní, sociální a právní pomoci poskytovaných jednotlivci,

⁸ Stupnice 1-10.

⁹ Skupiny A, B1, B2, C1, C2, D, E, F.

skupinami, spolky, státními i nestátními organizacemi k podpoře obyvatelstva postiženého následky MU nebo krizové situace.

Humanitární pomoc je poskytována zdarma, a je financována z různých zdrojů, jako jsou státní rozpočet, granty, sponzorství, dary od soukromých osob a firem a další. Humanitární pomoc na území ČR je poskytována prostřednictvím různých subjektů, včetně orgánů státní správy, orgánů samosprávy, právnických a podnikajících fyzických osob. Kromě toho jsou do humanitární pomoci zapojeny také nestátní neziskové organizace, jako například Člověk v tísni nebo Charita ČR (Holec, 2021).

Humanitární pomoc dělí Holec (2021) do čtyř oblastí:

- Materiální pomoc – zabezpečení nákupem potřebných komodit,
- finanční pomoc – adresovaná na základě sbírek n. n. organizací,
- psychologická pomoc – profesionální psychologická pomoc pro obyvatelstvo,
- duchovní pomoc – duchovní a náboženská služba prováděná kaplany určené církve (Holec, 2021).

Správa státních hmotných rezerv v souladu s § 12 zákona HOPKS vytváří zásoby pro humanitární pomoc (dále jen „ZHP“). Tyto zásoby:

- jsou součástí zajištění pomoci postiženým osobám na území zasaženém krizovou situací,
- jsou poskytovány státem po vyhlášení krizového stavu,
- mohou být poskytnuty i pro řešení MU na vyžádání složek IZS,
- jsou vydány na základě požadavku hejtmana nebo starosty obce s rozšířenou působností (§ 12 zákona č. 241/2000 Sb.).

Pořízení, skladování, ochraňování a přepravu ZHP k vyžadujícímu správnímu úřadu zabezpečuje Správa státních hmotných rezerv a o vydání ZHP rozhoduje předseda Správy na základě požadavků hejtmanů nebo starostů ORP. Za převzetí, přidělení postiženým osobám a zamezení zneužití ZHP odpovídá vyžadující správní úřad (SSHR, 2022).

Zásoby pro humanitární pomoc jsou nyní vytvořeny pro 1500 osob. Skladba zásob pro humanitární pomoc je následující:

- 4 500 ks konzervovaných dávek,
- 20 000 ks přikrývek,
- 1 500 ks spacích pytlů,
- 13 500 l balené pitné vody,
- 9 000 ks humanitárních balíčků (Obrázek 3), které obsahují zdravotní sadu, hygienickou sadu, sadu na vaření a záchranou folii (SSHR, 2022).

Obrázek 3 Humanitární balíček SSHR
(Zaoralová, 2014)

2.2.6 Nouzové ubytování

Nouzové ubytování je hlavním předmětem této práce, proto je na uvedené opatření autorem brán zřetel. Hradil et al. (2018) popisují nouzové ubytování tak, že bude cíleno do předem smluvně dohodnutých veřejných a soukromých objektů včetně provizorních (stany, přístřešky, úkryty, mobilní buňky apod.) se současným vedením přehledů o ubytovaných (Hradil et al., 2018).

Nouzovému ubytování se věnuje ve své publikaci i Kratochvílová et al. (2013). Doporučení Kratochvílové et al. spočívá v poskytnutí nouzového ubytování v určených budovách a zařízeních, které jsou v majetku obcí, měst nebo krajů, jako například ubytovny, školy, koleje a tělocvičny. Tyto objekty by měly být předem dohodnuté a umožňovat organizaci stravování v přilehlých stálých jídelnách. U škol, kolejí, ubytoven a tělocvičen

se předpokládá, že splní ubytovací kapacity i standardy včetně tepelného komfortu a sociálního zabezpečení s přihlédnutím na skupiny žen a mužů (Kratochvílová, Kratochvílová a Folwarczny, 2013).

Jak uvádí Rektořík (2004), nouzové ubytování není jen poskytnutí přístřeší a zajištění stravování. Je také zapotřebí přemýšlet nad konceptem ubytování osob. V tomto ohledu se jedná o rodiny, které chtějí být ubytovány spolu, ale také pracující osoby a jejich možnosti dopravy do zaměstnání či studentů do škol (Rektořík, 2004).

Další možností pro nouzové ubytování je využití soukromých chat, pomoci sousedů a příbuzných, především pak pomoci rodiny. Na takovou pomoc se bohužel nelze spolehnout. Především pak lidé důchodového věku nemají mnohdy možnost si takto střechu nad hlavou zajistit vzhledem k mezilidským vztahům.

Objekt, který je předurčený jako místo nouzového ubytování by měl splňovat následující kritéria:

- Doporučená plocha je v závislosti na počtu ubytovaných osob minimálně 4 m² na osobu.
- Je zajištěna dostupnost po příjezdové komunikaci s dostatečnou únosností.
- Je zajištěno připojení na zdroj pitné nebo užitkové vody, elektrické energie, kanalizační sítě a podobně.
- Je zajištěna dostatečná kapacita WC a koupelen (1 toaleta a 1 sprcha na 15–20 osob), včetně vybavení toaletními a hygienickými potřebami.
- Objekt má oddělený prostor pro přípravu a výdej stravy, včetně potřebného vybavení (pokud není strava zajištěna ve stravovacím zařízení – restaurace, jídelna apod.).
- V objektu je možnost vybavení ubytovacím materiálem (lůžka nebo postele, stoličky, stoly apod.) (Bojový řád jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu, 2017).

Organizaci a činnost obce v případě nouzového ubytování zabezpečuje starosta obce spolu s využitím místní jednotky. Na plnění úkolů nouzového ubytování se dále podílí právnické a podnikající fyzické osoby, občanská sdružení, nestátní neziskové organizace a občané. Přípravu a realizaci nouzového ubytování zajišťují orgány obce a spolupracují s HZS kraje.

„Bojový řád z roku 2017, Ob. 8 - Ubytování evakuovaných osob Nouzové ubytování“ uvádí, že místo pro nouzové ubytování může sloužit i jako základna pro humanitární pomoc.

Jedná se o ubytovací kapacitu ve stanech budovanou složkami IZS – např. HZS kraje, Armádou ČR. Pro materiální základnu humanitární pomoci (dále jen „MZHP“) s kapacitou 150 ubytovaných osob je nutno počítat s plochou 300 x 300 m, minimálně pak s plochou 150 x 250 m. Časová norma pro vybudování kompletní stanové základny je dle normy 36 hodin, kdy je dosažena pohotovost k příjmu osob (Bojový řád jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu, 2017; Sbíрка interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR, 2010).

Předpoklad využití materiální základny humanitární pomoci pro zabezpečení potřeb postiženého obyvatelstva se předpokládá v případě, že dojde k:

- přírodní katastrofě a živelné pohromě velkého rozsahu,
- průmyslové havárii s velkým ekologickým dosahem,
- teroristickému útoku nebo jinému mimořádnému bezpečnostnímu ohrožení,
- migraci osob z ohrožených oblastí (Sbíрка interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR, 2010).

Hasičský záchranný sbor ČR má připravena opatření pro MU, které jsou náhlé, nemožno je předvídat a mohou být různého typu a rozsahu. Tyto události mohou postihnout obyvatelstvo a ohrozit jeho životy, zdraví a majetek. HZS ČR proto disponuje opatřeními k nouzovému přežití postižených osob, a to na centrální, krajské a územní úrovni, aby tak mohlo být rychle a účinně pomoci lidem v nouzi.

Na centrální úrovni jsou plánovány materiální základny humanitární pomoci s kapacitou pro 2 550 osob, z toho v působnosti Ministerstva obrany (vyčleněné útvary Armády ČR) pro 1 500 osob a v působnosti Ministerstva vnitra, resp. HZS ČR, pro 1 050 osob. V rámci HZS ČR je k dispozici celkem 7 souprav MZHP, z nichž 5 je skladováno v Základně logistiky Olomouc a 2 ve skladech Záchranného útvaru HZS ČR. Na krajské úrovni je plánováno nasazení patnácti mobilních kontejnerů pro nouzové přežití, které budou k dispozici i v rámci HZS kraje a Záchranného útvaru HZS ČR. (Nouzové přežití, 2021)

Na územní úrovni jsou u HZS krajů vytvořeny tyto soupravy materiálu nouzového přežití:

- pro 20 osob k okamžitému použití, a to v počtu stanic HZS kraje,
- pro 50 osob k následnému použití, a to v počtu územních odborů HZS kraje (Sbíрка interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR, 2010).

Ubytování v nafukovacích stanech představuje významné zlepšení oproti tradičním látkovým stanům. Nafukovací stany jsou rychlejší a jednodušší na stavbu a demontáž, což umožňuje rychlejší reakci na krizové situace. Dále poskytují větší komfort pro ubytované osoby, jelikož jsou izolované od vnějšího prostředí a nabízejí lepší tepelnou izolaci a stabilitu díky přídavným topným naftovým agregátům. Stravování může být zabezpečeno externím dodavatelem, což umožňuje větší variabilitu v jídelníčku a přizpůsobení stravovacích potřeb jednotlivých osob. Pokud je však potřeba zajistit velké množství jídla pro větší počet osob, může být využita polní kuchyně, kterou může poskytnout Armáda ČR. Soupravy jsou vybaveny tak, aby byla jejich funkce co nejvíce samostatná, což zajišťuje větší nezávislost na externích zdrojích a větší schopnost přizpůsobit se aktuální situaci.

Obrázek 4 Materiální základna humanitární pomoci
(Národní základna humanitární pomoci ve Zbirohu, 2010)

V současné době, v souvislosti s řešením uprchlické krize vyvolané ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, se místo pojmu „nouzové ubytování“ užívá pojem „dočasné nouzové přístřeší“, které se poskytuje v zařízeních, která nejsou běžně určena k ubytování (např. prostory pro sport nebo kulturu), případně byla pro účely dočasného nouzového přežití vytvořena za pomoci mobilních prostředků (stanové tábory, modulární/kontejnerové tábory). Ubytování se zpravidla poskytuje po dobu max. 30 dnů.

Obrázky 5 a 6 které byly pořizeny autorem práce poskytují představu o tom, jak může dočasné nouzové přístřeší sloužit jako zabezpečení potřeb obyvatelstva v případě nouzového ubytování uprchlíků z Ukrajiny. Fotografie byly pořizeny v tělocvičně městské části Prahy 16 v roce 2022.

Obrázek 5 Nouzové ubytování Ukrajina
(Macharáček, 2022)

Obrázek 6 Vybavení nouzového ubytování Ukrajina
(Macharáček, 2022)

Do řešené problematiky spadá i kontejner nouzového přežití, který je dislokován na HZS v rámci kraje. Je předurčen k neodkladné pomoci pro větší skupinu obyvatelstva. Díky jeho mobilitě je hojně využíván například při velkých dopravních nehodách, ať jsou to nehody na silnici, železnici. Uplatnění má především také při MU, kdy dojde například k havárii, teroristickému útoku. Slouží také jako velící stanoviště, technické zázemí při zásahu IZS, kdy jej lze využít dle potřeby zásahu. Kapacitně pojme až 50 osob a jejich modernizace se postarala o to, že vybavenost a možnosti jejich využití jsou opravdu na vysoké úrovni.

Podle dostupných informací jsou v dnešní době vybaveny kontejnerem nouzového přežití všechny HZS krajů. Obsahem kontejneru je:

- Nafukovací stan o podlahové ploše 56 m²;
- kuchyňka s možností ohřívání nebo přípravy jednoduché stravy a nápojů;
- elektrocentrála, wifi, televize, klimatizace, osvětlovací stožár;
- nádrž na vodu;
- toaleta, sprcha;
- vytápěcí zařízení pro stan;
- další materiál pro obsluhu a nouzové přežití osob (Kontejnery nouzového přežití Záchraného útvaru HZS ČR, 2018).

3 ZÁKLADNÍ METODY HODNOCENÍ RIZIK A ANALÝZY

Aby bylo možné posoudit bezpečnostní situaci v daném území je zapotřebí rizika identifikovat a následně je analyzovat a vyhodnotit. Tyto výsledky jsou pak využity pro dílčí realizaci a návrh opatření na konkrétní rizika, která budou díky procesu hodnocení co nejvíce efektivní. Tato opatření mají sloužit také k zabránění eskalace nebo, jak lze také říct, ke zmírnění dopadů při vzniku MU. Tato kapitola obsahuje stěžejní problematiku v návaznosti na praktickou část této práce. Výchozím dokumentem této práce je autorem vytvořený plán nouzového ubytování obyvatel, společně s aplikací vyhodnocení možných rizik, které mohou ve městě Velká Bystřice nastat, a aktivovat tak právě jeden z úkolů nouzového přežití, kterým je nouzové ubytování. V této kapitole jsou vymezeny vybrané pojmy, které se promítají v této práci. Dále jsou uvedené metody a přístupy, díky kterým lze provést analýzu a hodnocení rizik. A také jsou zde popsány vybrané analýzy a metody, které se odrážejí v praktické části.

3.1 Vymezení vybraných pojmů

Tato kapitola obsahuje pojmy týkající se tématu této práce, se kterými se lze setkat v praktické části této práce. Zvolené pojmy jsou uplatňovány v řadě dalších oblastí a při jejich vymezení nelze zohlednit veškerá oborová specifika.

Nebezpečí (angl. danger, hazard) představuje zdroj potenciálního poškození, újmy například na životech, zdraví, majetku nebo životního prostředí a bývá zdrojem rizika (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Hrozba (angl. threat) je přírodní nebo člověkem podmíněný proces představující potenciál, tj. schopnost zdroje hrozby být aktivován a způsobit škodu. Hrozba je brána jako synonymum pojmu nebezpečí (Terminologický slovník pojmů, 2016). Buzalka (2012) pak uvádí, že zdrojem rizika může být skrytá hrozba.

Riziko (angl. risk) definuje Terminologický slovník (2016) jako možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Pro porovnání je možné uvést vymezení rizika v anglickém slovníku Oxford Dictionary & Thesaurus, kde je riziko definované jako možnost, že se někdy v budoucnu stane něco

špatného; situace, která by mohla být svou povahou nebezpečná nebo mít špatný následek (Oxford Dictionaries, 2009).

3.2 Všeobecné informace

Pro zobecnění Krömer, Musial a Folwarczny (2010) uvádí, že analýza rizik a hodnocení rizik mají důležitý podíl v procesu havarijního a krizového plánování. Právě uvedené druhy plánování jsou nezbytné při zajištění připravenosti na řešení MU, které mohou být velkého rozsahu. Druhy MU mohou být různorodé a jejich členění je dle autorů obecně uvedeno v Tabulka 1.

Tabulka 1 Třídění MU dle živlů (Krömer, Musial a Folwarczny, 2010)

	PŘÍRODNÍ	PRŮMYSLOVÉ	SOCIÁLNÍ
Země	zemětřesení, sesuvy	zamoření půdy, radioaktivita, pozemní exploze	dopravní nehody, devastace půdy a lesů
Voda	povodně, tsunami, silné deště	protržení hrází, znečištění toků	hromadná utonutí při katastrofě lodi
Oheň	blesk, samovznícení, sopky, láva	hořlavé látky, chemické reakce, elektrický proud	nedbalost. kouření, vypalování trávy
Vzduch	tornáda, větrné poryvy, tepelné změny, meteority	kyselé deště, ničení ozónu, smog, toxicita	letecké katastrofy, kosmické nehody

Z provedených analýz, které uvádí ve své publikaci Valášek a Kovářik vyplývá, že během průběhů MU docházelo k současnému působení více přírodních a antropogenních jevů s tzv. domino efekty a synergickými jevy (Valášek a Kovářik, 2008).

Domino efekt je definován v zákoně č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií, ve znění pozdějších předpisů, a totožně tento jev popisuje Římanová (2000). A sice jako možnost zvýšení pravděpodobnosti vzniku a velikosti dopadů závažné havárie v důsledku umístění podniku nebo skupiny podniků a jejich nebezpečných látek (Římanová, 2000).

Lze jej vnímat i jako lavinový sled projevů, kdy například povodeň může způsobit také sesuv půdy, který pak může svým rozsahem způsobit ekologickou katastrofu (Římanová, 2000; Valášek a Kovářik, 2008).

Synergický jev znamená, že jedna příčina vyvolá svým působením několik jevů. Jako příklad uvádí Valášek a Kovařík (2008) výbuch. Během výbuchu nastane tlaková vlna, kvůli které vzniká střepinový účinek, exponenciální zvýšení teploty či seismický otřes. V případě, kdy dojde k výbuchu například ve skladu nebezpečných látek, dojde pak k jejich rozptýlení do ovzduší (Valášek a Kovařík, 2008).

Dělení možných MU a jejich třídění může být odlišné, jak jej dělí Krömer, Musial a Folwarczny (2010), ale svou povahou zůstává nepozměněno. Z výsledků analýzy hrozeb z roku 2015 bylo členy pracovní skupiny HZS a odborníky na danou problematiku identifikováno na celostátní úrovni celkem 72 typů nebezpečí. Následně byla provedena předběžná analýza uvedených 72 rizik, ze kterých bylo u 22 typů identifikováno nebezpečí (nepřijatelné), které může svou povahou a rozsahem předpokládat vyhlášení krizového stavu. V Tabulka 2 je uvedeno 16 identifikovaných typů nebezpečí s nepřijatelným rizikem, které byly autorem této práce vzhledem k její náplni vybrány. A to z hlediska vzniku potenciálního nebezpečí, které může v dané oblasti nastat (Paulus et al., 2015).

Tabulka 2 Typy nebezpečí s nepřijatelným rizikem (Paulus et al., 2015)

KATEGORIE NEBEZPEČÍ		TYPY NEBEZPEČÍ S NEPŘÍJATELNÝM RIZIKEM
NATUROGENNÍ	Abiotické	Dlouhodobé sucho
		Extrémně vysoké teploty
		Přívalová povodeň
		Vydatné srážky
		Extrémní vítr
		Povodeň
	Biotické	Epidemie – hromadné nákazy osob
		Epifytie – hromadné nákazy polních kultur
		Epizootie – hromadné nákazy zvířat

Tabulka 3 Typy nebezpečí s nepřijatelným rizikem (pokračování, Paulus et al., 2015)

KATEGORIE NEBEZPEČÍ		TYPY NEBEZPEČÍ S NEPŘIJAETTLNÝM RIZIKEM
ANTROPOGENNÍ	Technogenní	Narušení dodávek potravin velkého rozsahu
		Zvláštní povodeň
		Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu
		Narušení dodávek plynu velkého rozsahu
		Narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu
	Sociogenní	Migrační vlny velkého rozsahu
		Narušování zákonnosti velkého rozsahu (např. terorismus)

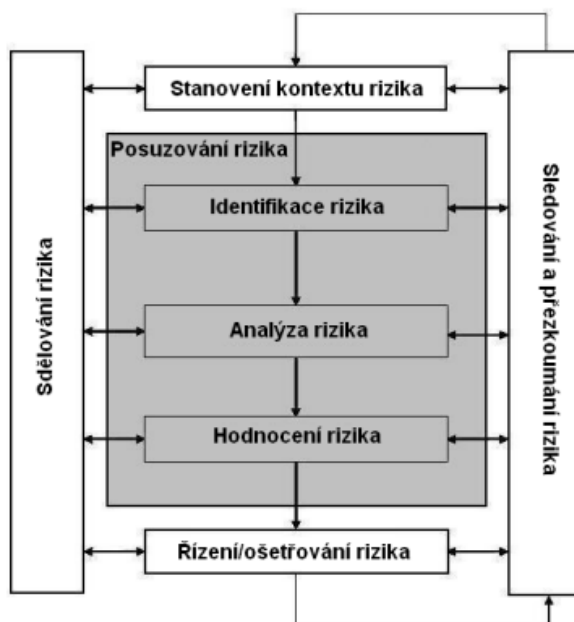
3.3 Metody a přístupy k analýze a hodnocení rizik

Stanovit konkrétní metodu k hodnocení rizik vzhledem k získávání dat není vůbec jednoduché. MU bývají svým vývojem natolik rozmanité, že lze jen stěží aplikovat konkrétní univerzální metodu na stanovení rizik. V dnešní době je ale tolik metod pro analýzy a hodnocení rizik, že s tím lze pracovat. Disponujeme celou řadou výpočetních programů, které jsou svými výpočty velmi přesné. S jistotou se dá tvrdit, že bez nich by se dnešní bezpečnostní manažeři neobešli. Přesný počet metod analýzy rizika není přesně znám, například Šenovský, Šenovský a Oravec (2020) ale operují s číslem 650. Toto číslo je však ve vztahu k těm, které se používají. Proto je komplikované z takového počtu metod vybrat právě tu pravou.

Obrázek 7 v oblasti managementu rizik se zabývá snižováním rizik na přijatelnou úroveň pomocí přijatých opatření. Cílem je dosáhnout stavu, kdy je požadovaná úroveň bezpečnosti akceptovatelná. Tato oblast vychází z norem¹⁰, které poskytují obecný přehled a metody pro řízení rizik, a také obsahují manuál pro efektivní provádění managementu rizik.

¹⁰ ČSN ISO 31000 Principy a zásady implementace a ČSN ISO 31010 Management rizik – Techniky posuzování rizik.

Konkrétně se využívá posuzování rizik jako část z celého procesu (Spolehlivost a management rizik, 2016).

Obrázek 7 Proces managementu rizik dle ISO 31 000
(Spolehlivost a management rizik, 2016)

3.4 Posuzování rizik

Posuzování rizik se sestává ze tří dílčích kroků. Identifikace rizika (nebezpečí), analýzy rizik a hodnocení rizik. Aby mohla nastat fáze posuzování rizik, je třeba naplnit přípravnou fázi, kterou je tzv. stanovení kontextu. Tato fáze ve zkratce popisuje směřování procesu (Gardoni a LaFave, 2016). Autor tyto tři dílčí kroky aplikoval při tvorbě předkládané diplomové práce. V rámci kroku identifikace rizika zkoumal konkrétní část území, v rámci kroku analýza rizik definoval možné hrozby a v posledním kroku hodnocení rizik autor tato vyhodnotil.

3.4.1 Identifikace rizika – nebezpečí

Identifikace nebezpečí je proces, který má za úkol nalézt a rozpoznat veškerá rizika, která se ve zkoumaném systému nebo území nachází. V návaznosti na celý proces je vymezení požadavků a předpokladů ke konkrétním metodám. Bez získaných vstupních dat lze jen těžce hodnotit a analyzovat rizika, tudíž je zapotřebí vstupních dat, které jsou k dispozici. Výstupem tohoto procesu je seznam nebezpečí, která se budou postupně analyzovat.

Volba vhodné metody vychází z následujících parametrů:

- „Je známo nebo lze stanovit rozložení MU v prostoru a v čase a lze spočítat četnostní rozložení MU pro určité území a zvolený časový interval, dále vypočítat a zmapovat ohrožení;
- je známo nebo lze stanovit rozložení dopadu MU, stanovit scénáře dopadu ve variantním provedení a pravděpodobnosti jejich výskytu“ (Krömer, Musial a Folwarczny, 2010).

3.4.2 Analýza rizika

Na nebezpečí, která byla identifikována v prvním kroku „Identifikace nebezpečí“ se provede analýza rizik. Cílem analýzy rizik je pochopení povahy rizika a s ním spojených dopadů na chráněné zájmy. Aby bylo možné riziko nadále hodnotit, je potřeba si stanovit jistou míru rizika pro každé nebezpečí, které bylo vybráno (Bernatík a Maléřová, 2010).

Pro určení vhodné analytické metody je nutno v první řadě konkretizovat co bude předmětem analýzy a hodnocení rizik. Jinými slovy, je důležité zvolit konkrétní cíl. Metody analýzy a hodnocení rizik vychází z celé řady kritérií, dle kterých je lze členit. Tixier et al. (2002) dělí metody do čtyř základních:

- deterministické,
- probablistické,
- kvantitativní,
- kvalitativní (TIXIER et al., 2002)

Jako příklad metod analýzy a hodnocení rizik lze uvést metodu kvalitativní (What-if Analysis, Hazop, FMEA, Check List Analysis atd.) a kvantitativní (ETA, FTA atd.). Kvalitativní hodnocení rizika je identifikace zdrojů rizika, analýza příčin a následků jejich kauzálních souvislostí. Tuto metodu lze popsat tak, že aspekty hodnocení rizika se týkají náležitého popisu zdrojů rizik. V případě kvantitativního vnímání hodnocení rizika je analyzována pravděpodobnost a hodnocení možných následků. Tedy kvantitativní aspekty hodnocení rizika se týkají číselného ocenění frekvence negativního uplatnění zdrojů rizika a následků nebezpečných událostí. Vyhodnocení spočívá na matematických modelech frekvencí – pravděpodobností (Bumba, Kelnar a Sluka, 2000, akt. 2022).

Bernatík spolu s Maléřovou (2010) uvádí ještě jednu metodu pro analýzu rizik, a to metodu semikvantitativní. Tato metoda používá kvalitativní škály pro vyjádření pravděpodobnosti vzniku nebezpečí a následků. Díky použití kvalitativní škály hodnocení dosahuje podrobnějšího rozřídění rizik.

3.4.3 Hodnocení rizika

Úkolem hodnocení rizik je vyhodnotit potenciální rizika spojená s konkrétní situací nebo činností, přičemž se bere v úvahu jak pravděpodobnost výskytu rizika, tak potenciální důsledky, pokud k němu dojde. Cílem je stanovit priority rizik a určit nejvhodnější přístup k jejich zmírnění nebo řízení (Procházková, 2012).

Procházková (2012) popisuje, že stanovení úrovně přijatelnosti při hodnocení rizik zahrnuje zvážení kompromisu mezi úrovní rizika a přínosy nebo náklady spojenými s konkrétní situací nebo činností. Úroveň přijatelnosti je obvykle založena na souboru kritérií, jako jsou regulační požadavky, průmyslové standardy nebo organizační zásady. Konečným cílem je určit optimální rovnováhu mezi rizikem a úrovní, která splňuje cíle a záměry a zároveň zajišťuje bezpečnost. Běžně se využívá dvou úrovní, a to kdy jsou rizika přijatelná (zanedbatelná) a nepřijatelná (Procházková, 2012).

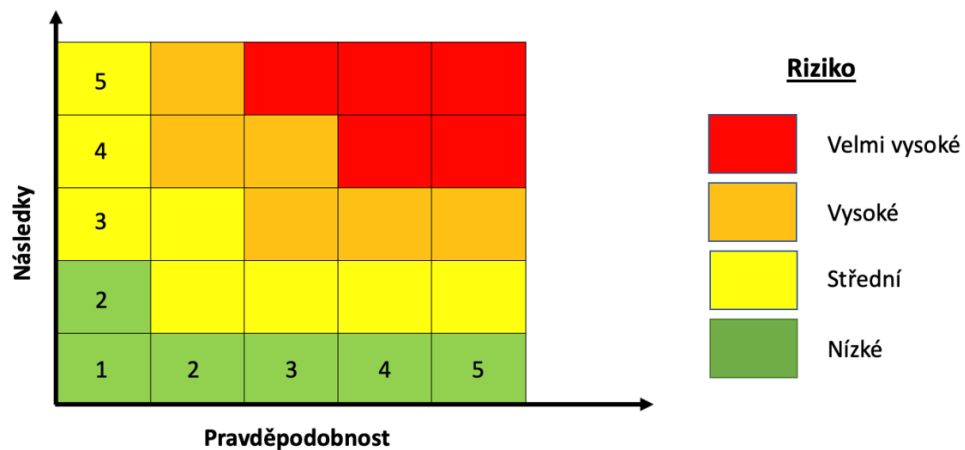
Rizika jsou považována za přijatelná, pokud přínosy z konkrétní situace převažují nad potenciálními důsledky nebo ztrátami spojenými s rizikem. Toto hodnocení je obvykle založeno na souboru kritérií, jako jsou regulační požadavky, průmyslové standardy nebo organizační zásady, a bere v úvahu pravděpodobnost výskytu rizika a potenciální dopad, pokud k němu dojde (Procházková, 2012).

Za nepřijatelná jsou pak rizika považována, pokud potenciální důsledky nebo ztráty spojené s rizikem převažují nad přínosy. V těchto případech musí být riziko buď zmírněno, nebo se musí vyhnout tomu, aby byla činnost zajištěna.

Je důležité poznamenat, že úroveň přijatelnosti rizika se může lišit v závislosti na kontextu, cílech a záměrech, pro které se hodnotí.

Matice rizik vztahuje pravděpodobnostní rozměr k rozměru dopadu a představuje grafické znázornění různých rizik, které umožňuje jejich porovnání. Nesmírnou výhodou je, že matice rizik v podaném zobrazení (5x5) je celosvětově používaná, a především ji využívají členské státy Evropské unie. Vzorová vizualizace míry rizika (Obrázek 8) graficky třídí rizika na nízká, střední, vysoká, velmi vysoká. Autor využívá v praktické části této

práce matici pro hodnocení rizika, která zahrnuje i možnost přiřazení velmi nízkého hodnocení rizika. Tato matice umožňuje autorovi komplexně hodnotit různá rizika a zahrnuje i ty, která mají velmi nízkou míru výskytu nebo nízký potenciál negativního dopadu. Tímto způsobem autor zohledňuje i rizika s minimálním nebo zanedbatelným vlivem na zkoumaný proces nebo situaci.

Obrázek 8 Matice rizik

[vlastní zpracování (Úřední věstník Evropské unie, 2019)]

4 ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Cílem teoretické části je objasnit základní oblasti, které jsou předmětné pro ucelení problematiky nouzového ubytování, které může vyvstat z nenadálých MU v řešeném městě Velká Bystřice.

Úvodní část, která je pojata jako literární rešerše, se věnuje popisu současného poznání o problematice v odborné literatuře a obsahuje právní ukotvení problematiky v zákonech a vyhláškách. Ale také metodikách, ze kterých vychází postupy a zásady, na které autor navazuje. Jako důležitou součást při tvorbě teoretické opory byly použity knižní publikace od autorů, kteří jsou v oblasti ochrany obyvatelstva a managementu rizik renomovaní. Na literární rešerši navazují důležité základní pojmy, které jsou podstatné pro zkoumanou problematiku.

Teoretická část dále pojednává o nouzovém ubytování v celkovém pojetí nouzového přežití, které je jedním z úkolů ochrany obyvatelstva. Zprvu je popsáno nouzové přežití, jeho charakteristika a podmínky, za kterých mohou být následná opatření realizována. V celkem šesti podkapitolách jsou rozepsaná konkrétní opatření a jejich obecná charakteristika.

Třetí téma teoretické části se věnuje metodám hodnocení rizik a analýzám. Jedná se o obecně známé metody, které navazují na praktickou část a formují tak výsledný úsudek autora na zpracování plánu nouzového ubytování ve městě Velká Bystřice.

Teoretická část této diplomové práce je psána jako učební, přípravný materiál pro následující praktickou část této diplomové práce, kde se autor zaměřuje na současný stav nouzového ubytování ve zvoleném městě Velká Bystřice a aplikuje metody hodnocení rizik a analýzy, aby objasnil reálné možnosti vzniku konkrétní MU, která si vyžádá realizaci nouzového ubytování obyvatelstva.

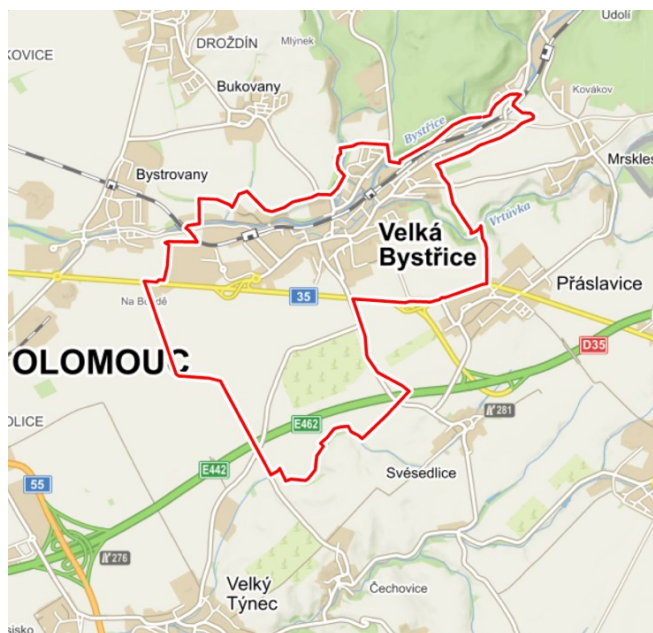
II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ MĚSTA VELKÁ BYSTŘICE

Autor se v této kapitole věnuje charakteristice zájmového území, kterým je město Velká Bystřice. Charakterizovat město lze různými způsoby, v následujících podkapitolách jsou dle vlastností rozepsané konkrétní okruhy, které jsou svým obsahem důležité, a promítají se do kapitoly 8.

5.1 Geografická charakteristika města

Velká Bystřice je město nacházející se v Olomouckém kraji na Moravě, a to necelých 5 km východně od Olomouce (Obrázek 9). Rozloha města Velká Bystřice je rozprostřena na 922 ha, kdy 56 % půdního fondu tvoří orná půda. Svými hranicemi sousedí ze západního směru s městem Olomouc a jeho příměstskou částí Bystrovany, z jižní strany jsou přilehlé obce Velký Týnec a Svěsedlice. Na východní straně od města Velká Bystřice se nachází obce Přáslavice a Mrsklesy. Město je situováno v rovinaté krajině, která je částečně zemědělsky využívána. Okolí města je tvořeno lesy a menšími vodními toky, jako jsou potoky a rybníky.

Obrázek 9 Katastrální území města Velká Bystřice [vlastní zpracování (katastrální území města Velká Bystřice, 2023)]

Dopravní tepnou města je železniční trať, která protíná obec a je součástí hlavního železničního koridoru č. 310 vedoucího z Olomouce do Opavy. Z Olomouce vede do Velké

Bystřice silnice č. 44317, která jí prochází podélně středem a tvoří tak hlavní dopravní trasu, která se s postupem času stává nadmíru frekventovanou.

Město se rozkládá v údolí řeky Bystřice, které místní říkají Bystřička a která protéká jeho centrem. Řeka Bystřice je přítokem řeky Moravy, která se nachází zhruba 7 km jižně od města. Je levostranným přítokem řeky Moravy, do níž se vlévá v Olomouci v nadmořské výšce 212 m. Samotný střed obce (budova radnice) se nachází v nadmořské výšce 244 m. Vzhledem k tomu, že není město přímo na břehu řeky, ohroženým zdrojem vody je městská vodní nádrž „Přehrada“, která je využívána nejen pro vodárenské účely, ale také rekreačně. Především ji pak využívají rybáři a rybářský spolek.

Město je obklopeno zemědělskými poli a lukami. Pěstují se zde především obilniny, brambory a řepka a v nemalé míře je zde pěstován a sklizen i chmel. Lesy, které se nacházejí v okolí města, jsou tvořeny především listnatými stromy, jako jsou buky, duby a javory. Na území města jednoznačně dominuje půdní typ glejová fluvizem, zejména v oblasti vodního toku Bystřice. Na východě města lze najít luvický pseudoglej a ve větší vzdálenosti od vodního toku pak dominuje modální luvizem. V centru města se nachází Zámecký park. Na severní straně od města se rozpínají lesní oblasti, které navazují na okolní obce Lošov, Hlubočky a nedaleké poutní místo Svatý kopeček. Svahová nestabilita vykazuje ve městě nízkou náchylnost, která převažuje nad střední. V katastrálním území města nejsou doposud zjištěny plochy vykazující vysokou náchylnost svahových nestabilit.

Klima ve Velké Bystřici spadá do skupiny mírně teplé, s teplotami v létě kolem 20-25 stupňů Celsia a v zimě kolem 0 stupňů Celsia. Průměrné srážky jsou kolem 500 mm ročně, což se řadí k podprůměrné oblasti v ČR, kde je průměr vypočten na 668 mm ročně.

Celkově lze tedy říci, že Velká Bystřice je městem umístěným v rovinaté krajině s okolím tvořeným poli, lukami a lesy. Důležitým zdrojem vody je řeka Bystřice a městská vodní nádrž. Klima je mírné s průměrnými srážkami a teplotami.

5.2 Demografická charakteristika

Údaje obsažené v této podkapitole vychází především z elektronicky zpracovaných dat z Kroniky města a Českého statistického úřadu. Podle posledního sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo v roce 2021, zde žije celkem 3 508 obyvatel.

Hustota zalidnění ve Velké Bystřici činí zhruba 380 obyvatel na km². Hustota zalidnění 380 osob na km² by se dala charakterizovat jako poměrně vysoká, především v porovnání

s průměrnými hodnotami hustoty zalidnění v ČR. Podle údajů Českého statistického úřadu byla v roce 2021 celková hustota zalidnění v ČR přibližně 135 osob na km², takže hodnota 380 osob na km² je téměř trojnásobně vyšší než průměr pro celou zemi. Průměrný věk obyvatel města se pohybuje dle statistických dat kolem 40 let (Demografická ročenka měst, 2021).

Podle národnosti jsou obyvatelé Velké Bystřice převážně Češi, ale nachází se zde také menší počet obyvatel s národnostmi jako Slováci, Poláci a Ukrajinci, kteří zde dojíždí za prací.

Co se týče vzdělání, tak zhruba 24 % obyvatel má ukončené vysokoškolské nebo středoškolské vzdělání. Většina obyvatel pracuje ve strojírenském průmyslu.

5.3 Zabezpečení chodu města

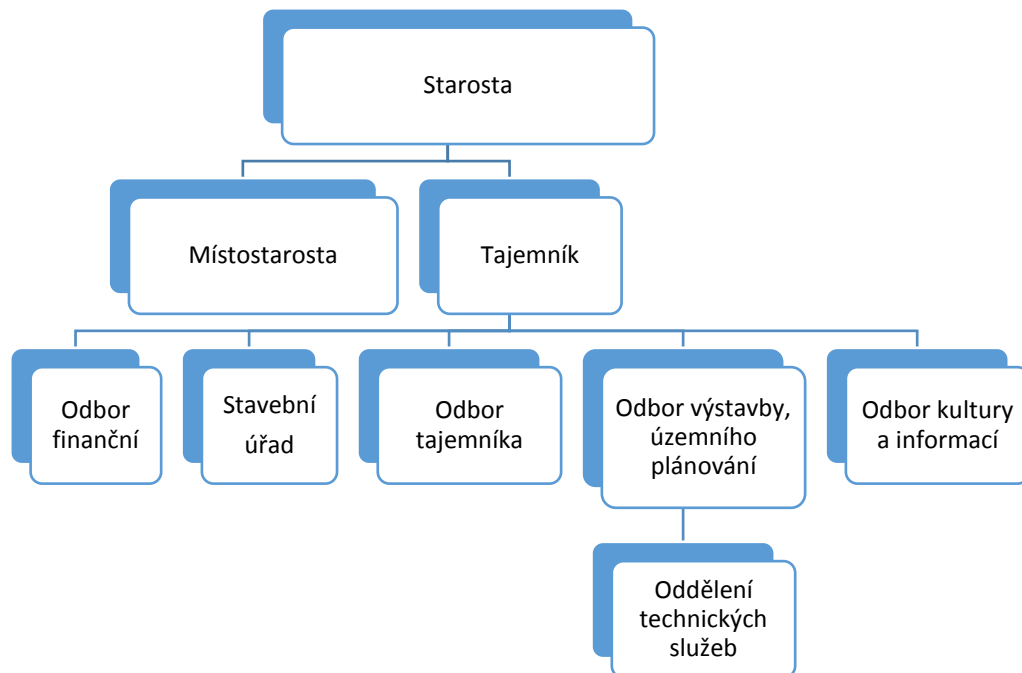
Zabezpečení chodu města a příprava na MU jsou klíčové pro bezpečnost obyvatel města. Místní policie a sbor dobrovolných hasičů jsou důležitými složkami, které spolupracují s městským krizovým štábem a dalšími složkami záchranného systému, aby byla reakce města na MU co nejefektivnější a bezpečná pro všechny obyvatele.

Městský úřad se nachází v samotném srdci města, kde historická stavba „Radnice“ slouží jako jeho dominantní prvek. Je důležité zdůraznit, že městský úřad (Obrázek 10) není pouze institucí pro poskytování běžných služeb občanům, ale také plní důležitou roli při řešení krizových situací a MU.

Pro účely přípravy a řešení takových situací byl zřízen krizový štáb města, který je tvořen důležitými členy městského úřadu a dalšími odborníky. Mezi těmito členy jsou starosta, místostarosta, tajemník, velitel Sboru dobrovolných hasičů a vedoucí odboru výstavby a územního plánování.

Je důležité zdůraznit, že starosta má klíčovou roli při zajištění připravenosti města na řešení krizových situací, jak uvádí § 21 zákona 240/2000 Sb. Ostatní orgány města se na této připravenosti podílejí a spolupracují s krizovým štábem v případě, že dojde k MU. Městský úřad tak zajišťuje bezpečnost a ochranu občanů města a je připraven plnit své povinnosti i v náročných situacích.

V kontextu městského úřadu se krizové řízení týká především připravenosti a schopnosti města řešit MU a krizové situace, které mohou ohrozit bezpečnost a zdraví obyvatel města. V případě městského úřadu je důležité, aby krizové řízení bylo přizpůsobeno specifickým potřebám a možnostem města.

Obrázek 10 Organizační struktura městského úřadu Velké Bystřice

Ve městě je ustavena povodňová komise, jejímž předsedou je starosta města. Cílem této komise je zajištění systematické přípravy a plánování opatření směřujících k řešení povodňových rizik v daném území.

Stěžejním dokumentem obecního úřadu pro zajištění úkolů a opatření na ochranu zdraví a životů obyvatelstva, majetku a životního prostředí při vzniku MU je „Plán připravenosti obce Velká Bystřice na řešení MU a krizových situací“ z roku 2013, který obsahuje kartu obce, která byla k roku 2021 aktualizována ve spolupráci s HZS Olomouc.

Místní Obvodní oddělení Policie ČR je situováno do centra města v ulici Zámecké náměstí. Územní působnost místní policie zasahuje do okolních obcí a vesnic. Obvodní oddělení disponuje kapacitou, která je momentálně naplněna na 70 % a celkový počet sloužících policistů, včetně vedení, činí 17 osob. Aby byla zajištěna nepřetržitá služba 24 hodin denně a 7 dní v týdnu, je na místě držena stálá služba. V případě potřeby lze počet policistů ve směně rozšířit o zálohy z Olomouce.

Místní policisté jsou vybaveni základní výstrojí a třemi výjezdovými vozidly značky Škoda, konkrétně modely Octavia, Yeti a Kodiaq, která jsou kompletně vybavena pro zásahy policistů v terénu.

Policie je ve městě zodpovědná za udržování bezpečí a pořádku na veřejnosti a ochranu majetku obyvatel města. Jejich hlavními úkoly jsou prevence kriminality, odhalování

a vyšetřování trestných činů, kontrola silničního provozu, ochrana veřejných akcí a zabezpečení výkonu soudní moci. Kromě toho také spolupracují s dalšími orgány veřejné správy, jako je například městský úřad nebo hasičský záchranný sbor. Dále také rozvíjí spolupráci s místním sborem dobrovolných hasičů při řešení různých mimořádných situací a krizových situací.

Policie se řídí zákony a nařízeními státu, ale může mít také své vlastní předpisy a postupy v rámci daných kompetencí. Jejich práce je závislá na spolupráci s obyvateli města, kteří jsou často prvními, kdo upozorní na narušení pořádku či na podezřelé aktivity.

Ve městě Velká Bystřice se nachází komplexní zdravotnické zařízení, poskytující zdravotní péči pro děti, mládež i dospělé. Součástí areálu je také zubní lékař, což zajišťuje celkovou zdravotní péči na vysoké úrovni. V případě potřeby komplexnější péče mohou pacienti využít služeb fakultní nemocnice v Olomouci, která disponuje moderním zdravotnickým vybavením a výjezdovou lékařskou skupinou. V případě zdravotnické záchranné služby je časový interval od přijetí výzvy k výjezdu až po příjezd na místo události maximálně 15 minut, kdy je zajištěno rychlé a efektivní poskytnutí nezbytné zdravotní péče.

Pro případ urgentního transportu pacientů je ve městě Velká Bystřice k dispozici prostor s parametry heliportu, který splňuje požadavky pro letecký provoz a může být využit lékařskou zdravotní službou pro rychlé přepravení pacientů do fakultní nemocnice v Olomouci. Jedná se o parkoviště, které je umístěno vedle Hotelu Zámek, a je tedy v centru města. Pro tyto služby byl „heliport“ již v minulosti několikrát využit.

Cílem místní jednotky sboru dobrovolných hasičů je rychlá a efektivní reakce na nouzové situace a minimalizace škod. Jednotka sídlí v centru města v nově zrekonstruované hasičské základně. V roce 2023 byla místní jednotka sboru dobrovolných hasičů (dále jen „SDH“) zařazena do územní působnosti kategorie JPO III, což umožňuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu. Místní jednotka SDH se skládá z 16 členů a disponuje cisternovou automobilovou stříkačkou CAS 30/9000/540S2R. Výjezdy místní jednotky jsou především k dopravním nehodám a místním požárům.

6 POSOUZENÍ SOUČASNÉHO STAVU NOUZOVÉHO UBYTOVÁNÍ VE MĚSTĚ VELKÁ BYSTŘICE

V posledních letech se stávají MU a nouzové situace, jako jsou katastrofy, povodně a jiné přírodní nebo lidské katastrofy, stále častějšími. Tyto události vyžadují rychlé a účinné opatření, včetně zajištění nouzového ubytování obyvatelstva.

Město Velká Bystřice nabízí řadu možností, jakými lze tuto potřebu uspokojit. V této části práce se autor zaměřuje na možnosti nouzového ubytování, které jsou k dispozici na území města.

Základními druhy prostor, které by mohly být využity k nouzovému ubytování, jsou ubytovací zařízení, školy, školky a objekty pro ochranu osob. Vzhledem k zaměření této práce na dané území budou uvedeny jen objekty splňující požadavky na nouzové ubytování v místní části města. Pro potřebu nouzového ubytování lze využívat mnoho dalších objektů a prostor, které jsou uvedeny v teoretické části v podkapitole 2.2, která o těchto objektech pojednává.

6.1 Ubytovací objekty

Ve městě Velká Bystřice se nachází celkem čtyři ubytovací zařízení, které svým charakterem nabízí možnost ubytování a jsou pro potřebu nouzového ubytování (Tabulka 4) z možných variant těmi nejvhodnějšími. Tato ubytovací zařízení jsou standartně vybavena sociálním zařízením jak pro ženy, tak pro muže. Technicky lze tyto objekty popsat jako objekty s nadstandartní výbavou, která zahrnuje pokoje, technickou místnost, skladovací prostory, zařízení kuchyně a tepelný a energetický standart. Nutno ale zmínit, že se jedná o objekty, které nabízí ubytování jako svou hlavní podnikatelskou činnost, tudíž nelze počítat s celou jejich kapacitou. Pro přiblížení, město Velká Bystřice není úplným centrem cestovního ruchu, proto dle odhadu a průzkumu zaplnění lze počítat s 80% volnou kapacitou v součtu uvedených ubytovacích kapacit, a to i při sezonním vytížení, kdy se jedná o jarní a letní měsíce. V případě uvedených objektů je tedy vhodné podotknout, že se nejedná o objekty ve vlastnictví města. Nicméně vzhledem k velice dobrým vztahům mezi majiteli objektů a vedením města, lze konstatovat, že se na tyto objekty s využitím pro nouzové ubytování lze spolehnout.

Tabulka 4 Nouzové ubytování ve městě Velká Bystřice

NU	Ubytování – kapacita	Soc. zařízení / kuchyňka	Sklad. prostory	Dlouhodobý pobyt	Celková kapacita
Penzion Varna	1x1, 4x2, 1x4, + 2př	ANO / ANO	ANO	ANO	15 osob
Hotel Zámek	1x1, 14x2, 3x3, 2x3 + 3př	ANO / ANO	ANO	ANO	47 osob
Penzion GrygarTruck	2x1, 3x3, 5x4, 3x5	ANO / ANO	ANO	ANO	46 osob
Penzion Morava	1x1, 3x2	ANO / ANO	NE	ANO	7 osob

Poznámka: Rozsah ubytovacích kapacit v první kolonce je vysvětlen jako počet pokojů x počet lůžek na každém z pokojů. Význam zkratky př. – přistýlka.

Možnost změny rozložení a kapacity pokojů je brána v potaz, například pro potřeby ubytování např. rodin s větším počtem osob. V případě skladovacích prostor jde o prostory pro skladování materiálu, který je svou kapacitou objemnější než běžné osobní potřeby. Jedná se především o materiální vybavení (kola, dětské sedačky atd.). Dlouhodobý pobyt je pak uvažován pro situace, kdy budou ubytované osoby využívat nouzové ubytování po dobu delší jak 30 dní, než se budou moci vrátit do svých příbytků.

Kompletní výčet uvažovaných prostor pro ubytování umožňuje ubytovat i domácí zvířata po konzultaci s vedením objektu. V tomto případě je potřeba řídit se pravidly, která jsou pro ubytování spolu se zvířaty nastavena.

6.2 Ubytovací objekty druhotného charakteru

Objekty druhotného charakteru jsou v dnešní době popisovány jako objekty dočasného nouzového přístřeší, ve většině případů se jedná o ubytovny. Pakliže nastane mimořádná situace, kdy jejich kapacita nebude dostačující, je potřeba mít v záloze prostory pro ubytování obyvatel. Pro tyto účely jsou vybrány prostory místních sportovních hal, školy a sokolovny. Ve městě Velká Bystřice jsou i dvě školky, které ale nemohou v rámci zachování své vlastní provozuschopnosti poskytnout prostory pro nouzové ubytování osob.

Město Velká Bystřice je provozovatelem a vlastníkem místního školního zařízení, které je schopno kapacitně pojmout až 500 obyvatel. V přilehlých prostorách školy je školní stravovací zařízení a tělocvična.

Školní objekt prošel nedávnou rekonstrukcí, proto lze říci, že technicky a materiálně je školní objekt na zabezpečení v tomto případě připraven. Školní zařízení je bráno jako druhotné zařízení kvůli svému celoročnímu vytížení a provozu, proto není ani uvedeno v seznamu záložních objektů NU. Nicméně v případě přeplnění kapacit záložních objektů (Tabulka 5), bude následovat aktivace nouzového ubytování obyvatel ve školním zařízení.

Tabulka 5 Záložní objekty nouzového ubytování

Záložní NU	Dostupnost zdrojů	Zdravotní péče	Dostupnost / skladování potravin	Kapacita osob
Školní hala	ANO	ANO	ANO / ANO	100 osob
Školní tělocvična	ANO	ANO	ANO / NE	50 osob
Sokolovna	ANO	ANO	ANO / NE	70 osob
Orlovna	ANO	ANO	ANO / NE	50 osob
			Celkem:	270 osob

Velká Bystřice dále využívá místní Sokolovnu, Orlovnu a školní halu. Tyto prostory jsou kapacitně objemné. Je možné v nich ubytovat 100 a více osob. Vzhledem k podmínkám, které musí prostory nouzového ubytování plnit, spadá výše uvedená trojice budov do kategorie záložních objektů. Jejich technické a sociální vybavení je na základní úrovni, vzhledem k jejich sportovnímu významu využívání. Proto by bylo potřeba je dovybavit lehátky a matracemi a v delším časovém horizontu pak také zabezpečit sociální zázemí.

Celkově lze tedy říci, že na území města Velká Bystřice existuje řada možností, jak poskytnout nouzové ubytování obyvatelstvu v případě potřeby. Každý z těchto druhů prostor má své výhody a nevýhody a jejich využití by mělo být zvažováno v závislosti na konkrétní situaci, která může nastat a závisí na potřebách obyvatelstva. Jedná se především o efektivitu řízení potřeb a posouzení jejich naplnění.

Za dostupnost zdrojů je považováno, že v místě ubytování se nachází pitná voda, elektřina, teplo, WC a sprchy. Pokud jsou tyto zdroje ve všech objektech dostupné, je v tabulce zapsáno ANO, v případě nedostupnosti je konkrétní zdroj vypsán.

Zdravotní péče je dostupná v zajištění městského úřadu v návaznosti na místní lékařský personál spolu s FN Olomouc. Objekt Sokolovna jako jediný nespĺňuje podmínky bezbariérového přístupu. Ostatní objekty jsou naprosto přístupné i pro hendikepované osoby nebo osoby s omezenou pohyblivostí.

Kolonka s dostupností/ skladováním potravin vymezuje dostupnost nákupu potravin a možné uskladnění potravin v horizontu několika dní. Dostupnost značí možnost blízkého obchodního řetězce, kde je možnost potraviny dle vlastní volby zakoupit. V perimetru 500 m od místa nouzového ubytování se nachází místní obchod s potravinami Jednota COOP a Penny Market. Skladování potravin je vnímáno jako uskladnění potravin do mrazáků a lednic. V určitém počtu lze lednice po domluvě se starostou města zabezpečit.

Veškeré objekty jsou situovány u hlavní silnice vedoucí středem města Velká Bystřice. Jejich dostupnost pro naskladnění materiálu a přesun do zvolených míst k ubytování evakuovaných osob je naprosto bezproblémový. Z uvedených objektů autor hodnotí Školní halu jako nejefektivnější objekt pro ubytování. Tato sportovní hala se nachází v blízkosti školní jídelny a zdravotnického zařízení a disponuje dostatečnými sociálními a společenskými kapacitami. Kromě toho se jedná o relativně novou stavbu, což znamená, že je pravděpodobně v dobrém technickém stavu (kuchyňka).

Město Velká Bystřice má k dispozici moderní bytový objekt umístěný v samém centru města, který byl navržen s ohledem na potřeby sociálně slabších rodin žijících ve městě. Celkově se jedná o šest prostorných bytů, které nabízejí kvalitní bydlení s moderním vybavením. Bytový objekt splňuje všechny potřebné standardy pro moderní bydlení. Díky svému umístění v centru města mají obyvatelé snadný přístup ke všem potřebným službám, jako jsou obchody, zdravotnické zařízení, škola, školka a veřejná doprava.

V současné době je všech šest bytů v plném využití a slouží jako domov pro 15 ukrajinských uprchlíků, kteří zde našli bezpečí a zázemí. Město tak ukázalo svou solidaritu a ochotu pomoci lidem v nouzi, což je důležité zejména v době, kdy se situace na Ukrajině nezlepšuje a mnoho lidí hledá útočiště před válkou, pronásledováním a dalšími krizovými situacemi.

Město Velká Bystřice také prokázalo, že má kvalitní prostředky k poskytování pomoci v případě krize a humanitárních situací. Nejenže město poskytlo nouzové ubytování, ale podílelo se na integraci uprchlíků do místního společenství, což je důležité pro jejich pozitivní adaptaci a zlepšení kvality jejich života. Tato iniciativa může také inspirovat další města a obce k poskytování podobné pomoci a podpoře potřebným lidem.

7 BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA OHROŽUJÍCÍ MĚSTO VELKÁ BYSTRICE

Tato kapitola je klíčová pro identifikaci možných MU, které mohou na území města Velká Bystřice vzniknout. A taktéž pro vydefinování rizik, která mohou ohrozit obyvatele a v jejichž závislosti by bylo možné přijmout opatření nouzového ubytování. V následující kapitole tak bude autor vybrané MU analyzovat a hodnotit. Pro identifikaci bezpečnostních rizik, která mohou ohrozit svou povahou život obyvatel města, si autor zvolil metodu Mapování rizik. Autor takto vychází z obecně známé metodiky, kterou bylo na pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR zmapováno celé území ČR. Uvedený postup odráží charakter metodiky, která byla vypracována v rámci projektu „Mapování rizik na území České republiky“ v rámci „Programu bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2016–2021“ (Brumarová a kol., 2020).

7.1 Identifikace typů nebezpečí ohrožující obyvatele města

Metoda „Mapování rizik“ vymezuje konkrétní bezpečnostní hrozby, které mohou ve vybraném území nastat a na které by bylo vhodné aplikovat opatření nouzového přežití – nouzové ubytování. Za vývojem této metody stojí HZS Moravskoslezského kraje, který s využitím geoinformačních systémů zobrazil dopady různých typů nebezpečí v konfrontaci se zranitelností a připraveností území. Výstupem tohoto projektu jsou mapy, které identifikují oblasti s výskytem rizik (Krömer, Folwarczny a Musial, 2010).

Metodou mapování rizik lze identifikovat ve zvoleném území jistou míru rizika. Výsledný mapový podklad je barevně odlišen, čímž vyjadřuje úroveň míry rizika. Mapové podklady budou v rámci této práce zaměřeny na předem definovaný rozsah území, kterým je město Velká Bystřice. Tvorba map rizik využívá technologie GIS a dále čerpá data z numerických a statistických analýz, které se vztahují k zájmovému území (Krömer, Folwarczny a Musial, 2010).

Proces mapování rizik můžeme rozdělit do následujících kroků:

- tvorba mapy nebezpečí,
- tvorba mapy zranitelnosti,
- tvorba mapy kumulovaného rizika,
- tvorba mapy připravenosti (Krömer, Folwarczny a Musial, 2010).

Mapa nebezpečí. Jde o první fázi při mapování rizik. V této fázi je nutno hodnotově vyjádřit na mapovém podkladě úroveň kumulované míry rizika. Pro podklad jsou využity mapy jednotlivých typů nebezpečí – MU. Důležité je stanovit si pro jednotlivé konkrétní typy nebezpečí číselné vyjádření (číselnou hodnotu) míry rizika, díky které lze při procesu kumulace rizik porovnávat mezi rozdílnými riziky (Krömer, Folwarczny a Musial, 2010).

Při mapování rizik je vhodné si rozdělit typy nebezpečí do dvou skupin:

- skupina s konkrétním zdrojem nebezpečí (chemický provoz, jaderná elektrárna);
- skupina bez konkrétního zdroje nebezpečí (větrné oblasti, sněhové oblasti) (Krömer, Folwarczny, Musial, 2010).

Mapa zranitelnosti je další fáze při mapování rizik. Zranitelnost je vlastnost, kterou lze chápat jako vnímavost území na dopady dané MU. Na mapovém podkladě se znázorňuje úroveň zranitelnosti, konkrétní prvek zranitelnosti tudíž musí být vyjádřitelný v kartografickém zobrazení (Brumarová a kol., 2020; Krömer, Folwarczny a Musial, 2010).

Za prvky zranitelnosti lze považovat:

- obyvatelstvo (rozmístění, koncentrace);
- kritickou infrastrukturu;
- veřejnou infrastrukturu (dopravní, technická, průmysl);
- životní prostředí (Brumarová a kol., 2020; Krömer, Folwarczny a Musial, 2010).

Uvedené prvky se nadále větví na podskupiny, kdy např. prvek obyvatelstvo obsahuje osoby s trvalým pobytem, osazenstvo objektů a veřejná prostranství. Je ale důležité upozornit, že do mapování rizik lze uvést jen ty prvky zranitelnosti, pro které existuje GIS vrstva a data, nebo pro které je možné tuto vrstvu vytvořit (Brumarová a kol., 2020; Krömer, Folwarczny a Musial, 2010).

Mapa kumulovaného rizika vzniká prolnutím mapy nebezpečí společně s mapou zranitelnosti. Výsledným koeficientem je hodnota, která je navázaná na slovní vyjádření rizika a jeho přijatelnosti. Index kumulovaného rizika je v rozsahu 0–1, kdy hodnota blízká se k 1 vyjadřuje maximální zranitelnost a maximální riziko.

Graficky jsou vazby mezi výslednou hodnotou (slovní) zaneseny barevně do mapy kumulovaného rizika. Z této podoby lze usoudit kdy je riziko zanedbatelné a kdy je naopak riziko nepřijatelné, a je tedy nutné provést preventivní opatření (Brumarová a kol., 2020).

Mapa připravenosti. Čtvrtá fáze mapování rizik se zabývá tvorbou mapy připravenosti. Pro potřeby mapování rizik je připravenost chápána jako dostupnost lidských, materiálních a jiných prostředků na území určených k minimalizaci ničivých dopadů MU. Připravenost je měřítkem snížení rizika (Krömer, Musial a Folwarczny, 2010). Jako ukazatel při mapování rizik se používá ukazatel kumulované připravenosti, který se skládá z dílčích prvků připravenosti. Tento ukazatel je souhrnem dostupnosti kvality sil a prostředků, které mohou přispět k řešení MU. Stejně jako v předešlých fázích tvorby mapování rizik je zapotřebí dat, která jsou vázána s rozhraním GIS. Nicméně data lze do systému GIS dodat převedením do kartografického zobrazení (Krömer, Musial a Folwarczny, 2010).

Popsané mapování rizik, které je aplikované na město Velká Bystřice, se promítá v této kapitole zejména jako mapování nebezpečí ve městě Velká Bystřice. Výsledné MU – nebo chceme-li rizika – mají přesah i do osmé kapitoly, kde jsou tato rizika numericky hodnocena.

7.2 Konkrétní rizika ohrožující město v návaznosti na nouzové ubytování

Pro vypracování této podkapitoly, která má za cíl identifikovat konkrétní rizika hrozící na území města, byl použit webový software Terinos¹¹, který pracuje na podkladu GIS. Uvedený software tvoří základ při mapování rizik a data z něj mají tedy vypovídající hodnotu pro uplatnění v této části práce. V následujícím úseku práce bude aplikována metodika mapování rizik pro město Velká Bystřice v souladu s výše uvedenou metodikou.

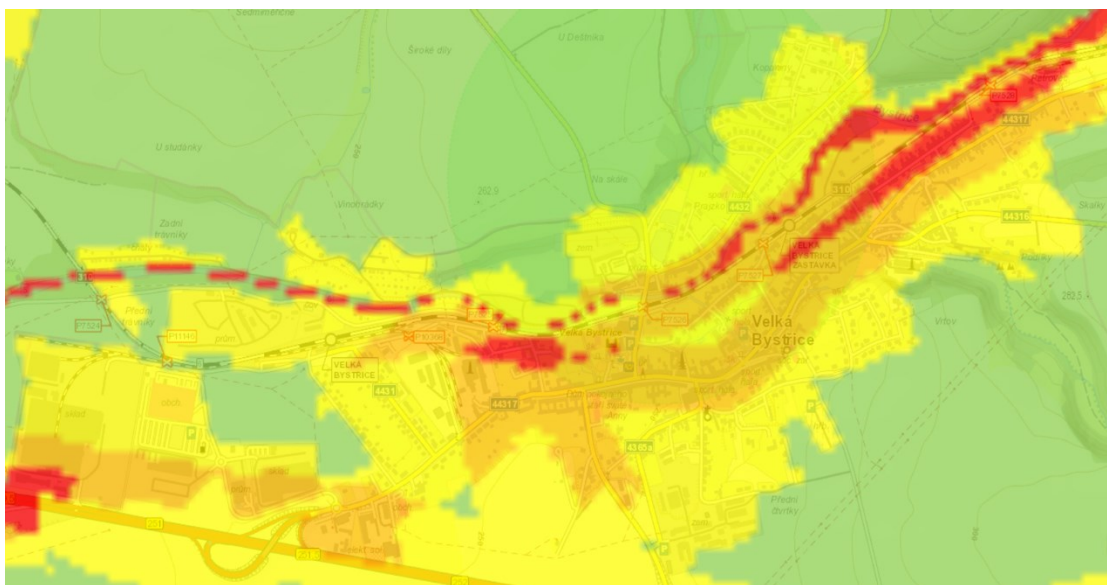
7.2.1 Mapa nebezpečí města Velká Bystřice

Pro tuto fázi mapování rizik jsou vstupními daty výsledky dokumentu Analýza hrozeb pro Českou republiku, které jsou použity k vytvoření mapy nebezpečí a následně k výpočtu Míry rizika (M_R). Výsledná M_R je zobrazována graficky s využitím softwaru Terinos, který generuje mapy nebezpečí. V této práci se kladl důraz na identifikaci rizik a následnou analýzu MU, které mohou nastat na území města Velká Bystřice, na základě výpočtů a dat ze softwaru Terinos.

¹¹ Webové rozhraní softwaru je dostupné z: <https://www.tmapy.cz/terinos>.

Nebylo tedy nutné porozumět metodice stanovení hodnot jednotlivých koeficientů, ale zaměřit se spíše na identifikaci potenciálních rizikových faktorů, které ovlivňují vznik MU v dané oblasti.

V rámci zobrazení rizik, která mohou na území města vzniknout a která vycházejí z mapy nebezpečí v programu Terinos, autor zvolil grafickou vizualizaci rizik (Obrázek 11). Aby bylo možné selektovat relevantní rizika pro území města, autor určil šest bodů v městské oblasti Velká Bystřice, které umožnily efektivní výpočet a minimalizovaly možnou nepřesnost. S ohledem na tyto body a pomocí softwaru Terinos byla sestavena tabulka MU, které reálně mohou na území města Velká Bystřice nastat. Tyto MU mohou v návaznosti na ochranu obyvatelstva vyžadovat opatření nouzového ubytování. Osmá kapitola proto analyzuje a hodnotí, která z uvedených MU má při jejím vzniku za následek, že bude potřeba zřízení nouzového ubytování.

Obrázek 11 Mapa nebezpečí města Velká Bystřice
[vlastní zpracování (Terinos. (2023))]

7.2.2 Interpretace výsledků

Pro usnadnění interpretace výsledků mapování rizik, ze kterého vychází mapa nebezpečí, je pro lepší orientaci v mapovém podkladu barevně rozlišena míra rizika (Tabulka 6). Zvolené barevné rozlišení je přizpůsobeno tak, aby výsledky mohly být prezentovány orgánům krizového řízení ve městě Velká Bystřice.

Tabulka 6 Hodnocení mapy nebezpečí města Velká Bystřice [vlastní zpracování (Brumarová a kol., 2020)]

Barevné hodnocení	Míra rizika	Slovní hodnocení – doporučení
	velmi nízké	riziko je zanedbatelné
	nízké	riziko je sotva znatelné – není třeba přijetí dalších opatření
	střední	riziko je znatelné – není třeba přijetí dalších opatření
	vysoké	riziko je zjevné – nutné zvážit přijetí preventivních opatření
	velmi vysoké	riziko je nepřijatelné – nutné provést preventivní opatření

Výsledky mohou být použity pro plánování a přípravu na krizové situace. Kromě toho mohou být tyto informace užitečné pro rozhodování týkající se rozvoje infrastruktury a prevence krizových situací, a to především v uzemním plánování města Velká Bystřice.

Mimořádné události ohrožující město Velká Bystřice (Tabulka 7) byly vyhodnoceny softwarem Terinos v procesu mapování rizik na území Velká Bystřice. Jejich pořadí odpovídá míře vzniku rizika, kdy jsou seřazeny od největší po nejmenší.

Tabulka 7 Seznam MU na území města Velká Bystřice

Č.	Mimořádná událost
1.	Epizootie – hromadné nákazy zvířat
2.	Extrémní vítr
3.	Přívalová povodeň
4.	Požár
5.	Závažná nehoda v drážní dopravě
6.	Sněhová kalamita
7.	Závažná nehoda v silniční dopravě

Následující výčet obsahuje vybrané MU a charakterizuje je.

- **Epizootie – hromadné nákazy zvířat.** Z mapy nebezpečí vzešlo jako největší riziko Epizootie, tedy hromadné nákazy zvířat. Epizootie je hromadný výskyt infekčního onemocnění mezi zvířaty v určité oblasti nebo populaci. Podobně jako u epidemie u lidí, může být epizootie způsobena různými patogeny, jako jsou bakterie, viry nebo paraziti (Epizootie, 2021).

Epizootie může mít značný dopad na zdraví a blaho zvířat, ale také na ekonomiku a živobytí lidí, kteří se zabývají chovem zvířat. Kromě toho mohou být některá onemocnění přenášena zvířaty na lidi, což může mít vážné následky pro lidské zdraví. Epizootie mohou být monitorovány a řešeny prostřednictvím různých opatření, jako jsou očkování, karanténní opatření a sledování pohybu zvířat. Tato opatření mohou pomoci zabránit šíření nákazy a minimalizovat její dopad. Mezi nejrozšířenější nemoci lze považovat slintavku a kulhavku. V rámci nouzového ubytování lze předpokládat že budou izolovány osoby, které budou vykazovat známky infekce v rámci karantény. V tomto případě by se vše odehrávalo v gesci FN Olomouc a Krajské hygienické stanice Olomouckého kraje. Pokud dojde k epizootii v oblasti, kde jsou přítomní lidé, může být nutné přijmout nouzová opatření, jako je evakuace osob z ohrožených oblastí a jejich následné nouzové ubytování. To může být nezbytné pro minimalizaci rizika přenosu nemoci mezi zvířaty a lidmi. Během evakuace a nouzového ubytování by měly být dodržovány určité hygienické a bezpečnostní standardy, aby se minimalizovalo riziko šíření nemoci. Například by se měly dodržovat hygienické podmínky, jako je pravidelné mytí rukou a čištění prostor, kde jsou lidé ubytováni (Epizootie, 2021).

Ve městě Velká Bystřice se nenachází žádné hospodářské zařízení s chovem zvířat. Nicméně v ochranném pásmu v blízkosti Velké Bystřice se nachází několik zařízení, která se zabývají chovem hospodářských zvířat (Tabulka 8).

Tabulka 8 Tabulka chovu zvířat

Provozovatel	Typ chovu	Počet (ks)	Poloměr pásma dozoru
JMbrojler Vacanovice s.r.o.	drůbež	77 300	10 000 m
AGRA Velký Týnec, a.s.	skot	450	10 000 m
VEPASPOL Olomouc ,a.s.	prasata	2 268	10 000 m
CHOV DRŮBEŽE VAVŘÍK, s.r.o.	brojleři	39 990	10 000 m

- **Extrémní vítr** může mít v některých případech za následek nutnost nouzového ubytování obyvatel. Pokud jsou obyvatelé vystaveni vysokému riziku nebo pokud jsou jejich domovy poškozeny, mohou být přesunuti do bezpečných ubytovacích zařízení ve formě nouzového ubytování.

V takových případech musí být zajištěny základní potřeby, jako je voda, potraviny a hygienické zařízení. Také musí být zajištěna bezpečnost a ochrana obyvatel před případnými dalšími nebezpečími, jako jsou například krádeže a rabování v poškozených domech.

Pokud dojde k situaci, kdy je nutné organizovat nouzové ubytování, je důležité, aby byli obyvatelé informováni o všech důležitých informacích. Mezi tyto patří místo, kde budou ubytováni, jak dlouho v nouzovém ubytování zůstanou, a také jak jim budou zajištěny základní potřeby. Zároveň je třeba zajistit, aby byli obyvatelé v bezpečí a aby byly přijaty nezbytné kroky pro minimalizaci dopadů této MU na jejich životy.

Vzhledem k rovinatému terénu v okolí města Velká Bystřice lze obecně předpokládat, že se zde mohou vyskytnout extrémní větrné podmínky včetně tornád. Vzhledem k nedávnému výskytu tornáda v jižní části Moravy a dalších oblastech ČR je důležité brát v úvahu toto riziko a být na něj připraveni.

- **Přívalová povodeň** je povodeň, která nastává v důsledku vysokého srážkového úhrnu, obvykle během krátkého období. Srážky mohou být velmi silné a koncentrované v malé oblasti, což způsobuje rychlé zvýšení hladiny vody v řekách, potocích a jiných vodních tocích. To může vést k přetečení břehů, zaplavení přilehlých oblastí a způsobení škod na majetku a životech lidí (Macharáček, 2021).

Autor vychází z charakteristiky města Velká Bystřice, kde protéká centrem města řeka Bystřice. K datu 11.3. byl zaznamenán II. SPA (druhý stupeň povodňové aktivity – pohotovost), kdy hladina řeky stoupla natolik, že chybělo jen několik málo centimetrů k rozlítí řeky. Tento fakt ukazuje na vysokou citlivost města na srážky a možnost vzniku přívalové povodně.

Přívalové povodně jsou často nebezpečné a nepředvídatelné, což ztěžuje jejich prevenci a řízení. Je důležité, aby byla veřejnost informována o možných rizicích a aby byla připravena na případné nouzové situace. V případě ohrožení by měla být provedena evakuace a zajištěno nouzové ubytování pro postižené obyvatele.

- **Požár.** Ve městě se nachází celkem 11 domů, které jsou vícepodlažní a žije v nich větší počet obyvatel. V případě, že by v jednom z vícepodlažních panelových domů došlo k požáru s většími následky a budova by byla staticky poškozena, město by bylo povinno zajistit nouzové ubytování pro obyvatele postižené budovy.

Vzhledem k tomu, že v těchto domech žije větší počet obyvatel, je důležité při plánování nouzového ubytování počítat s dostatečnou kapacitou, aby mohli být všichni obyvatelé ubytováni.

S ohledem na potenciální výskyt rozsáhlého požáru v panelovém domě, je nezbytné mít připravený komplexní nouzový plán, který bude obsahovat specifická opatření k ochraně obyvatelstva v případě této krizové situace. V rámci tohoto plánu je nutné počítat s větším kapacitním vytižením a zajistit rychlou a efektivní reakci na situaci, aby bylo možné co nejrychleji poskytnout nouzové ubytování pro postižené osoby.

Zajištění dostatečné kapacity nouzového ubytování pro obyvatele postiženého panelového domu představuje zásadní výzvu. Je nezbytné zajistit, aby kapacita byla dostatečná pro všechny postižené obyvatele, což vyžaduje pečlivé plánování a koordinaci mezi místním úřadem, hasiči, zdravotnickými a humanitárními organizacemi. Vzhledem k tomu, že situace bývá často nečekaná, je nutné mít k dispozici dostatečný počet odborně vyškolených pracovníků, kteří budou schopni zajistit řádné a efektivní fungování nouzového ubytování.

V kontextu krizového plánování a připravenosti na MU je nezbytné zvážit také možná rizika spojená s domovem pro seniory ve městě Velká Bystřice. Toto zařízení poskytuje ubytování pro 45 osob vyššího věku, které mají často omezené pohybové schopnosti a zdravotní problémy. V případě vzniku požáru v domě pro seniory hrozí nejen rychlé šíření ohně, ale také vážné ohrožení života a zdraví ubytovaných osob. V rámci plánování nouzového řešení je tedy nutné zohlednit možnost náhradního ubytování, které by splňovalo potřebné standardy pro poskytnutí adekvátní péče a zabezpečení seniorů.

Nelze opomenout ani riziko lesního požáru – město Velká Bystřice obklopují v těsné blízkosti z východní strany lesy od Lošova a Mariánského Údolí. Často tak dochází k lokálním požárům. V případě vzniku lesního požáru v okolí města Velká Bystřice hrozí rozšíření požáru do městské části a nebezpečí poškození obytných domů. V takové situaci může být nutné evakuovat obyvatele do objektů nouzového ubytování.

- **Závažná nehoda v drážní dopravě.** Velkou Bystřicí prochází přímo ve středu města železniční trať. Ve městě Velká Bystřice je železniční stanice a železniční překladiště, které slouží k přepravě různých druhů nákladů. Díky této železniční

spojuje mohou být přepravovány a dopravovány suroviny, zboží, potraviny a další materiály.

Železnici využívají jak osobní vlaky, tak nákladní vlaky. Nákladní vlaky jsou určeny k přepravě různých druhů nákladů a jsou nejčastěji využívány pro dopravu surovin, stavebních materiálů a dalších těžkých břemen. Osobní vlaky jsou určeny pro přepravu osob, a to na kratší vzdálenosti v rámci města a okolí. Při výskytu nehody na železnici se jedná o MU, která ohrožuje životy a zdraví přepravovaných osob. Nicméně z hlediska celkového dopadu na obyvatele města, kteří žijí v blízkosti havárie, nepředstavuje tato událost větší nebezpečí. Situace se však radikálně mění v případě přepravy nebezpečných materiálů a látek, kdy nehoda s takovými látkami může mít závažné následky na okolní prostředí a obyvatele. V takovém případě je nutné provést okamžitou evakuaci obyvatelstva v určeném poloměru od místa nehody. Pokud jsou následky nehody tak závažné, že hrozí nebezpečí i pro přilehlé a obývané domy, je nezbytné jejich obyvatele evakuovat do míst s nouzovým ubytováním.

- **Sněhová kalamita.** Tuto MU, která byla definována mapováním nebezpečí na území města Velká Bystřice, lze považovat z pohledu autora za ojedinělou. Přímé dopady této výjimečné situace na nouzové ubytování obyvatelstva je obtížné definovat vzhledem ke geografickému umístění města, kde v posledních letech dochází k postupnému úbytku spadlé sněhové pokrývky. Je třeba vzít v potaz, že sněhová kalamita může značně omezit dopravní infrastrukturu města, a to zejména v případě, kdy velké množství sněhu zablokuje silniční síť, což může vést k nehodám vozidel, a dokonce k vážným nehodám na železnici.

Vliv velkého množství spadlého sněhu a extrémně nízkých teplot značí, že může dojít k poruchám infrastruktury, a proto nelze vznik uvedené MU zcela opomenout. Může dojít například k poškození elektrických vedení, komunikačních sítí a vodovodních potrubí. Tyto poruchy mohou způsobit výpadky v dodávkách energie a vody. Do značné míry lze brát v potaz, že v případě omezené dostupnosti těchto zdrojů bude poskytnuto nouzové ubytování ze strany města.

- **Závažná nehoda v silniční dopravě.** Podle názoru místostarosty města se zatížení města dopravou výrazně zvyšuje. Město je pomyslná křižovatka mezi okolními vesnicemi, proto je v odpoledních hodinách především kvůli kamionové dopravě

zcela zahlceno. Kvůli kamionové dopravě, která má za cíl přepravu materiálů různého druhu v co největším množství, vzniká riziko vzniku dopravní nehody vozidla přepravujícího nebezpečnou látku. V takovém případě může hrozit výbuch či únik nebezpečných látek. Pokud se taková situace skutečně stane, následuje evakuace osob ze zasaženého území. Tito lidé pak budou evakuováni do prostor s nouzovým ubytováním. Evakuovaným lidem bude poskytnuto nouzové ubytování po dobu, jakou si bude žádat konkrétní situace.

8 ANALÝZA A HODNOCENÍ IDENTIFIKOVANÝCH RIZIK

Zvolená metodika se zakládá na identifikaci rizik s největším sklonem pro vznik MU, které se mohou projevit na nouzovém ubytování obyvatelstva ve městě Velká Bystřice. Metodika, kterou autor aplikuje, hodnotí konkrétní rizika v uzemním celku. Metodika, kterou se autor inspiroje, vychází z projektu „SIMPROKIM“ – metodika hodnocení rizika územních celků pro veřejnou správu a Hasičský záchranný sbor ČR. Tato metodika byla vypracována zejména pro podporu výuky v rámci Projektu bezpečnostního výzkumu – „Simulace procesů krizového managementu v systému celoživotního vzdělávání složek IZS a orgánů veřejné správy“ (Maléřová et al., 2015).

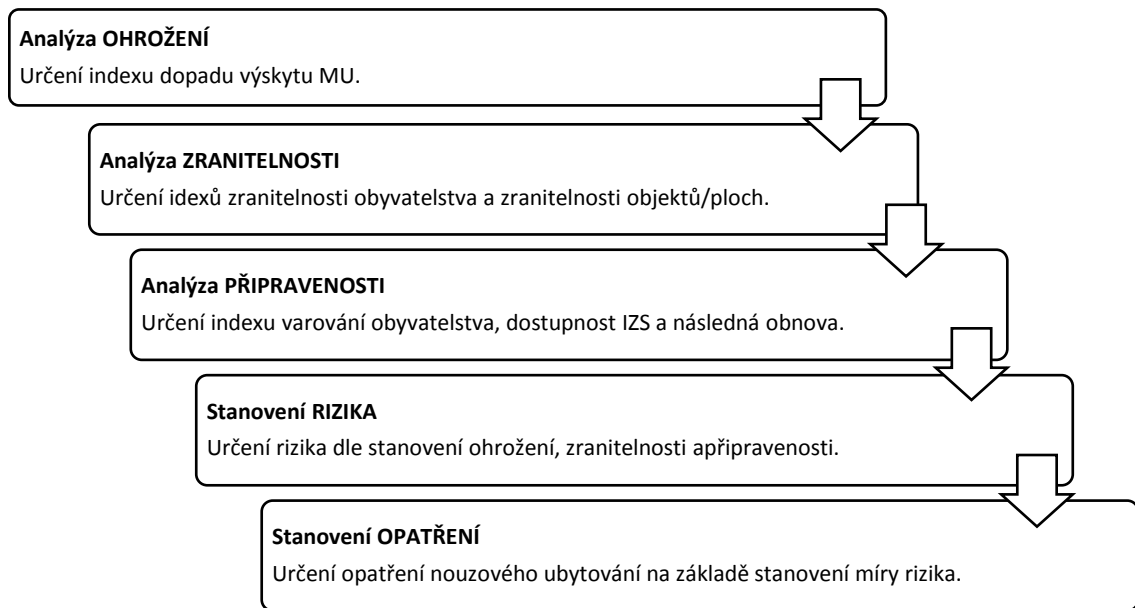
Tato metodika má ovšem širší využití v praxi. Umožňuje totiž nejen hodnotit rizika v konkrétním uzemním celku, ale také porovnávat míru rizika s ostatními územními celky v ČR. Tento přístup může být velmi užitečný pro plánování a koordinaci krizového managementu, protože umožňuje identifikovat a prioritizovat nejrizikovější oblasti.

Vzhledem k tomu, že tato metodika byla vyvinuta pro veřejnou správu a HZS ČR, může být také užitečná pro jiné organizace, které se zabývají bezpečností a krizovým managementem. Pokud je správně použita, může pomoci snížit riziko vzniku krizových situací a minimalizovat škody způsobené případnými nebezpečnými událostmi v daném uzemním celku.

8.1 Charakteristika zvolené metody

Určení a analýza rizik jsou důležité pro správné rozhodování v mnoha oblastech, jako je například oblast podnikání, projektového managementu či posuzování bezpečnostních rizik. V této práci autor zvolil metodu semi-kvantitativní analýzy rizik, což znamená, že se snaží kombinovat výhody kvantitativního a kvalitativního přístupu při zjišťování a hodnocení rizik. To umožňuje dosáhnout přesnosti výsledků a zároveň zjednodušit proces sběru dat.

Při této metodě se používá hodnocení indexů. Pro hodnocení se používá stupnice s pěti body, přičemž každému bodu odpovídá číslo v rozsahu od 1 do 5. Hodnocení je prováděno na základě souboru faktorů (Obrázek 12), jako jsou pravděpodobnost výskytu rizika, jeho dopad, zranitelnost, připravenost a další relevantní faktory. Výsledky jsou pak zaokrouhlovány nahoru na celá čísla, aby se minimalizovaly rozdíly (Maléřová et al., 2015).

Obrázek 12 Ilustrace kroků použitých při analýze rizik [vlastní zpracování (Maléřová, 2014)]

Pro posouzení bezpečnostní situace ve zvoleném městě Velká Bystřice je nezbytné provést důkladnou identifikaci, analýzu a hodnocení rizik v této oblasti. Výsledky této analýzy jsou následně klíčové pro navrhování a realizaci opatření, která mají za cíl minimalizovat rizika a snížit dopad případných MU. V této souvislosti a s odkazem na tuto práci je zvláště důležité zohlednit MU, jejichž dopad může být natolik závažný, že bude zapotřebí poskytnout nouzové ubytování.

Zjednodušeně řečeno, model území lze rozdělit na tři roviny, které mají stejnou váhu a zahrnují obyvatelstvo, infrastrukturu a životní prostředí. Tyto tři aspekty sdílí společné vlastnosti, kterými jsou ohrožení, zranitelnost a připravenost. Minimalizace rizik v daném území zahrnuje snížení úrovně zranitelnosti a ohrožení a vytvoření efektivní strategie pro případné MU. Touto strategií je myšlen poslední z aspektů – připravenost.

V této oblasti lze použít definici rizika R jako funkci mezi pravděpodobností výskytu mimořádné události P a velikostí následků mimořádné události N , tedy $R = f(P, N)$.

$$R = P \times N \quad (1)$$

Zásadním koeficientem metody stanovení úrovně rizika je určení úrovně rizika M_R , která je odvozena z pravděpodobnosti výskytu MU a velikosti jejich následků. Pro získání výsledku M_R je však nezbytné zohlednit všechny podmínky, které souvisejí se zranitelností a připraveností města na MU (Maléřová et al., 2015).

Mezi tyto podmínky patří například stav a funkčnost infrastruktury, úroveň připravenosti obyvatelstva v dané oblasti, přírodní a technické podmínky a mnoho dalších faktorů.

V této souvislosti je důležité zdůraznit, že úroveň rizika M_R není pouhým součtem rizik jednotlivých faktorů, ale spíše komplexním výstupem zvolené analýzy, která zahrnuje celou řadu proměnných a vazeb mezi nimi. Stanovení úrovně rizika bylo tedy provedeno dle vztahu (2) (Maléřová et al., 2015):

$$M_R = f(M_{OU}, M_{ZU}, M_{PU}), \quad (2)$$

kde:

M_{OU} - míra ohrožení zvoleného území,

M_{ZU} - míra zranitelnosti zvoleného území,

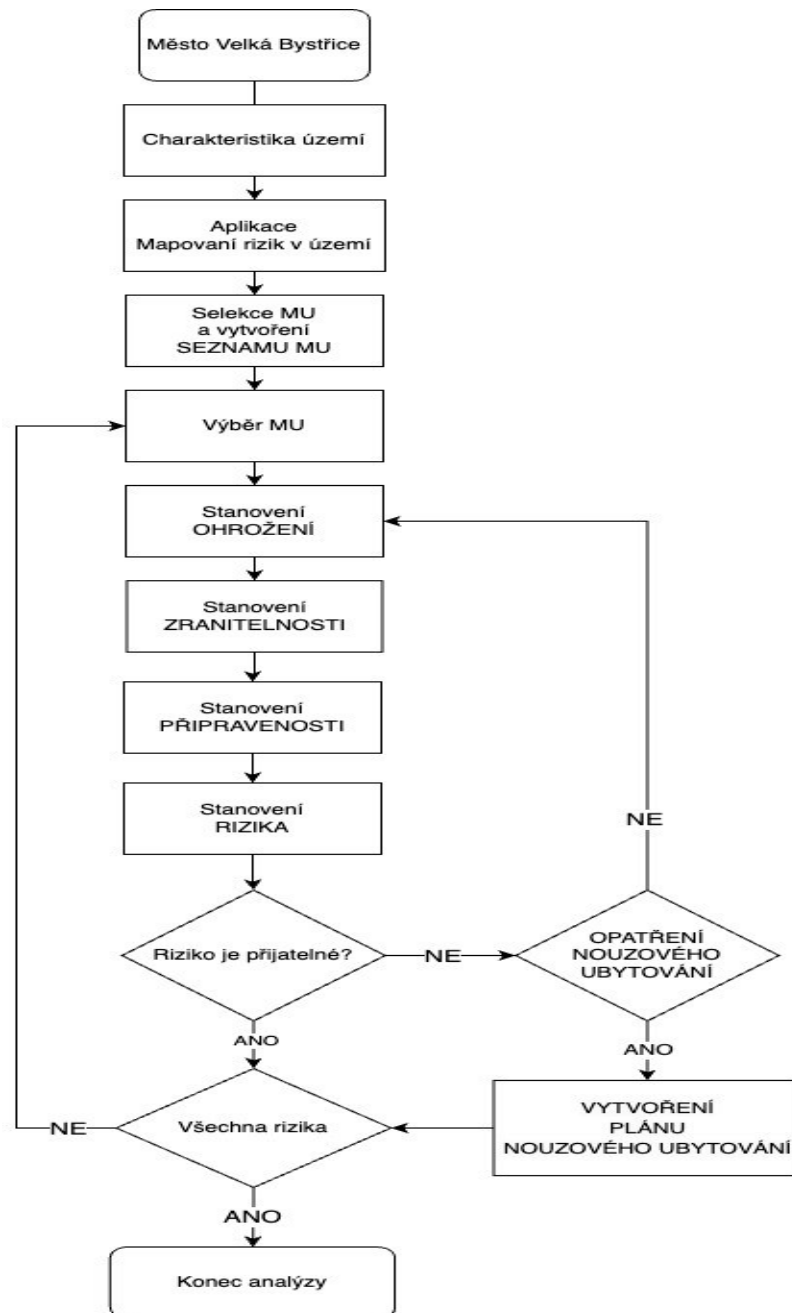
M_{PU} - míra připravenosti zvoleného území.

Pro vyčíslení proměnných M_{OU} , M_{ZU} , M_{PU} se využívá odhadování a kvantitativní stupnice od 1 do 5, která je stanovena na základě konzultace s odborníky na krizové řízení. (Maléřová et al., 2015). Mezi tyto odborníky patří starosta, zástupce HZS Olomouckého kraje a odbornice na krizové řízení.

Pro vyjádření indexových hodnot s kvantitativními výsledky jsou použity kvalitativní popisy zahrnující kategorie od „velmi nízké“ po „velmi vysoké“. Tyto popisy slouží ke slovní interpretaci výsledků, které se objevují v následující aplikaci této metody a určují míru výskytu, následků, zranitelnosti obyvatel, zranitelnosti ploch a území a podobně.

8.2 Metodický postup pro hodnocení rizik ve městě Velká Bystřice

Pro hodnocení rizik ve městě Velké Bystřice autor zvolil metodu, která je vhodná a aplikovatelná na vyhodnocení možných MU spojených s nouzovým ubytováním. Maléřová ve své disertační práci zobrazuje logický postup při stanovení úrovně jednotlivých rizik v území, které souvisí s výše uvedeným vztahem (2). Z uvedeného logického návrhu vychází Tabulka 9, která slouží také jako záznamový formulář (Maléřová et al., 2015).

Obrázek 13 Postup při analýze rizik [vlastní zpracování (Maléřová, 2014)]

Tabulka 9 slouží především k zaznamenávání výsledků procesu stanovení úrovně rizika, přičemž postupné zadávání vypočtených a zvolených hodnot umožňuje objektivní hodnocení. V této souvislosti autor práce využívá výstupy z Tabulka 7, ke kvalifikovanému výběru MU, které představují reálné ohrožení pro obyvatele města a mohou vyžadovat přijetí nouzových opatření, a to včetně nouzového ubytování. Z tohoto důvodu je tato tabulka významným nástrojem při analýze rizikových situací a umožňuje objektivní a efektivní řízení rizikových scénářů.

Tabulka 9 Analýza řešených MU [vlastní zpracování (Malěřová et al., 2015)]

Druh MU	Ohrožení			Zranitelnost			Připravenost			Úroveň rizika	
	<i>F</i>	<i>D</i>	<i>M_{OU}</i>	<i>Z_O</i>	<i>Z_P</i>	<i>M_{ZU}</i>	<i>V</i>	<i>D_{IZS}</i>	<i>O_{ZF}</i>	<i>M_{PU}</i>	<i>M_R</i>
Epizootie – hromadné nákazy zvířat	1	1	1	3	3	3	1	2	4	3	3
Extrémní vítr	2	3	2	3	3	3	1	2	4	3	3
Přívalová povodeň	2	3	2	3	3	3	1	2	4	3	3
Požár	2	1	1	3	3	3	1	2	3	2	2
Závažná nehoda v drážní dopravě	1	1	1	3	3	3	1	2	2	2	2
Sněhová kalamita	1	2	1	3	3	3	1	2	3	2	2
Závažná nehoda v silniční dopravě	1	1	1	3	3	3	1	2	2	2	2

Poznámka: Uvedená tabulka se v průběhu této metody autorem aktualizuje a doplňuje o hodnoty, které vychází z výpočtů, které se promítají v průběhu této kapitoly.

Vysvětlivky:

F - index výskytu MU,

D - index následků MU,

M_{OU} - míra ohrožení zvoleného území,

Z_O - index zranitelnosti obyvatel,

Z_P - index zranitelnosti ploch ve zvoleném území,

M_{ZU} - míra zranitelnosti zvoleného území,

V - index úrovně varování obyvatelstva,

D_{IZS} - index dostupnosti IZS,

O_{ZF} - index obnovy základních funkcí v území,

M_{PU} - míra připravenosti zvoleného území,

M_R - úroveň rizika (dílčího rizika).

8.2.1 Charakteristika územního celku

Pro provedení této metody je klíčové vybrat vhodné území, na které bude aplikována. Jak je patrné z této práce, autor zvolil město Velká Bystřice. Toto rozhodnutí bylo motivováno zejména autorovým bydlištěm v tomto městě, a tedy jeho znalostmi o daném území, což umožňuje použití reálných dat a informací v průběhu práce.

Pro stanovení proměnných M_{OU} , M_{ZU} a M_{PU} je nutné nejprve sestavit charakteristiku vybraného území. K tomu autor využil informace z předešlé kapitoly mapování rizik v území a porovnal je s analýzou hrozeb pro ORP Olomouckého kraje. Dále autor zohlednil informace týkající se infrastruktury a objektů, které jsou bezpečnostně významné a mohou zvýšit riziko v daném území. Tyto informace byly získány z dokumentu „*Plán připravenosti obce na MU a krizové situace*“, který byl poskytnut městským úřadem Velké Bystřice a jehož data byla aplikována v této práci.

8.2.2 Výběr mimořádných událostí pro provedení analýzy rizik

V seznamu MU na území se nacházejí jak události způsobené přírodními jevy, tak i MU, jejichž vznik je ovlivněn člověkem.

Seznam MU obsahuje MU, které se již na vybraném území vyskytly nebo se jejich výskyt předpokládá. Tyto MU jsou zapsány do Tabulka 9, konkrétně do sloupce „Druh mimořádné události“. Pro účely řešení problematiky nouzového ubytování byly vybrány pouze ty události, které mají největší pravděpodobnost vzniku a svým charakterem mohou ovlivnit tuto problematiku.

8.2.3 Analýza ohrožení – stanovení míry ohrožení zvoleného území

Míra ohrožení územního celku M_{OU} je odvozena z četnosti výskytu MU v daném území a velikosti jejich následků. Tuto míru lze spočítat pomocí vztahu (3), kterým se vypočítá index ohrožení území I_{OU} (Maléřová et al., 2015):

$$I_{OU} = F \times D, \quad (3)$$

kde:

I_{OU} - index ohrožení zvoleného území,

F - index výskytu MU,

D - index následků MU.

Pro výpočet míry ohrožení zvoleného území se ze seznamu MU, které ohrožují dané území, vybere analyzovaná MU. Hodnoty indexu výskytu (F) a následku (D) se pak dosadí do vztahu (3) podle hodnot uvedených v následující tabulce.

Index výskytu F (Tabulka 10) se stanovuje na základě informací o četnosti výskytu MU v daném území. Tyto údaje jsou získány z charakteristiky území a jsou propsané do Tabulka 7. Výsledná hodnota je pak zanesena do pracovního podkladu, kterým je Tabulka 9.

Tabulka 10 Index výskytu MU F [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Četnost výskytu mimořádné události	Výskyt mimořádné události	Index výskytu F
1x za 1 rok	velmi vysoký	5
1x za 3 roky	vysoký	4
1x za 10 let	střední	3
1x za 30 let	nízký	2
1x za 100 let	velmi nízký	1

Pro výpočet indexu následků MU D se využívají také údaje o charakteristice území a rozsahu jeho postižení danou událostí. Index D se stanovuje na základě informací z Tabulka 11 a výsledná numerická hodnota se následně zapisuje do sloupce D v pracovní Tabulka 9.

Tabulka 11 Index následku MU D [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Rozsah poškozeného území při výskytu mimořádné události v území	Následky	Index následku D
jednotlivé objekty	velmi malé	1
malá část města (do 10 % rozlohy města)	malé	2
větší část obce (11 až 50 % rozlohy města)	střední	3
celá obec (nad 50 % rozlohy města)	velké	4
přesahuje rozlohu města	velmi velké	5

Index ohrožení územního celku I_{ou} se vypočte po dosazení dle vztahu (3). Vyhodnotí se míra ohrožení M_{ou} (Tabulka 12) a poté se příslušná hodnota zaznamená do pracovní tabulky. Hodnocení ohrožení územního celku je možné hodnotit i díky dosazení do vytvořené matice $x(D)$ a $y(F)$ a jejího vyhodnocení.

Tabulka 12 Míra ohrožení M_{OU} [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Index ohrožení území I_{OU}	Míra ohrožení území M_{OU}
1–3	1
4–6	2
8–10	3
12–15	4
16–25	5

8.2.4 Analýza zranitelnosti – stanovení zranitelnosti zvoleného území

Míra zranitelnosti zvoleného územního celku je výrazem jeho schopnosti odolat poškození chráněných zájmů v rámci územního celku. Tento ukazatel se určuje na základě velikosti indexu zranitelnosti obyvatelstva v daném území a velikosti indexu zranitelnosti ploch v tomto území podle vztahu (4) (Maléřová et al., 2015):

$$M_{ZU} = \frac{Z_O + Z_P}{2}, \quad (4)$$

kde:

M_{ZU} - míra zranitelnosti územní,

Z_O - index zranitelnosti obyvatel,

Z_P - index zranitelnosti ploch v území.

Pro výpočet míry zranitelnosti územního celku se postupuje tak, že index zranitelnosti obyvatel Z_O se odvozuje od počtu obyvatel žijících na sledovaném území. V tomto případě se jedná o město Velká Bystřice. Tyto informace jsou díky charakteristice sledovaného města známé.

Autor práce při výpočtu počítá s 3500 obyvateli města. Odečtem z Tabulka 13 se výsledný index opět zaznamená do pracovní Tabulky 9. Tímto způsobem lze stanovit celkovou míru zranitelnosti územního celku, která charakterizuje jeho náchylnost k poškození chráněných zájmů v daném území.

Tabulka 13 Index zranitelnosti obyvatel Z_o [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Počet obyvatel v území	Index zranitelnosti obyvatel Z_o	Zranitelnost obyvatelstva
do 200	1	velmi nízká
201–1000	2	nízká
1001–5000	3	střední
5001 – 50 000	4	vysoká
Nad 50 000	5	velmi vysoká

Pro stanovení míry zranitelnosti ploch v území Z_P se využije poměru bezpečnostně významných ploch P_{BV} v území k celkové ploše území – celkové rozloze území P_{CU} .

Poměr bezpečnostně významných ploch v území k celkové ploše území ukazuje, jak velká část území je vystavena těmto rizikům v porovnání s celkovou rozlohou území. Čím vyšší je poměr, tím větší je pravděpodobnost, že dané území bude zasaženo a že bude zranitelné vůči dopadům rizik.

Podle uvedené definice jsou bezpečnostně významné plochy v daném území tvořeny součtem zastavěných ploch a ostatních ploch. Zastavěnou plochou se rozumí pozemek, na němž se nachází budova, ale může zahrnovat i jiné prvky jako například vodní díla. Ostatní plochy zahrnují pozemky, které slouží pro jiné účely. Jedná se například o dálnice, silnice, komunikace, zeleň, sportoviště, hřbitovy, kulturní plochy, skládky nebo neplodné půdy.

Tato definice umožňuje zahrnout do bezpečnostně významných ploch různé typy pozemků a infrastruktury, které mohou být vystaveny různým bezpečnostním rizikům. Například silnice a komunikace mohou být vystaveny dopravním nehodám, zatímco zeleň a sportoviště mohou být vystaveny požárům.

Autor nadále vychází z charakteristiky města Velká Bystřice, kde čerpá z podkladů, které jsou přístupné online z elektronického povodňového plánu města¹², který je aktualizovaný k roku 2021, a dále také z územního plánu města. Z těchto dokumentu jsou čerpány data pro dosazení do vztahu, který stanoví koeficient P_{VB} (5) (Maléřová et al., 2015):

$$\text{Koeficient } P_{VB} = 100 \times \frac{P_{ZAS} + P_{OS}}{P_{CU}} [\%], \quad (5)$$

¹² Čerpána data o rozloze města. Dostupné z: https://www.edpp.cz/veb_charakteristika-zajmoveho-uzemi/

kde:

P_{ZAS} - zastavěná plocha území Velká Bystřice - 46,7 (ha),

P_{OS} - ostatní plocha území Velká Bystřice - 170,1 (ha),

P_{CU} - celková plocha území města Velká Bystřice - 920 (ha).

Dosazením do vzorce (5) je výsledná hodnota koeficientu $P_{VB} = 23,5 \%$.

Index zranitelnosti ploch Z_P se díky vypočtenému koeficientu P_{VB} vyčte z Tabulka 14 a přiřadí se k němu odpovídající numerická hodnota, která se zapíše do pracovní Tabulky 9. Uvedená hodnota se propisuje vzhledem ke stálosti rozlohy území i do následujících hodnocených MU.

Tabulka 14 Index zranitelnosti ploch Z_P [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Koeficient P_{VB} [%]	Index zranitelnosti ploch Z_P	Zranitelnost ploch v území
do 5,0 %	1	velmi nízká
5,1 – 15 %	2	nízká
15,1 – 30 %	3	střední
30,1 – 60 %	4	vysoká
60,1 – 100 %	5	velmi vysoká

8.2.5 Analýza připravenosti – stanovení míry připravenosti zvoleného území

Pro stanovení míry připravenosti území M_{PU} na MU se používají tři indexy. Jedná se o index úrovně varování obyvatelstva V , index dostupnosti základních složek Integrovaného záchranného systému (IZS) D_{IZS} a index obnovy základních funkcí v území O_{ZF} . Tyto indexy umožňují posoudit úroveň připravenosti území na různé typy MU, jako jsou povodně, požáry a další dle vztahu (6).

Index úrovně varování obyvatelstva se zaměřuje na schopnost území informovat obyvatelstvo o rizicích a situaci v případě MU. Index dostupnosti základních složek IZS se zaměřuje na schopnost zajištění rychlé a efektivní pomoci ze strany Integrovaného záchranného systému. Index obnovy základních funkcí v území se pak zaměřuje na schopnost rychlé obnovy základních funkcí v území, jako jsou doprava, energetika, voda a další (Adamec, 2008).

Všechny tři indexy se používají pro posouzení připravenosti území na MU a umožňují především identifikovat oblasti, kde by mohlo být třeba zlepšit připravenost na MU (6) (Maléřová et al., 2015):

$$M_{PU} = \frac{(D_{IZS} + V + O_{ZF})}{3}, \quad (6)$$

kde:

M_{PU} - míra připravenosti zvoleného území na MU,

V - index úrovně varování obyvatelstva,

D_{IZS} - index dostupnosti základních složek IZS,

O_{ZF} - index obnovy základních funkcí v území.

Pro zjištění informací o dostupnosti typu zařízení, které slouží k varování, resp. informování obyvatelstva ve městě Velká Bystřice, byla poskytnuta ze strany HZS Olomouce „Karta města Velká Bystřice“. Ta disponuje informacemi o zařízeních varování ve městě.

Z výčtu karty byly zjištěny dva prvky varování (Tabulka 15).

Tabulka 15 Seznam prvků varování

	1. Prvek varování	2. Prvek varování
Umístění	Hasičská zbrojnice Velká Bystřice	Základní škola Velká Bystřice
Vlastník	město Velká Bystřice	HZS
Druh	elektronická	rotační
Typ	Hornet	DS 977
Ovládání	dálkové	dálkové

Tyto zjištěné informace jsou vyhodnoceny a přiřazeny do Tabulky 16, kde výsledná hodnota indexu varování je $V-1$ a úroveň varování **velmi vysoká**. Tato hodnota se propisuje v každé následující řešené MU vzhledem ke stálosti zařízení.

Tabulka 16 Index úrovně varování V [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Druh systému varování	Index varování	Úroveň varování
Dálkově ovládaná ES ¹³ začleněná do JSVV ¹⁴	1	velmi vysoká
Místně ovládaná ES nebo rozhlas	2	vysoká
Dálkově ovládaná RS ¹⁵ začleněná do JSVV	3	střední
Místně ovládaná RS	4	nízká
Bez systému varování	5	velmi nízká

Index dostupnosti záchranných služeb se obvykle určuje na základě celkového počtu a umístění záchranných stanic a časové dostupnosti záchranářů vzhledem k místu nehody.

Index dostupnosti IZS D_{IZS} je tedy průměrem indexů dostupnosti jednotlivých složek IZS, jako jsou hasiči (HZS), zdravotnická záchranná služba (ZZS) a policie, vzhledem k místu vzniku MU. Výsledný index se následně propíše do pracovní Tabulka 9, kdy opět hodnota zůstává pro následující MU stejná, vzhledem k nepozměněné vzdálenosti, která by měla vliv na změnu hodnoty indexu D_{IZS} .

Tento výpočet lze vyjádřit jako matematický vzorec (7) (Maléřová et al., 2015):

$$D_{IZS} = \frac{HAS+ZDR+POL}{3}, \quad (7)$$

kde:

D_{IZS} - index dostupnosti IZS,

HAS - index dostupnosti HZS,

ZDR - index dostupnosti ZZS,

POL - index dostupnosti Policie ČR.

¹³ ES – Elektronická siréna.

¹⁴ JSVV – Jednotný systém varování a vyzvěnění obyvatelstva.

¹⁵ RS – Rotační siréna.

Tabulka 17 Indexy dostupnosti pro základní složky IZS [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Dojezdová vzdálenost základní složky IZS	Index dostupnosti základní složky IZS	Dostupnost složky IZS
do 5 km	1	velmi dobrá
6–10 km	2	dobrá
11–15 km	3	střední
16–20 km	4	špatná
nad 20 km	5	velmi špatná

Pro účel této práce jsou dosazeny hodnoty dle doby dojezdu pro:

- HAS – Pro místní SDH dle tabulky je přiřazena hodnota 1, zatímco pro dojezd HZS Olomouce je přiřazena hodnota 3 z Tabulka 17. Autor bude tedy pracovat s hodnotou **2 (dostupnost HAS – dobrá)**, která vychází ze zvoleného aritmetického průměru mezi SDH Velké Bystřice a HZS Olomouce.
- ZDR – Pro stanovení dostupnosti ZZS byla přiřazena hodnota z Tabulka 17, a sice hodnota **4 (dostupnost ZDR – špatná)**. Na základě mapového podkladu lze určit vzdálenost výjezdového stanoviště, ze kterého vyjíždí lékař (FN Olomouc). V případě nejkratší trasy vzdálené do centra Velké Bystřice se jedná o 18 km.
- POL – Ve městě Velká Bystřice se nachází místní obvodní oddělení ČR, a proto lze pro určení dostupnosti policie využít hodnoty **1 (dostupnost POL – velmi dobrá)**.

Pro stanovení indexu obnovy základních funkcí v zasaženém území **O_{ZF}** se vychází z doby potřebné pro obnovu základních funkcí v daném území, která je určena na základě konkrétních hodnot uvedených v Tabulka 18.

Tabulka 18 Index obnovy základních funkcí v území O_{ZF} [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Doba obnovy základních funkcí v území	Index obnovy základních funkcí v území O_{ZF}	Schopnost obnovy základních funkcí v území
Hodiny	1	velmi vysoká
Dny	2	vysoká
Týdny	3	střední
Měsíce	4	nízká
Roky	5	velmi nízká

Při hodnocení připravenosti konkrétního území lze postupovat i samostatně, tedy bez zahrnutí dalších faktorů, které se v daném území vyskytují. V takovém případě se hodnocení připravenosti území odvodí na základě míry připravenosti území M_{PU} a následně se vyhodnotí z Tabulka 19.

Tabulka 19 Hodnocení připravenosti zvoleného území M_{PU} [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Míra připravenosti zvoleného území	Připravenost území
1	velmi vysoká
2	vysoká
3	střední
4	nízká
5	velmi vysoká

Poté, co jsou stanoveny potřebné údaje pro všechny možné MU (Tabulka 9), které by se mohly ve městě Velká Bystřice vyskytnout, je proces analýzy dokončen a následuje fáze hodnocení rizik.

Pro posouzení úrovně rizika v případě konkrétní MU (takzvané „díličí riziko“) jsou klíčové hodnoty, které určují míru ohrožení území (M_{OU}), zranitelnost území (M_{ZU}) a připravenost území (M_{PU}).

Výsledná míra díličího rizika (M_R) je stanovena jako poměr těchto proměnných pomocí vylučovací metody, přičemž pro tento výpočet se používají pravidla, která jsou specifikována v Tabulka 20.

Tabulka 20 Pravidla pro stanovení úrovně dílčího rizika M_R [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Hodnoty proměnných	M_R
1 a více proměnných M_{OU} , M_{ZU} , M_{PU} má hodnotu 5	5
2 a více proměnných M_{OU} , M_{ZU} , M_{PU} má hodnotu 4	4
1 z proměnných M_{OU} , M_{ZU} , M_{PU} má hodnotu 4, ostatní hodnoty jsou menší	3
2 z proměnných M_{OU} , M_{ZU} , M_{PU} mají hodnotu 3, ostatní hodnota je menší	3
1 z proměnných M_{OU} , M_{ZU} , M_{PU} má hodnotu 3, ostatní hodnoty jsou menší	2
2 z proměnných M_{OU} , M_{ZU} , M_{PU} mají hodnotu 2, ostatní má hodnotu menší	2
1 z proměnných M_{OU} , M_{ZU} , M_{PU} má hodnotu 2, ostatní má hodnotu menší	1
1 a více proměnných M_{OU} , M_{ZU} , M_{PU} má hodnotu 1	1

Z vyhodnoceného dílčího rizika M_R ve zvoleném území se přiřadí odpovídající úroveň rizika a její ohodnocení podle Tabulka 21.

Tabulka 21 Hodnocení dílčích rizik v zvoleném území [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]

Úroveň dílčího rizika	Dílčí riziko	Hodnocení dílčího rizika v zvoleném území (Velká Bystřice)
1	velmi nízké	Riziko je nevýznamné
2	nízké	Riziko je málo významné, ale přijatelné
3	střední	Riziko je významné, ale přijatelné
4	vysoké	Riziko je vysoké, je podmíněčně přijatelné
5	velmi vysoké	Riziko je nepřijatelné

8.3 Vyhodnocení zkoumaných mimořádných událostí

Při řešení následků MU je klíčové získávat relevantní informace pro hodnocení aktuální bezpečnostní situace a usnadnění rozhodování o nezbytných opatřeních. V tomto kontextu může být velmi užitečné provést analýzu a identifikovat MU, které by mohly vyžadovat nouzové ubytování obyvatel.

V rámci této analýzy byly pomocí metody mapování rizik stanoveny kritéria pro výběr MU, které mohou mít dostatečně závažný dopad na infrastrukturu města, a především na obyvatele, a vyžadovat tak nouzové ubytování. Následně jsou tyto události detailněji vyhodnoceny z hlediska míry ohrožení územního celku, zranitelnosti územního celku a míry připravenosti územního celku. Tyto proměnné jsou pak vylučovací metodou kombinovány a výsledkem je míra dílčího rizika.

Proto je důležité mít k dispozici relevantní dokumentaci pro případné nouzové situace, jako například „*Plán nouzového ubytování*“. Tento plán obsahuje informace o možnostech a kapacitách pro nouzové ubytování, které mohou být využity v případě, kdy je nutné poskytnout ubytování v MU. Použití plánu je samozřejmě závislé na aktuální situaci a nutnosti poskytnout ubytování. Mít relevantní informace a plány k dispozici je ovšem klíčové pro správné a rychlé rozhodování v nouzových situacích.

Díky výpočtům a dosazení získaných hodnot bylo zjištěno, že ve městě Velká Bystřice mají největší míru rizika vzniku a dopadu tyto MU:

- epizootie,
- extrémní vítr,
- přívalová povodeň.

V těchto třech typech MU dle slovního hodnocení rizika je riziko významné, ale přijatelné. Vyhodnocení rizika jako významného dle úvahy autora této práce předznamenává, že v případě vzniku některé z uvedených MU je zapotřebí posoudit opatření ve formě nouzového ubytování. Navíc mohou nastat také kombinované MU. Pro ilustraci, při vzniku přívalové povodně je dosti pravděpodobné, že město může být zasaženo také extrémními větrnými poryvy. Kombinace těchto dvou událostí pak může způsobit škody na majetku tak velkého rozsahu, že to bude právě okamžitá evakuace osob ze zasažených oblastí do míst nouzového ubytování, která bude v počátcích tím nejzákladnějším krokem pro minimalizaci dopadů na životy. Proto autor doporučuje, aby by vypracovaný „*Plán nouzového ubytování*“

ve městě Velká Bystřice“ (Příloha P1) zpracován a upotřeben pro místní městský úřad a byl zařazen do havarijní a krizové dokumentace. Tento plán se zakládá na empirických doporučeních odborníků na danou problematiku.

9 NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ A DOPORUČENÍ PRO ZEFEKTIVNĚNÍ SOUČASNÉHO STAVU NOUZOVÉHO UBYTOVÁNÍ

Tato kapitola se zabývá návrhovou oblastí zaměřenou na nouzové ubytování. Cílem každého návrhu je zajistit efektivitu a ucelenost postupů při realizaci nouzového ubytování, ať při vzniku MU nebo situace, která si vyžádá právě opatření ve formě nouzového ubytování. Autor v první podkapitole rozebírá a popisuje obecně konkrétní body, které mohou vést – v případě jejich aplikace – k ucelenému souboru opatření a doporučení. Ty mají za cíl zefektivnit, zjednodušit, a především po stránce organizační zabezpečit hladký průběh nouzového ubytování. Další podkapitola se obecněji věnuje navrhovaným opatřením a doporučením, které se vztahují na daný objekt sloužící k nouzovému ubytování.

Uvedené poznatky vychází z praxe a zjištěných informací, které byly dosaženy při průzkumu v městských ubytovacích prostorách spadajících mezi vytipované objekty pro nouzové ubytování ve městě Velká Bystřice. Dále autor aplikuje své poznatky z rozhovorů, které vedl s dotčenými osobami vztahujícími se k dané problematice. Za HZS Olomouckého kraje byl veden rozhovor s kap. Ing. Jakubem Brumarem, který zabezpečuje Oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Jeho zkušenosti se odráží ze stručného výčtu jeho praxe, kdy vedl a organizoval chod asistenčního centra v Krajském asistenčním centru pomoci Ukrajině v Olomouci. Jakub Brumar disponuje také zkušenostmi se zvládnutím plošných MU, jakou jsou povodně, přívalové deště či boj proti pandemii koronaviru. Osloven byl nadále starosta města Velká Bystřice Ing. Marek Pazdera, který taktéž přispěl cennými informacemi důležitými pro vznik předkládané diplomové práce. Z těchto informací autor práce čerpal zejména při utváření a strukturování návrhů a doporučení.

9.1 Obecné návrhové opatření a doporučení

V případě obecných návrhů a doporučení se jedná o takové návrhy a doporučení, které mají za cíl zefektivnit organizaci a plánovací kroky při nouzovém ubytování. Autor tyto představuje v následujícím výčtu.

Plánování a organizace. Je třeba vytvořit plán, který zahrnuje předběžné kroky, jako je stanovení počtu potřebných kapacit a vybavení. Plán by měl být připravený na případné změny, jako jsou změny počtu ubytovaných osob. Dále je třeba dbát na dodržování časových

lhůt pro aktualizaci maximálního počtu možných ubytovaných osob a na aktualizaci materiálního zabezpečení v předem stanovených počtech.

Efektivní využití prostoru. Je třeba maximálně využít dostupný prostor, aby bylo možné ubytovat co nejvíce lidí, a to v rámci platných norem. K tomu je třeba přizpůsobit efektivně prostor – například použít palandy, patrové postele nebo stoly se sklopnými nohami, které lze snadno skládat a ukládat. Dále je třeba volit vybavení s ohledem na velikost prostoru.

Vybavení. Mělo by se použít multifunkční vybavení, které lze snadno přizpůsobit potřebám různých skupin lidí. Jedná se například o stoly a židle, které lze snadno přemístit nebo skládat. Cílem je, aby bylo možné snadno a rychle vytvořit v zařízeních větší prostor. Ten je příhodný například z hlediska logistiky, konkrétně třeba pro efektivní přemísťování materiálu. Vybavení by se mělo také volit s ohledem na jeho cenovou dostupnost a možné další využití.

Spolupráce s místními organizacemi a personální zabezpečení. Město by mělo spolupracovat s místními neziskovými organizacemi nebo dobrovolníky, kteří mu mohou poskytnout pomoc s ubytováním a dalšími potřebami. Tyto organizace je proto záhodno evidovat a zahrnout do plánů. Je třeba také vést seznamy dobrovolníků a tyto seznamy pravidelně personálně aktualizovat. Dále je záhodno rozvíjet spolupráci a navazovat nové dohody i s místními soukromými subjekty, které mohou svou činností přispět k organizaci a materiálovému zabezpečení. Především se jedná o zajištění stravování, dodání drogerie či zajištění sociálního zabezpečení.

V oblasti OOb je třeba vést pravidelné školení osob, které mají svou aktivitou a zařazením podíl na chodu zabezpečení města při vzniku MU nebo situace, která si to vyžaduje. Jedná se především o zaměstnance městského úřadu a velících složek SDH Velká Bystřice ve spolupráci s vedením obvodního oddělení Policie ČR ve Velké Bystřici.

Komunikace. Je třeba se ujistit, že lidé jsou o zásadách a pravidlech, které platí v nouzovém ubytování, informováni. Je na místě zajistit spolehlivé pronikání ucelených informací, které jsou stručné, konkrétní a proveditelné. Dále je třeba ujistit se, že jsou lidé schopni získat potřebné informace o tom, kde najdou potraviny, vodu a další potřeby. Záhodno je také vytvořit komunikační karty pro ubytované, které jsou obsahem metodické a jsou na nich uvedené důležité kontakty, na které se lze v případě potřeby obrátit. Dále by mělo dojít k zabezpečení psychologické a duchovní služby pro ubytované osoby, které si prošly stresovou situací a potřebují útěchu a pochopení od specializovaných pracovníků.

Zabezpečení. Je třeba ujistit se, že jsou zabezpečeny příslušné bezpečnostní opatření, jako jsou požární hasičské přístroje, nouzové východy a další. Za tato opatření předem zodpovídá zodpovědná osoba daného objektu. Kontrolou lze předejít možným nebezpečným situacím, ke kterým by vlivem většího množství ubytovaných osob mohlo dojít.

Je na místě zdůraznit, že nouzové ubytování ve městě Velká Bystřice má význam nejen pro místní obyvatele, ale také pro obyvatele přilehlých vesnic, kteří se v případě mimořádných událostí mohou spolehnout na tuto možnost nouzového ubytování. Tyto situace mohou vyžadovat okamžitou evakuaci obyvatel a umístění v nejbližším možném bezpečném zařízení. Autor jako příklad uvádí obec Mrsklesy, kde se nachází velká skládka odpadu třídy S-OO¹⁶. V případě vzniku rozsáhlého požáru by mohlo dojít k evakuaci obyvatel z blízkosti skládky. Vzhledem ke vzniku rozsáhlého požáru a produkci spalin by evakuace mohla být směřována do města Velká Bystřice, kde by byli evakuovaní obyvatelé nouzově ubytováni.

9.2 Konkrétní návrhové opatření

Tato kapitola sumarizuje konkrétní návrhové opatření směrem k městskému úřadu, který je svou povahou hlavním pilířem organizace a řešení situace při vzniku MU. Pro aktuálnost autor vychází ze zjištěných informací, které do návrhů aplikuje.

V kontextu městského úřadu se krizové řízení týká především připravenosti a schopnosti města řešit MU a krizové situace, které mohou ohrozit bezpečnost a zdraví obyvatel města. Následující návrhy vychází ze zásad krizového řízení a mohou být uplatněny a aplikovány v rámci krizového řízení na městském úřadě ve Velké Bystřici.

Funkční krizový štáb. Mít krizový štáb neznamena mít splněno. Městský úřad musí mít vytvořen takový krizový štáb, který bude koordinovat opatření v případě krizových situací. Krizový štáb by měl mít jasně stanovenou strukturu a zastoupení různých zainteresovaných stran, jako jsou například zástupci města, hasiči, policie, zdravotnických zařízení nebo občanských sdružení. Proto je potřeba vhodně zvolit jeho členy. Členové ustanoveného krizového štábu by se měli pravidelně scházet a jednat o aktuální problematice ve spojitosti s možnými hrozbami, které mohou vzniknout na území města. Je vhodné, aby byli členové

¹⁶ Jedná se o tzv. skupinu S – ostatní odpad – označovanou též jako S-OO dle § 10 odst. 2 písm. b) bod 1. vyhlášky č. 273/2021 Sb. o podrobnostech nakládání s odpady.

krizového štábu města zařazení do školení, cvičení a simulací krizových scénářů ve spolupráci s HZS Olomouce.

Plánování a příprava. Městský úřad by měl mít vypracované plány krizového řízení, které zahrnují například analýzu rizik, popis scénářů krizových situací a popis opatření, která budou v případě krize provedena. Dále je důležité pravidelné školení a cvičení pro zástupce města a další zainteresované osoby. Nutné je také zajistit, aby byly dokumenty v pravidelných intervalech aktualizovány. Klíčové je také mít zpracovaný Plán nouzového ubytování.

Koordinace opatření. V případě krizové situace je nezbytné efektivní a rychlé rozhodování a koordinace opatření. Krizový štáb musí být schopen rychle reagovat a koordinovat opatření s ostatními zainteresovanými stranami. Dále je důležité informovat veřejnost a poskytnout jí aktuální informace.

Opatření pro minimalizaci škod. Městský úřad by měl být schopen zajistit ochranu a zabezpečení kritické infrastruktury, jako je například zásobování vodou a elektřinou.

Materiální zabezpečení. V rámci nákupu materiálu je třeba sestavit strukturu materiálu, který by byl využit v případě MU vyžadující evakuaci osob včetně zajištění nouzového ubytování. Jedná se především o příkrývky, spacáky, lehátka a matrace. Měl by být stanoven subjekt, který za tento materiál bude zodpovídat. V tomto případě by se mohlo jednat například o Technické služby města. Pro inspiraci autor vkládá Obrázek 14, na kterém jsou vyfoceny lehátka, které jsou použity v Olomouckém KACPU¹⁷ pro uprchlíky z Ukrajiny.

Obrázek 14 Rozkládací postel pro nouzově ubytované osoby

¹⁷ Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině

9.3 Plán nouzového ubytování ve městě Velká Bystřice

Z analýz vyplynulo, že vypracování dokumentu „*Plán nouzového ubytování ve městě Velká Bystřice*“ (Obrázek 15), který je svým obsahem uveden v (Příloha P1) je nesmírně důležitý a vyžaduje pečlivou pozornost a úsilí.

Obrázek 15 Plán nouzového ubytování ve městě Velká Bystřice

Plán nouzového ubytování je dokument, který popisuje postupy a kroky, jež musí být podniknuty v případě nouzové situace, kdy je nutné zajistit bezpečné a vhodné ubytování pro lidi v nouzi. Může se jednat například o situaci při přírodní katastrofě, požáru, teroristickém útoku nebo jiné krizové situaci. Při tvorbě plánu nouzového ubytování je důležité vzít v úvahu potřeby obyvatelstva, které bude v nouzové situaci ubytováno. Jedná se o potřeby v oblasti stravování, hygieny, zdravotní péče a bezpečnosti. Kromě toho je třeba myslet na to, že různé skupiny lidí mají různé potřeby. Zejména pak starší osoby, děti nebo osoby se zdravotním postižením. Je tedy třeba zajistit, aby byly jejich specifické potřeby naplněny. Dalším důležitým aspektem při tvorbě plánu nouzového ubytování je plánování a organizace. Ty zahrnují stanovení postupů pro přijímání lidí do nouzového ubytování, vytváření systému registrace a sledování, plánování stravování a hygienických opatření. Dále k nim patří také zajištění dostatečných zdrojů a personálu pro řízení a organizaci nouzového ubytování. Kromě toho by měl být plán nouzového ubytování pravidelně aktualizován a přezkoumáván, aby byl aktuální a odpovídal současným potřebám.

ZÁVĚR

Nouzové ubytování je v současné době jedním z nejnaléhavějších témat, a to globálně. V poslední době jsme byli svědky řady přírodních katastrof, které v mnoha případech znamenaly pro tisíce lidí ztrátu domova. Například nedávné zemětřesení v Turecku a Sýrii během noci připravilo o střechu nad hlavou statisíce lidí, navíc uprostřed zimy.

Jen v roce 2022 došlo po celém světě k mnoha přírodním katastrofám, jako byly povodně v Indii, záplavy v Číně a Indonésii, lesní požáry v Austrálii a v USA či zemětřesení v Řecku a na Haiti. Tyto události způsobily ztráty na životech, majetku a infrastruktuře. V mnoha případech bylo nouzové ubytování jedinou možností, jak zasažené lidi evakuovat na bezpečné místo a zajistit jim alespoň základní potřeby.

Situace, kdy člověk ztratí vše, co v průběhu svého života budoval, je nepředstavitelně těžká. Ať už se jedná o přírodní katastrofu nebo MU, může způsobit obrovské ztráty na majetku a infrastruktuře a přivodit utrpení mnoha lidí. Proto je důležité mít vytvořen systém Ochrany obyvatelstva, který pro takové případy nabízí sadu opatření. Mezi taková opatření patří i nouzové přežití a s ním spojené nouzové ubytování, které může poskytnout potřebné zázemí lidem, kteří přišli o své domovy. Je tedy důležité, aby stát podporoval rozvoj a vylepšování těchto opatření, aby dokázal co nejlépe ochránit své obyvatelstvo v případě krize.

S koncem pandemie Covid-19 se zdá, že následující výzvou je válečný konflikt na Ukrajině. Samotná situace na Ukrajině a agresivita Ruska vůči této zemi přináší mnoho humanitárních problémů, které vyžadují rychlou a efektivní reakci ze strany evropských zemí. Jedním z těchto problémů je nutnost zajistit dočasné ubytování pro lidi, kteří v důsledku války ztratili své domovy. V těchto krizových situacích se ukazuje důležitost nouzového ubytování jako základního opatření pro zachování života a životního komfortu pro ty, kteří jsou nejvíce zasaženi konfliktem.

V různých částech světa existuje mnoho různých druhů nouzového ubytování, které se liší v závislosti na místních podmínkách a potřebách obyvatelstva. V některých oblastech se využívají stany, jurtové stany nebo kontejnery, zatímco v jiných oblastech jsou lidé ubytováni v budovách s větší kapacitou, jako jsou školy a haly. V poslední době se objevují nové inovativní přístupy k nouzovému ubytování, jako jsou modulární stavby nebo domy z recyklovaných materiálů.

Jak mimo jiné vyplývá i z předložené diplomové práce, význam nouzového ubytování je klíčovým pro ochranu a záchranu lidí při i po vzniklých MU a katastrofách. Proto se jedná o důležitou oblast, které by měla být věnována patřičná pozornost a na kterou by měly být vynaloženy adekvátní finanční prostředky. Je třeba dbát na připravenost a rozšiřovat kapacity pro poskytování nouzového ubytování v případě MU.

Během plnění cíle diplomové práce autor využíval rozmanité zdroje informací, zejména odbornou literaturu, právní normy a metodiky týkající se ochrany obyvatelstva potažmo nouzového ubytování. Dále autor čerpal a inspiroval se z informačních zdrojů a dokumentů týkajících se současného stavu ubytování uprchlíků z Ukrajiny v návaznosti na nouzové ubytování v ČR. Autor též získal cenné zkušenosti od zkušených odborníků na krizové řízení a havarijní plánování od pověřených osob Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje. Konzultace s pověřenými osobami pomohly autorovi utřídit způsob řešení problematiky v návaznosti na řešení nouzového ubytování ze strany města Velké Bystřice. Získané informace byly použity při posouzení současného stavu nouzového ubytování ve městě a při formulaci dílčích návrhů pro zefektivnění nouzového ubytování ať už obecně, tak konkrétně ve městě Velká Bystřice.

V praktické části se autor zaměřil na metodu mapování rizik, díky které na základě vlastních kritérií vydefinoval možné MU, které mají přímou vazbu na opatření ve formě nouzového ubytování. Metoda mapování rizik se ukázala jako správná volba pro selekci MU. Díky spolupráci s HZS Olomouc, bylo autorovi umožněno využít plný rozsah online GIS platformy Terinos, což bylo výrazným přínosem pro zpracování předkládané diplomové práce. Autor tak totiž pracoval s reálnými daty, které jsou aplikovatelné na skutečný stav věcí. Výsledkem analýzy na základě zvolené metody byla tedy identifikace MU, které se na území města mohou vyskytnout.

Aby autor dokázal identifikovat to, které z těchto MU mají největší kritérium vzniku a dopadu rizika na obyvatele města Velká Bystřice, aplikoval na vybrané MU metodiku Hodnocení rizika v územním celku. Jedním z hlavních garantů této metody je paní doc. Ing. Lenka Brumarová, která poskytla autorovi cenné informace v návaznosti na uplatnění této metodiky na nouzové ubytování. Tato metodika byla autorem zvolena, jelikož je filozoficky zaměřena pro nejmenší územní celek – obec, včetně menších měst, jako je Velká Bystřice. Za pomoci této metodiky autor analyzoval dílčí rizika, která rozdělil do několika skupin dle jejich charakteru. V průběhu výpočtů byly dosazovány relativní koeficienty, které vyplynuly díky autorovy znalosti územní charakteristiky města Velká

Bystřice. Výstupem bylo zjištění míry a rozsahu rizik hodnocených MU ve vztahu k opatřením, která mají zmírnit dopady při potencionálním vzniku MU ve městě Velká Bystřice. Jako hlavní opatření, které bylo autorem zvoleno, bylo nouzové ubytování. Tímto si ověřil z výstupních dat použité metody, že nouzové ubytování je ze strany města potřeba řešit. Město musí být na tuto možnost připraveno a mít ideálně vypracovaný „*Plán nouzového ubytování*“. Konečným výstupem předložené práce je právě dokument, který představuje plán nouzového ubytování pro město Velká Bystřice. Jak totiž autor zjistil, město takovým plánem nedisponuje.

Z pohledu autora je ale i tak město Velká Bystřice v podmínkách nouzového ubytování na dobré cestě. Je obecným předpokladem, že město má kapacitu nouzově ubytovat asi 10 % obyvatel, kdy toto tvrzení vychází ze zkušenosti a praxe odborníků, se kterými autor práce vedl rozhovory. Město s 3 500 obyvateli, které je schopné zajistit cca 350 míst pro nouzové ubytování, dokáže podle hodnocení autora čelit MU obstojně.

Zmiňovaný „*Plán nouzového ubytování*“ byl autorem zpracován na míru specifickým podmínkám města Velká Bystřice. Tento plán představuje důležitý dokument s vysokou hodnotou při uplatnění v praxi, neboť může sloužit jako podklad pro realizaci nouzového ubytování na území města. Plán bude následně poskytnut městu Velká Bystřice pro jeho potřeby.

Na základě zpracovaného „*Plánu nouzového ubytování*“ pro město Velká Bystřice autor diplomové práce dochází k závěru, že byl úspěšně naplněn hlavní cíl práce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje

ADAMEC, Vilém, 2008. *Studie možností stanovení úrovně civilní nouzové připravenosti územních celků*. Ostrava. Habilitační práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava. Fakulta bezpečnostního inženýrství.

ADAMEC, Vilém, 2012. *Ochrana před povodněmi a ochrana obyvatelstva*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 9788073851187.

BERNATÍK, Aleš a Lenka MALÉŘOVÁ, 2010. *Analýza rizik území: Aleš Bernatík, Lenka Maléřová*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-082-1.

BRUMAROVÁ, Lenka a kol., 2020. *Metodika Mapování rizik na území České republiky: Projekt bezpečnostního výzkumu – Mapování rizik na území České republiky*. Ostrava, 66 s. VH20182021037.

BUZALKA, Ján, 2012. *Teória bezpečnostných rizik*. 1. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislavě, 168 s. ISBN 978-80-8054-547-5.

FOLDYNA, Libor, 2009. *Nouzové přežití*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-077-7.

FOLWARCZNY, Libor a Jiří POKORNÝ, 2021. *Evakuace osob*. 2. rozšířené vydání. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-807-3852-450.

GARDONI, Paulo a James M. LAFAVE, 2016. *Multi-hazard Approaches to Civil Infrastructure Engineering*. 1. Springer Cham, 573 s. ISBN 978-3-319-80633-4. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.1007/978-3-319-29713-2](https://doi.org/10.1007/978-3-319-29713-2)

HOLEC, Tomáš, 2021. *Ochrana obyvatel a krizové řízení: praktický průvodce a rádce úředníka*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. ISBN 9788076161009.

HRADIL, Jaroslav et al., 2018. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení, 142 s. ISBN 9788074547744.

KRATOCHVÍLOVÁ, D. Ochrana obyvatelstva. Ostrava. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě. Edice SPBI Spektrum. Ostrava: 2005 ISBN 80-86634-70-1

KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Libor FOLWARCZNY, 2013. *Ochrana obyvatelstva*. 2., aktualiz. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 9788073851347.

Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021. Praha: Ministerstvo vnitra. ISBN 978-80-7616-097-2.

KRÖMER, Antonín, Petr MUSIAL a Libor FOLWARCZNY, 2010. *Mapování rizik*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 68., 126 s. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-086-9.

LARSSON, Sebastian a Mark RHINARD, 2020. *Nordic Societal Security: Convergence and Divergence*. London: Routledge, 268 s. ISBN 9780367492922.

MALÉŘOVÁ, Lenka, 2014. *Analýza rizik územních celků: Disertační práce*. Ostrava, 127 s. Disertační. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava. Fakulta bezpečnostního inženýrství. Katedra ochrany obyvatelstva. Vedoucí práce doc. Ing. Vilém Adamec, Ph.D.

MARTÍNEK, Bohumír, 2003. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: příručka pro učitele základních a středních škol*. Vyd. 2., opr. a rozš. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 80-86640-08-6.

MIKA, Otakar J., Pavel ZAHRADNÍČEK a Miloš ZEMAN, 2012. *Ochrana obyvatelstva: malé kompendium ochrany obyvatelstva*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická. ISBN 978-80-87035-67-2.

OXFORD DICTIONARIES, 2009. *Oxford Paperback Dictionary & Thesaurus*. 3rd ed. London, England: Oxford University Press, 1088 s. ISBN 978-0199558469.

PROCHÁZKOVÁ, Dana, 2012. *Metody rizikového inženýrství*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-111-8.

REKTOŘÍK, Jaroslav, 2004. *Krizový management ve veřejné správě: teorie a praxe*. Praha: Ekopress. ISBN 8086119831.

ŘEHÁK, David a Libor FOLWARCZNY, 2012. *Východiska technického a organizačního zabezpečení ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství), XIX. 89 s. ISBN 978-80-7385-117-0.

ŘEHÁK, David, Bohumír MARTÍNEK a Petra LEGIERSKÁ, 2015. *Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 9788073851699.

ŘEHÁK, David, Bohumír MARTÍNEK a Petra LEGIERSKÁ, 2019. *Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb*. 2. rozšířené vydání. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-220-7.

ŘÍMANOVÁ, Dana, 2000. *Zákon o prevenci závažných havárií a prováděcí předpisy s komentářem*. Praha: Polygon. ISBN 80-7273-008-8.

SHARAN, Yair, Abraham TAL a Harry COCCOSSIS, 2007. *Water supply in emergency situations*. NATO Advanced Research Workshop on Supply of Water in Cities in Emergency Situations. Dordrecht, Netherlands: NATO Public Diplomacy Division, 173 s. NATO science for peace and security series. Series C, Environmental security. ISBN 978-1402063046.

ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Michal VANĚK, 2006. *Bezpečnostní plánování*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 8086634524.

ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA, 2007. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství), 40. ISBN 978-80-7385-007-4.

ŠENOVSKÝ, Pavel, Michail ŠENOVSKÝ a Milan ORAVEC, 2020. *Teorie krizového managementu*. 2. rozšířené vydání. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 9788073852313.

TIXIER, J. et al., 2002. Review of 62 risk analysis methodologies of industrial plants. *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*. **15**(4), 291-303. ISSN 09504230. Dostupné z: doi:10.1016/S0950-4230(02)00008-6

TOMEK, Miroslav, Jan STROHMANDL a Jakub RAK, 2014. *Zásobování obyvatelstva pitnou vodou za mimořádných situací*. Praha: Academia. ISBN 978-80-7454-462-0.

VALÁŠEK, Jarmil a František KOVÁŘÍK, 2008. *Krizové řízení při nevojenských krizových situacích: účelová publikace pro krizové řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 9788086640938.

ZPĚVÁK, Aleš, 2014. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 240 s. ISBN 978-80-7452-044-0.

Webové odkazy

Audit národní bezpečnosti [online], 2016. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, 141 s. [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/soubor/audit-narodni-bezpecnosti.aspx>

Bojový řád jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu: Ubytování evakuovaných osob Nouzové ubytování – Metodický list číslo 8 [online], 2017. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, (8), 5 s. [cit. 2023-01-08]. Dostupné z: <https://storage.pozary.cz/article/4/f/4ff9287b8cdae/ob-08-nouzove-ubytovani.yvaujuwrm0.pdf>

BUMBA, J., L. KELNAR a V. SLUKA, 2000, akt. 2022. *Postupy a metodiky analýz a hodnocení rizik pro účely zákona o prevenci závažných havárií: Metodiky analýz a hodnocení rizika* [online]. [cit. 2023-01-28]. Dostupné z: <https://vubp.cz/soubory/prevence-zavaznych-havarii/metodiky/postupy-a-metodiky-analyz-a-hodnoceni-rizik-brezen-2022.pdf>

ČESKO, 2000. Nařízení vlády č. 463/2000 Sb. Nařízení vlády o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právními osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva: § 5, § 6. In: *Sbírka zákonů*. 132/2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-463?citace=1>

ČESKO, 2000. Zákon č. 239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 73/2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

ČESKO, 2000. Zákon č. 240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů*. 73/2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

ČESKO, 2000. Zákon č. 241/2000 Sb. Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 73/2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-241>

ČESKO, 2001. § 1 odst. 2 vyhlášky č. 225/2001 Sb.: Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu, kterou se stanoví postup při vzniku a odstraňování stavu nouze v teplárenství. In: *Sbírka zákonů*. (online). Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-225>

ČESKO, 2001. Vyhláška č. 328/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: *Sbírka zákonů*. 127/2001. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>

ČESKO, 2001. Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů: Vodní zákon. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-254>

ČESKO, 2002. Vyhláška č. 380/2002 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: *Sbírka zákonů*. 133/2002. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>

ČESKO, 2010. Vyhláška č. 80/2010 Sb. § 1 odst. 1: Vyhláška o stavu nouze v elektroenergetice a o obsahových náležitostech havarijního plánu. In: *Sbírka zákonů*. (online). Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-80>

ČESKO, 2012. Vyhláška č. 344/2012 Sb.: Vyhláška o stavu nouze v plynárenství a o způsobu zajištění bezpečnostního standardu dodávky plynu. In: *Sbírka zákonů*. (online). Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-344>

Demografická ročenka měst: Velká Bystřice, 2021. In: *Český statistický úřad: Demografická ročenka měst - 2012–2021* [online]. [cit. 2023-04-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/165591285/13006622545.pdf/a83ce2b5-5982-4933-972e-8df8f46c5bec?version=1.1>

EPIZOOTIE: Rady a doporučení, 2021. In: *BEZPORT: Bezpečnostní portál v Karlovarském kraji* [online]. © 2021. Bezpečnostní portál Karlovarského kraje. [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.bezport.cz/rady-doporuceni/hrozby-vyskytujici-se-v-karlovarskem-kraji/epizootie>

Katastrální území města Velká Bystřice: město Velká Bystřice, 2023. In: *Mapy.cz* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?l=0&q=velk%C3%A1%20byst%C5%99ice&source=muni&id=51&ds=2&x=17.3772493&y=49.5882956&z=13>

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky 2021 [cit. 2023-01-06]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/koncepce-ochrany-obyvatelstva-do-roku-2025-s-vyhledem-do-roku-2030?typ=download>

Kontejnery nouzového přežití Záchraného útvaru HZS ČR: Technika, 2018. In: *Požáry.cz* [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/162061-kontejnery-nouzoveho-preziti-zachranneho-utvaru-hzs-cr-poskytuji-komplexni-zazemi-pro-prislusniky-na-miste-zasahu-a-rizeni-zachrannych-a-likvidacnich-praci/>

LUO, Tingyu et al., 2022. Comprehensive Evaluation of Emergency Shelters in Wuhan City Based on GIS. In: *2022 29th International Conference on Geoinformatics* [online]. IEEE, s. 1-6 [cit. 2023-01-09]. ISBN 979-8-3503-0988-1. Dostupné z: [doi:10.1109/Geoinformatics57846.2022.9963810](https://doi.org/10.1109/Geoinformatics57846.2022.9963810)

MACHARÁČEK, Tomáš, 2021. *Povodňový plán na obec Grygov*. Uherské Hradiště. Bakalářská práce. Fakulta logistiky a krizového řízení – Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně - Ústav ochrany obyvatelstva. Vedoucí práce Ing. Ivan Princ.

MACHARÁČEK, Tomáš, 2022. *Ubytovací kapacity pro uprchlíky Ukrajina: Nouzové ubytování*. Praha. Autor fotografie.

MALÉŘOVÁ, Lenka et al., 2015. *Metodika pro hodnocení rizika územních celků: Simulace procesů KM v systému celoživotního vzdělávání složek IZS a orgánů veřejné správy*. Ostrava. Projekt bezpečnostního výzkumu VG20102015043. Dostupné také z: <http://simprokim.vsb.cz/>

MARLOWE, Tom, 2022. How Many Calories Do You Need to Survive?. *Survival Sullivan* [online]. © 2023 Survival Sullivan, aktualizace 7. listopadu 2022 [cit. 2023-01-18]. Dostupné z: <https://www.survivalsullivan.com/how-many-calories-to-survive/>

METODIKY HOPKS, 2022. *Správa státních hmotných rezerv: METODIKY HOPKS* [online]. © Copyright by SSHR Czech Republic 2022 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/metodiky-hopks/>

MINISTERSTVO VNITRA VE SPOLUPRÁCI S MINISTERSTVEM FINANCÍ A GENERÁLNÍM ŘEDITELSTVÍM HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU, 2022. *Metodické doporučení pro územní samosprávné celky: Zajištění ubytovací kapacity v obcích a krajích pro osoby přicházející z území Ukrajiny podle usnesení vlády č. 207 ze dne 16. března 2022, o vyčlenění volných ubytovacích kapacit v krajích, ve znění usnesení č. 235/2022*. Praha, 12 s. *MVCRX06AO84J*. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/odk2/soubor/metodika-stav-k-4-4-2022-f-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA VE SPOLUPRÁCI S MINISTERSTVEM FINANCÍ A GENERÁLNÍM ŘEDITELSTVÍM HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU, 2022. *Příloha č. 2 – Standardy pro objekty dočasného nouzové přístřeší ve stávajících objektech občanské vybavenosti – Ukrajina*. Praha, 9 s. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/odk2/soubor/priloha-c-1-standardy-pro-objekty-dnp-v02-docx.aspx>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2017. *Metodický pokyn Ministerstva zemědělství čj. 74020/2016-MZE-15000: k zajištění jednotného postupu orgánů krajů, hlavního města Prahy, orgánů obcí s rozšířenou působností, orgánů obcí a městských částí v hlavním městě Praze v systému nouzového zásobování obyvatelstva pitnou vodou při mimořádných událostech a za krizových stavů*. 1. 15. Dostupné také z: https://eagri.cz/public/web/file/551452/Metodicky_pokyn_NZV_Vestnik_vlady_organy_kraju_organy_obci_01_01_2017.pdf

Národní základna humanitární pomoci ve Zbirohu, 2010. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. ©2023 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://irop.mmr.cz/cs/projekty/iop/narodni-zakladna-humanitarni-pomoci-ve-zbirohu>

Nouzové přežití: Opatření ochrany obyvatelstva,, 2021. *HZS Moravskoslezského kraje* [online]. © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ukoly-ochrany-obyvatelstva-nouzove-preziti.aspx>

PAULUS, František et al., 2015. *ANALÝZA HROZEB PRO ČESKOU REPUBLIKU: ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA* [online]. Praha, s. 9 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/analyza-hrozeb-zprava-pdf.aspx>.

PUNČOCHÁŘ, Pavel, 2021. O budoucnosti zdrojů pitné vody v České republice: Životní prostředí. *Deník veřejné správy* [online]. © 2023 Triada, spol. s r. o, 2020(OF 5) [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6806218>

Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR: *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 11. února 2010 k realizaci opatření nouzového přežití obyvatelstva v působnosti Hasičského záchranného sboru České republiky*, 2010. Praha: GŘ HZS ČR, 31 s. 10/2010. Dostupné také z: http://metodika.cahd.cz/ostatni/SIAR_10_10_Nouzove_preziti_obyvatel_od_HZSCR.pdf. Čj. MV-81895-2/PO-2009.

Sdělení č. 168/1991 Sb., o Dodatkových protokolech I a II k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a konfliktů nemajících mezinárodní charakter, přijatých v Ženevě dne 8. června 1977. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-5]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

SEAL, Andrew a Susan THURSTANS, 2013. *Derivation of Nutrient Requirements for Disaster-Affected Populations: Sphere Project 2011: Food and Nutrition Bulletin* [online]. **34**(1), 45-51 [cit. 2023-01-18]. Dostupné z: [doi:10.1177/156482651303400106](https://doi.org/10.1177/156482651303400106)

Spolehlivost a management rizik: materiály z 62. semináře Odborné skupiny pro spolehlivost, konaného dne 23.2.2016 v Praze [online], 2016. Praha: Česká společnost pro jakost [cit. 2023-01-28]. ISBN 978-80-02-02639-6. Dostupné z: https://www.csq.cz/fileadmin/user_upload/Clenstvi/Centra/Sborniky_spolehlivost/192_62Sbornik_n.pdf

SSHR: Zásoby pro humanitární pomoc, 2022. *Správa státních hmotných rezerv: Státní hmotné rezervy* [online]. © Copyright by SSHR Czech Republic 2023 [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/statni-hmotne-rezervy-shr/zasoby-pro-humanitarni-pomoc-zhp/>

Terinos. (2023). [Online aplikace]. Dostupné z: <https://terinos.izscr.cz/client/>.

Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, enviromentální bezpečnosti a plánování obrany státu, 2016. ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY A PREVENCE KRIMINALITY. *Ministerstvo vnitra* [online]. Praha [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

Úřední věstník Evropské unie: Pokyny k podávání zpráv o zvládání rizik katastrof podle čl. 6 odst. 1 písm. d) rozhodnutí č. 1313/2013/EU, 2019. In: *Dokument 52019XC1220(01)*. C 428. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52019XC1220%2801%29>

ZAORALOVÁ, Nicole, 2014. Informační servis: Česká republika nabídla Srbsku a Bosně další pomoc. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/vyslani-humanitarni-pomoci-do-republiky-srbsko.aspx>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

§	Paragraf
%	Procento
ČR	Česká republika
DNP	Dočasné nouzové přístřeší
GŘ HZS ČR	Generální ředitel Hasičského záchranného sboru České republiky
HOPKS	Hospodářské opatření pro krizové stavy
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
KŘ	Krizové řízení
MU	Mimořádná událost
MZHP	Materiální základna humanitární pomoci
NU	Nouzové ubytování
NZV	Nouzové zásobování pitnou vodou
OOb	Ochrana obyvatelstva
ORP	Obec s rozšířenou působností
Sb.	Sbírka zákonů
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
ZaLP	Záchranné a likvidační práce
ZHP	Zásoby pro humanitární pomoc
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

<i>D</i>	index následků MU
<i>D_{IZS}</i>	index dostupnosti IZS
<i>F</i>	index výskytu MU
<i>HAS</i>	index dostupnosti HZS,
<i>I_{OU}</i>	index ohrožení zvoleného území
<i>M_{OU}</i>	míra ohrožení zvoleného území
<i>M_{PU}</i>	míra připravenosti zvoleného území
<i>M_{PU}</i>	míra připravenosti zvoleného území
<i>M_R</i>	úroveň rizika (dílčího rizika)
<i>M_{ZU}</i>	míra zranitelnosti zvoleného území
<i>O_{ZF}</i>	index obnovy základních funkcí v území
<i>P_{CU}</i>	<i>celková plocha území</i>
<i>POL</i>	index dostupnosti Policie ČR.
<i>P_{OS}</i>	<i>ostatní plocha území</i>
<i>P_{ZAS}</i>	<i>zastavěná plocha území</i>
<i>V</i>	index úrovně varování obyvatelstva
<i>ZDR</i>	index dostupnosti ZZS,
<i>Z_O</i>	index zranitelnosti obyvatel
<i>Z_P</i>	index zranitelnosti ploch v zvoleném území

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Opatření ochrany obyvatelstva.....	30
Obrázek 2 Opatření nouzového přežití	31
Obrázek 3 Humanitární balíček SSHR	40
Obrázek 4 Materiální základna humanitární pomoci.....	43
Obrázek 5 Nouzové ubytování Ukrajina	44
Obrázek 6 Vybavení nouzového ubytování Ukrajina.....	44
Obrázek 7 Proces managementu rizik dle ISO 31 000	50
Obrázek 8 Matice rizik	53
Obrázek 9 Katastrální území města Velká Bystřice [vlastní zpracování (katastrální území města Velká Bystřice, 2023)].....	56
Obrázek 10 Organizační struktura městského úřadu Velké Bystřice	59
Obrázek 11 Mapa nebezpečí města Velká Bystřice.....	68
Obrázek 12 Ilustrace kroků použitých při analýze rizik [vlastní zpracování (Maléřová, 2014)].....	76
Obrázek 13 Postup při analýze rizik [vlastní zpracování (Maléřová, 2014)]	78
Obrázek 14 Rozkládací postel pro nouzově ubytované osoby	95
Obrázek 15 Plán nouzového ubytování ve městě Velká Bystřice	96

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Třídění MU dle žvlů (Krömer, Musial a Folwarczny, 2010)	47
Tabulka 2 Typy nebezpečí s nepřijatelným rizikem (Paulus et al., 2015).....	48
Tabulka 3 Typy nebezpečí s nepřijatelným rizikem (pokračování, Paulus et al., 2015)	49
Tabulka 4 Nouzové ubytování ve městě Velká Bystřice	62
Tabulka 5 Záložní objekty nouzového ubytování.....	63
Tabulka 6 Hodnocení mapy nebezpečí města Velká Bystřice [vlastní zpracování (Brumarová a kol., 2020)]	69
Tabulka 7 Seznam MU na území města Velká Bystřice	69
Tabulka 8 Tabulka chovu zvířat	70
Tabulka 9 Analýza řešených MU [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)].....	79
Tabulka 10 Index výskytu MU F [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)].....	81
Tabulka 11 Index následku MU D [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)].....	81
Tabulka 12 Míra ohrožení MOU [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)].....	82
Tabulka 13 Index zranitelnosti obyvatel ZO [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)] ..	83
Tabulka 14 Index zranitelnosti ploch ZP [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)]	84
Tabulka 15 Seznam prvků varování	85
Tabulka 16 Index úrovně varování V [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)].....	86
Tabulka 17 Indexy dostupnosti pro základní složky IZS [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)].....	87
Tabulka 18 Index obnovy základních funkcí v území OZF [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)].....	88
Tabulka 19 Hodnocení připravenosti zvoleného území MPU [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)].....	88
Tabulka 20 Pravidla pro stanovení úrovně dílčího rizika MR [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)].....	89
Tabulka 21 Hodnocení dílčích rizik v zvoleném území [vlastní zpracování (Maléřová et al., 2015)].....	89

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Plán nouzového ubytování ve městě Velká Bystřice

**PŘÍLOHA P I: PLÁN NOUZOVÉHO UBYTOVÁNÍ VE MĚSTĚ
VELKÁ BYSTŘICE**

Počet listů: 24

**PLÁN
NOUZOVÉHO
UBYTOVÁNÍ**

VELKÁ BYSTŘICE

Subjekt – město: Velká Bystřice

Vypracoval: Bc. Tomáš Macharáček

Schválil:

OBSAH

1	ÚVODNÍ ČÁST	4
2	ZÁSADY A PRINCIPY	5
3	PLÁNOVÁNÍ LOKALITY	6
4	PODMÍNKY PROVOZU	7
5	VNITŘNÍ USPOŘÁDÁNÍ	8
6	BEZPEČNOSTNÍ OPATŘENÍ	11
7	DALŠÍ PROBLEMATIKY	12
8	MÍSTA UBYTOVÁNÍ – KAPACITY	13
9	PROVOZNÍ ŘÁD MÍSTA NOUZOVÉHO UBYTOVÁNÍ	15
10	CHECKLIST	16
11	SEZNAM PŘÍLOH	18
	DŮLEŽITÉ KONTAKTY	20
	TELEFONÍ ČÍSLA DŮLEŽITÝCH ORGANIZACÍ	21
	KRIZOVÝ ŠTÁB MĚSTA VEKLÁ BYSTRICE	22
	MAPA MĚSTA VEKLÁ BYSTRICE	24

Tento „Plán nouzového ubytování“ byl vypracován jako přílohová část v rámci Diplomové práce na Ústavu ochrany obyvatelstva, Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati v Uherském Hradišti.

Zpracovaná dokumentace slouží pro potřeby města Velká Bystřice.

Vypracoval: Bc. Tomáš Macharáček

1 ÚVODNÍ ČÁST

Plán nouzového ubytování města Velká Bystřice (dále jen „města“) obsahuje komplexní souhrn organizačních a technických opatření nezbytných pro co nejeфекtivnější zajištění kvalitního nouzového ubytování pro osoby, které se v důsledku vzniku mimořádné události ocitnou v nouzové situaci a budou potřebovat tuto službu.

Plán zahrnuje konkrétní postupy, které mají být provedeny v případě vzniku krizové situace, včetně zajištění vhodného ubytovacího zařízení, které bude splňovat důstojné podmínky ubytovaným osobám.

Tento plán nouzového ubytování slouží jako základ pro krizový štáb města při rozhodování o aplikaci nouzového ubytování na území města v případě mimořádné události. Jeho cílem je maximalizovat ochranu zdraví obyvatel, kteří byli nuceni opustit své domovy v důsledku mimořádné události. K dosažení tohoto cíle je nezbytné zejména zajistit včasné informování odpovědných orgánů, varování obyvatel a včasnou evakuaci osob do míst předem určených pro nouzové ubytování.

Při tvorbě plánu nouzového ubytování byly využity podklady získané prostřednictvím konzultací s odborníky a na základě znalostí a zkušeností s daným územím. Tyto podklady byly dále upraveny a aplikovány tak, aby plán umožnil poskytnutí co nejkvalitnějšího nouzového ubytování pro evakuované osoby.

Plán nouzového ubytování zahrnuje jak metodické postupy a doporučení, tak kartu pro ubytované osoby (provozní řád). Obsahem tohoto dokumentu je také tzv. Checklist. Ten obvykle představuje seznam kroků či úkolů, které musí být splněny. Checklist je tedy užitečným nástrojem k ověření toho, zda byly splněny všechny důležité kroky v procesu realizace nouzového ubytování a nedošlo k vynechání některé z důležitých položek na tomto seznamu. Checklist má tedy pomoci minimalizovat chyby a zvýšit efektivitu.

Plán nouzového ubytování města Velká Bystřice bude zpřístupněn:

- členům krizového štábu města Velká Bystřice,
- pracovníkům městského úřadu Velká Bystřice,
- vlastníkům nemovitostí, které jsou objektem nouzového ubytování.

2 ZÁSADY A PRINCIPY

Nouzové ubytování (dále jen „NU“) se poskytuje v zařízeních, která jsou běžně určena k ubytování (např. hotely, ubytovny).

Právní opora vychází ze

- Zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhlášky MV č. 380/2002 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, ve znění pozdějších předpisů.

Dále metodický postup vychází z

- Bojového řádu jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu
 - Metodický list č.8 - Ubytování evakuovaných osob – Nouzové ubytování
- Standard pro objekty dočasného nouzové přístřeší ve stávajících objektech občanské vybavenosti – MV GŘ HZS 2022

Při nouzovém ubytování je nutné zachovávat základní lidská práva a svobody a uplatňovat principy humanitárního práva. Zejména pak právo na přístup k bydlení a zachování lidské důstojnosti. V rámci NU je nutné brát ohled na věkové skupiny, zdravotní stav, pohlaví, náboženskou svobodu a příbuzenské a sociální vztahy evakuovaných obyvatel.

V NU jsou poskytovány následující služby:

- Nocleh;
- přístup k bezpečné pitné vodě, hygieně a potravinám a zdravotnické pomoci;
- chráněný a odpovídající životní prostor;
- základní materiální humanitární pomoc;
- základní komunitní služby pro důstojný život a možnost trávení volného času.

Přepokládá se, že osoby, které jsou nouzově ubytované, se zapojí do chodu zařízení NU, které jim slouží jako náhradní ubytování po dobu, než se budou moci navrátit do svých domovů.

3 PLÁNOVÁNÍ LOKALITY

Vzhledem k rizikům, která mohou ohrozit bezpečnost osob, které jsou nuceny využít nouzového ubytování, je klíčové, aby objekt byl umístěn na bezpečném místě, které je mimo zóny havarijního plánování, zóny ohrožení a záplavová území. Tato důležitá opatření jsou zajištěna ve spolupráci se zástupci místní samosprávy a statutárním zástupcem zařízení. Tato spolupráce umožňuje, aby byla zohledněna všechna relevantní kritéria pro výběr vhodného místa pro nouzové ubytování a zabezpečena co nejvyšší bezpečnost osob v nouzi. Je tedy důležité naplnit, aby:

- Byla lokalita NU vybrána s ohledem na dobré dopravní spojení a v blízkosti občanské vybavenosti (obchody s potravinami, školy, lékařská zařízení a další služby).
- Lokalita plnila integrační roli. Tedy, aby se zabránilo separaci ubytovaných osob, jež byly ze závažných důvodů evakuovány ze svých domovů, aby tak tyto osoby nepostrádaly aktivitu spojenou se společenským životem ve městě.
- Bylo NU zřízeno v předem vytipovaném objektu či objektech, které nabízí ubytovaným osobám dostatečný životní prostor a hygienické zázemí.
- Objekt ubytovaným osobám poskytoval dostatečnou ochranu s ohledem na počasí a roční období. Prostory NU je také nutné vybavit dalšími prostředky pro zajištění provozu, pokud si to situace vyžaduje.

4 PODMÍNKY PROVOZU

K zajištění provozu NU je nutno splnit určité podmínky. Jedná se o tyto základní body:

- Objekt, jeho zařízení a organizace musí splňovat alespoň minimální standardy pro chod zařízení. Tyto jsou:
 - √ Dle standardu SPHERE činí minimální obytná plocha na osobu 3,5 m²;
 - √ v České republice je minimální obytná plocha pro nouzové ubytování stanovena na 3,5 m² na osobu.
- Doporučuje se, aby vnitřní prostory v objektech byly suché, s přirozeným větráním. To lze docílit dostatečnou výškou stropu.
- Veškeré vnitřní prostory jsou nekuřácké.
- Objekt musí být bezpečný jak uvnitř, tak zvenku. Poskytuje ochranu před povětrnostními vlivy.
- Je nutné zajistit optimální světelné podmínky (dostatek denního světla, ochrana před přímými slunečními paprsky).
- Ubytovaným osobám je nutné zajistit dostatečný tepelný komfort a umožňuje-li to dispozice objektu, tak i maximální soukromí. Doporučuje se minimální pobytová teplota pro prostory určené pro spaní a hraní si dětí, a to nejméně 18 až 22 °C.
- V souvislosti s bezpečným pohybem se doporučuje zachovat a udržovat prostor pro uložení osobních věcí a možnosti pohybu mezi těmito věcmi a jednotlivými lůžky.
- Je zajištěna obsluha v režimu 24/7.
- V objektu je k dispozici dokumentace, orientační plány, cedule a další popisky pro lepší srozumitelnost.
- Je nutné zajistit dostatečné množství zdrojů energií a komodit.
- Pokud to personální a materiální zdroje umožňují, je vhodné zaměřit se na specifické potřeby jednotlivých skupin klientů v objektu, včetně žen, dívek, mužů, chlapců, kojenců, starších lidí, osob se zdravotním postižením a dalších zranitelných jedinců a skupin.

5 VNITŘNÍ USPOŘÁDÁNÍ

Seznam konkrétních bodů k zajištění chodu NU, které jsou potřeba splnit:

Vedoucí NU:

- Provoz objektu je zajišťován vedením NU, které spolupracuje s HZS a městem Velká Bystřice při poskytování ubytování pro osoby.
- Pro efektivnější práci se doporučuje zřídit kancelář vybavenou WIFI připojením a počítačovou technikou.

Evidence osob:

- Vedení NU vede evidenci ubytovaných osob a jejich potřeb pomocí evidenčního formuláře.
- Spolupráce s předsedou krizového štábu, který je zároveň starostou města, je klíčová pro činnost NU.

Hygienické zázemí:

- Je nutné zajistit oddělené prostory WC a sprch pro muže a ženy.
- Sociální zařízení musí být vybaveno mýdlem a toaletním papírem a v jeho blízkosti musí být k dispozici tekoucí teplá voda.
- Provozovatel musí zajistit dostupnost tekoucí pitné vody a tekoucí teplé vody.
- Každá ubytovaná osoba má nárok na 15 litrů pitné vody denně.
- Minimální doporučené standardy pro sociální zařízení vycházejí z požadavků stanovených Ministerstvem zdravotnictví ČR.
- Pokud provozovatel plánuje odchylky od těchto standardů, je nutné je konzultovat s Krajskou hygienickou stanicí.

Poznámka: Hodnoty mohou být upraveny v průběhu ubytování.

Zázemí pro odpočinek a nocleh:

- Prostor pro nocleh musí být vybaven možností rozdělení pro ženy s dětmi, muže, jednotlivé rodiny, osoby se specifickými potřebami, starší osoby a další.

- Zajištění základních potřeb pro ubytované zahrnuje lůžkoviny, jako je ložní prádlo, matrace, karimatky nebo podložky pod matrace a v zimě dvě deky.

Péče o děti:

- Je nutné zvolit vhodný prostor pro vytvoření dětského koutku.
- Zajištění bezpečného místa pro odpočinek dětí, zejména kojenců, je nezbytné.
- Pokud to bude možné, je vhodné zajistit prostor pro výuku a plnění školních úkolů.

Příprava a výdej stravy:

- Doporučuje se zajistit rozumné množství základních potravin, jako jsou například chléb, máslo, mléko, cukr, sůl, pepř a další potraviny, které mohou být využity pro případné rychlé zajištění stravy. Tyto potraviny by měly být skladovány v bezpečném a z hlediska hygieny vhodném prostoru s možností skladování v chladu.
- Je zcela zásadní udržovat pracovní plochy, zařízení, nástroje a nádoby v čistém stavu a předcházet jejich kontaminaci, aby se minimalizovalo riziko šíření nemocí a infekcí.
- Potraviny by měly být skladovány za podmínek stanovených výrobcem a v souladu s hygienickými normami, aby se minimalizovalo riziko kontaminace a zachovala se kvalita potravin.
- Klíčové je také zajištění dostupnosti pitné vody splňující hygienické požadavky podle právního předpisu upravujícího požadavky na pitnou vodu. Nejlépe pak z takového zdroje, u kterého je známa jeho kvalita (např. z veřejného vodovodu), a to tak, aby jí byl dostatek k pití, osobní hygieně, úklidu, vaření apod.
- Místa s dostupnou pitnou vodou se doporučuje označit vysvětlující tabulkou s textem „pitná voda“.

Příjem a výdej materiální humanitární pomoci:

- Může být vyhrazeno místo v objektu pro přijímání a výdej humanitární pomoci, která slouží k vybavení objektu a uspokojení potřeb ubytovaných, pokud nemohou nákupem zajistit své potřeby.

Společné prostory:

- Je vhodné navrhnout prostor pro posezení ubytovaných a vybavit jej potřebným nábytkem, jako jsou stoly a židle.
- Dále je žádoucí vytvořit společenskou místnost pro setkávání a sdílení důležitých informací. Tato místnost by měla být oddělena od prostor pro nocleh, aby byl zajištěn klid a soukromí pro ubytované.

Zdravotnická a psychosociální pomoc:

- Měla by se zřídit místnost pro poskytování první pomoci, tato má být vybavena lékárníčkou a dalšími potřebnými prostředky.
- V případě výskytu infekčního onemocnění je doporučeno zřídit místo pro izolaci nemocných a provádět zvýšené hygienické opatření, jako je nošení ochranných prostředků a pravidelná dezinfekce kontaktních ploch. V tomto případě je také nutné kontaktovat krajskou hygienickou stanici.
- Doporučuje se zajistit prostor pro poskytování psychosociální a duchovní pomoci pro ubytované, kteří o to požádají.

Venkovní prostory:

- Je třeba zabezpečit dostatečný počet parkovacích míst v blízkosti objektu.
- Dále se doporučuje vytvořit kuřárnu, která bude umístěna v dostatečné vzdálenosti od objektu.

Požární hlídka:

- Pro zajištění bezpečnosti by měla být požární hlídka složena minimálně ze dvou osob, které jsou proškoleny v používání hasicích prostředků a mají znalosti protipožárních opatření v daném objektu.

Zajištění objektu nouzového ubytování:

- Je důležité zajistit pravidelný dohled v okolí objektu, zejména kvůli kumulaci většího počtu osob. Proto by měla být zajištěna spolupráce s městskou policií nebo Policií ČR. Tyto subjekty by měly pravidelně provádět dohled a monitorovat situaci v okolí objektu.

6 BEZPEČNOSTNÍ OPATŘENÍ

Ubytované osoby musí být informovány o bezpečnostních a provozních opatřeních v objektu, včetně požárních bezpečnostních pravidel. Tyto informace jsou důležité pro zajištění bezpečnosti ubytovaných osob. Proto se navrhuje následující:

- Provozní řád zařízení, požární řád a evakuační plán musí být k dispozici vždy a přístupné v prostorách NU. Tato opatření by měla být snadno viditelná a dostupná.
- Zajištění veřejného pořádku v okolí objektu a uvnitř budovy je důležité pro bezpečnost všech hostů. Obecní policie nebo Policie České republiky mohou zajistit dodržování veřejného pořádku.
- Zajištění požární bezpečnosti objektu je zajišťováno požární hlídkou, kterou určí velitel SDH Velká Bystřice. Pokud objekt není vybaven EPS (elektrický požární hlásič), musí být k dispozici odpovídající počet hasicích přístrojů a případně autonomní hlásiče požáru.
- V neposlední řadě je nutné zajistit režimová opatření k zamezení neoprávněnému vstupu do objektu. Toto opatření pomůže zabezpečit bezpečnost ubytovaných hostů a minimalizovat rizika.

7 DALŠÍ PROBLEMATIKY

Domácí zvířata:

- Pro umístění zvířat v místě NU je nutné získat povolení od vedení zařízení. Vedení určuje, jakým způsobem je možné zvířatům umožnit pobyt na místě. Pobyt zvířat může mít pro klienty pozitivní vliv na jejich duševní zdraví.
- Pokud jsou domácí zvířata povolena v prostorách NU, musí být chována na místě, které je k tomu určeno, s ohledem na dispozice objektu. Nesmí být připuštěno, aby se zvířata dostala do kontaktu s osobami, které jsou na ně alergické.
- Majitel zvířete je zodpovědný za zajištění potravy a dalších potřeb zvířete a také za případné škody, které může jeho zvíře způsobit ať na majetku nebo na zdraví ubytovaných osob.

Ostatní:

- Pokud je to potřeba a je to možné, měla by být zajištěna doprava k lékaři nebo do školy.
- Je vhodné zajistit zvýšený počet popelnic, nebo dodání kontejneru a domluvit odvoz komunálního odpadu. V případě pobytů zvířat je pak vhodné zajistit odpadkové pytle na zvířecí exkrementy.
- S ohledem na vysoký počet osob v ubytovacích prostorech je doporučeno, aby byly k dispozici pračky na osobní prádlo přímo na místě NU. Doporučuje se jedna pračka na 25 osob. Praní osobního prádla je možné zajistit prostřednictvím nasmlouvané firmy.

8 MÍSTA UBYTOVÁNÍ – KAPACITY

Místo:	Hotel Zámek
Typ:	Místo ubytování, stravování
Adresa:	Zámecké nám. 773, 783 53 Velká Bystřice
Kontaktní osoba:	Milada Vallášová Benčajová
Telefon:	585 351 451
Ubytovací kapacita:	47 osob
Stravovací kapacita:	47 osob – místní kuchyně

Místo:	Penzion Varna
Typ:	Místo ubytování, stravování
Adresa:	Pivovarská 900, 783 53 Velká Bystřice
Kontaktní osoba:	
Telefon:	585 351 451, +420 606 745 831
Ubytovací kapacita:	15 osob
Stravovací kapacita:	15 osob – místní kuchyně

Místo:	Penzion GrygarTruck
Typ:	Místo ubytování
Adresa:	ČSA 905, 783 53 Velká Bystřice
Kontaktní osoba:	
Telefon:	
Ubytovací kapacita:	46 osob
Stravovací kapacita:	samostatná kuchyň – zabezpečit stravu

Místo:	Penzion Morava
Typ:	Místo ubytování
Adresa:	Týnecká 788, 783 53 Velká Bystřice
Kontaktní osoba:	
Telefon:	
Ubytovací kapacita:	7 osob
Stravovací kapacita:	samostatná kuchyň – zabezpečit stravu

Velkokapacitní místa pro nouzové ubytování:

Místo:	ŠKOLNÍ HALA
Typ:	Místo ubytování – stravování
Adresa:	8. května 67, 783 53 Velká Bystřice
Kontaktní osoba:	
Telefon:	
Ubytovací kapacita:	100 osob
Stravovací kapacita:	Stravování v rámci školní jídelny / stravu zabezpečit

Místo:	ŠKOLNÍ TĚLOCVIČNA
Typ:	Místo ubytování – stravování
Adresa:	8. května 67, 783 53 Velká Bystřice
Kontaktní osoba:	
Telefon:	
Ubytovací kapacita:	50 osob
Stravovací kapacita:	Stravování v rámci školní jídelny / stravu zabezpečit

Místo:	SOKOLOVNA
Typ:	Místo ubytování
Adresa:	8. května 382, 78353 Velká Bystřice
Kontaktní osoba:	Pavel Černý
Telefon:	777 639 120
Ubytovací kapacita:	70 osob
Stravovací kapacita:	samostatná kuchyň – zabezpečit stravu

Místo:	ORLOVNA
Typ:	Místo ubytování
Adresa:	8. května, 783 53 Velká Bystřice
Kontaktní osoba:	
Telefon:	
Ubytovací kapacita:	50 osob
Stravovací kapacita:	samostatná kuchyň – zabezpečit stravu

9 PROVOZNÍ ŘÁD MÍSTA NOUZOVÉHO UBYTOVÁNÍ

1. Adresa místa nouzového ubytování:
2. Vedoucí místa nouzového ubytování:
3. Spojení do místa nouzového ubytování:
4. Telefon: Fax: E-mail:
5. V místě nouzového ubytování se mohou zdržovat pouze osoby uvedené na seznamu ubytovaných osob.
6. Noční klid v místě nouzového ubytování je od 22,00 do 06,00 hodin.
7. Doba výdeje stravy je stanovena takto:
 - I. snídaně
 - II. oběd
 - III. večeře
8. Ubytovaným osobám se povoluje konzumovat pouze prověřené (hygienicky nezávadné) potraviny a pitnou (balenou) vodu.
9. Za osoby ve věku do 15 let odpovídají rodiče nebo jejich zákonní zástupci.
10. Za soukromé věci v majetku ubytovaných osob personál místa nouzového ubytování neručí.
11. Za domácí zvířata odpovídá jejich majitel. Ubytované osoby nahlásí přítomnost domácích zvířat při příjmu ubytovaných osob do místa nouzového ubytování. Zvířata mohou být dočasně přemístěna do smluvního útulku nebo určeného prostoru v místě nouzového ubytování.
12. Ubytované osoby jsou povinny:
 - a) řídit se pokyny osob zabezpečujících provoz místa nouzového ubytování,
 - b) udržovat pořádek a čistotu,
 - c) dodržovat pravidla osobní hygieny,
 - d) chovat se ohleduplně k ostatním ubytovaným osobám, s případnými problémy se obracet na osoby zabezpečující provoz místa nouzového ubytování,
 - e) nahlásit vždy opuštění místa nouzového ubytování (personálu a zápis do knihy opuštění místa nouzového ubytování),
 - f) odhlašovat se při ukončení pobytu v místě nouzového ubytování,
 - g) při ukončení pobytu je ubytovaná osoba povinna vrátit přidělené prostředky. V případě jejich ztráty nebo poškození bude uplatňována ze strany zřizovatele místa nouzového ubytování náhrada.
13. Ubytovaným osobám je v prostoru místa nouzového ubytování zakázáno:
 - a) manipulovat s otevřeným ohněm a kouřit mimo vyhrazený prostor (místo pro kouření),
 - b) vstupovat do prostoru pro přípravu stravy,
 - c) zasahovat do elektrických rozvodů a jiných zařízení místa nouzového ubytování,
 - d) používat elektrické spotřebiče s výjimkou povolených nebo přidělených prostředků,
 - e) odnášet jakékoli zařízení nebo materiál mimo prostor místa nouzového ubytování nebo jej přemísťovat bez svolení obsluhy místa nouzového ubytování,
 - f) rušit noční klid, konzumovat alkoholické nápoje a užívat jiné zakázané návykové látky

10 CHECKLIST

CheckList: Zabezpečení Nouzového ubytování

- Aktualizujte seznam zaměstnanců zabezpečujících nouzové ubytování.
- Pravidelně provádějte aktualizaci karty ubytovaných.
- Ujistěte se, že personál je řádně proškolen v zabezpečení nouzového ubytování.
- Zabezpečte tepelný komfort dle hygienických norem.
- Zkontrolujte, zda je k dispozici dostatečné množství hasicích přístrojů a zda jsou funkční a byla provedena revize.
- Zkontrolujte, zda je k dispozici dostatečné množství jídelního nádobí a kuchyňských potřeb pro všechny ubytované.
- Zkontrolujte, zda je zabezpečena strava pro ubytované osoby.
- Zkontrolujte, zda jsou k dispozici dostatečné zásoby potravin a zda jsou skladovány v bezpečném a hygienickém stavu.
- Zkontrolujte, zda jsou k dispozici dostatečné zdroje a pitné vody.
- Zkontrolujte, zda jsou k dispozici funkční a bezpečné vařiče, ledničky a ostatní kuchyňské vybavení.
- Zkontrolujte, zda jsou k dispozici funkční koupelny a záchody s dostatečným množstvím toaletního papíru a hygienických potřeb.
- Zkontrolujte, zda jsou k dispozici informace a instrukce pro nouzové evakuace a záchranu, včetně plánu budovy a míst srazu.
- Zkontrolujte, zda jsou k dispozici informace o místních obchodech, restauracích a dopravních spojeních pro ubytované.
- Zkontrolujte, zda jsou k dispozici kontaktní údaje pro zdravotnickou pomoc, hasiče, policii a další nouzové služby.

- Zkontrolujte, zda jsou k dispozici lékárníčky a zda obsahují potřebné léky a zdravotnické pomůcky.
- Zkontrolujte, zda jsou k dispozici nouzové svítilny.
- Zkontrolujte, zda jsou všechny detektory kouře a oxidu uhelnatého funkční.
- Zkontrolujte, zda jsou všechny dveře funkční.
- Zkontrolujte, zda jsou všechny elektroinstalace v bezpečném stavu a nejsou poškozeny.
- Zkontrolujte, zda jsou všechny okna funkční a snadno otevíratelná.
- Zkontrolujte, zda jsou všechny prostorové nároky splněny a zda jsou zajištěny dostatečné podmínky pro soukromí a hygienu.
- Zkontrolujte, zda jsou všechny prostory v ubytovacích prostorách dostatečně osvětleny a vybaveny prostředky pro úklid.
- Zkontrolujte, zda je k dispozici dostatečné množství lůžek a ložního prádla pro všechny ubytované.
 - Hygienické potřeby (zubní kartáčky, pasta, mýdlo, šampon)
 - Matrace
 - Osobní skříně
 - Postele
 - Přikrývky a polštáře
 - Záchodové potřeby (toaletní papír, mýdlo, ručníky)

Vypracoval:

Dne:

11 SEZNAM PŘÍLOH

**METODICKÝ VÝVOJOVÝ DIAGRAM
OCHRANA OBYVATELSTVA**

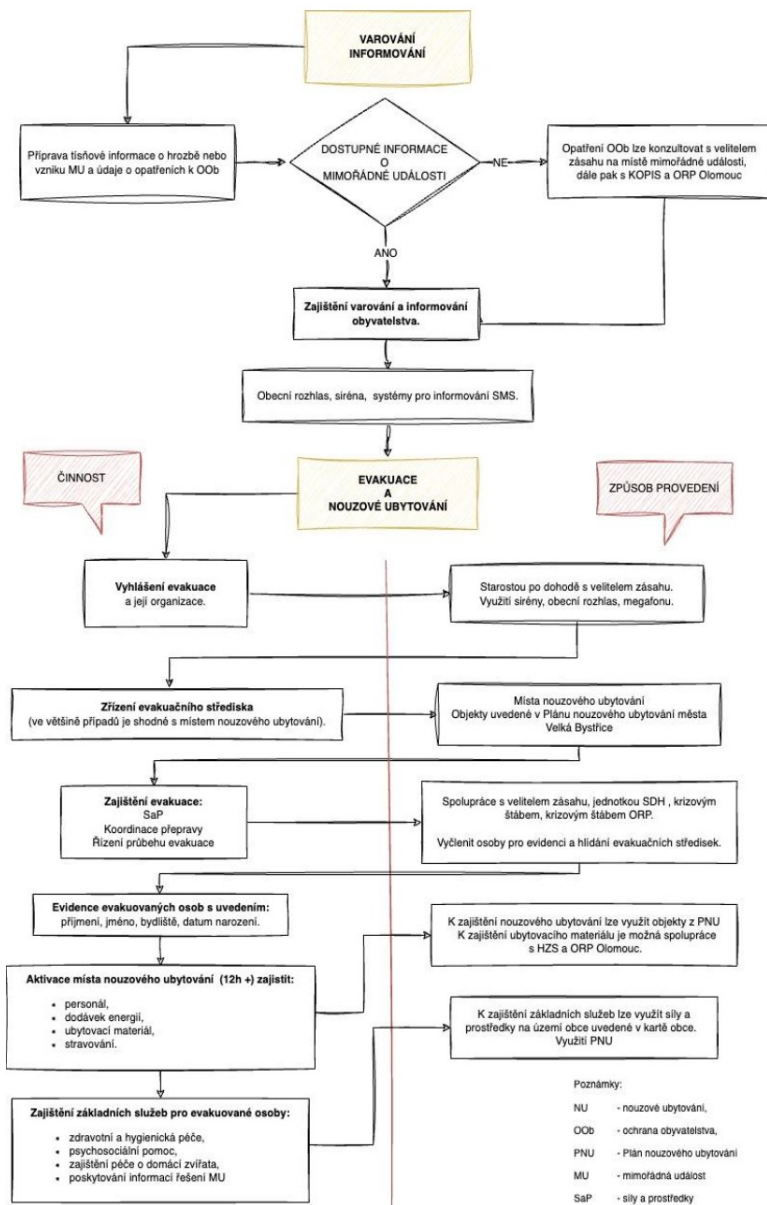
DŮLEŽITÉ KONTAKTY

TELEFONÍ ČÍSLA DŮLEŽITÝCH ORGANIZACÍ

KRIZOVÝ ŠTÁB MĚSTA VELKÁ BYSTRICE

MAPA VELKÁ BYSTRICE

METODICKÝ VÝVOJOVÝ DIAGRAM OCHRANY OBYVATELSTVA

DŮLEŽITÉ KONTAKTY

Městský úřad Velká Bystřice

Zámecké náměstí 78, 783 53

Velká Bystřice

Kontakt: Starosta města

Ing. Marek Pazdera

Tel: 606 739 244

Zásobování:

Subjekty, které mohou zabezpečit nouzové zásobování potravinami:

Subjekt: Penny market

Adresa: ČSA 987, 783 53 Velká Bystřice

Kontakt: 800 202 220

Subjekt: MAKRO Cash & Carry Olomouc

Adresa: Olomoucká 791, 783 53 Velká Bystřice

Kontakt: 281 083 083

Subjekt: COOP družstvo HB – Velká Bystřice

Adresa: 8. května 73, 783 53 Velká Bystřice

Kontakt: 585 351 345

Strava – kuchyně:

Subjekt, který může zabezpečit teplou stravu – kuchyně:

Subjekt: ŠKOLNÍ jídelna – Velká Bystřice

Adresa: Loučná 703, 783 53 Velká Bystřice

Kontakt: 731 438 334

Subjekty zajišťující nouzové zásobování pitnou vodou:

Subjekt: MORAVSKÁ VODÁRENSKÁ, a. s.

Adresa: Tovární 41, 779 00 Olomouc

Kontaktní osoba: Ing. Miloslav Skoupil **Telefon:** 585 536 165

TELEFONÍ ČÍSLA DŮLEŽITÝCH ORGANIZACÍ

Pracoviště, funkce	Telefon na pracoviště
Hasiči	
Tísňové volání	150 , 112
Operační středisko	585 731 205, 585 731 722
Policie ČR	
Tísňové volání	158
Obvodní oddělení – Velká Bystřice	974 767 771
Záchranná služba	
Tísňové volání	155
Operační středisko	585 243 263
Praktický lékař MUDr. Petr Kafka – Velká Bystřice	
Poruchy	
Elektrický proud	840 114 115
Plyn	1239
Telefon	129
Voda	585 243 263
Technické služby města Olomouc	585 416 212, 585 413 323

KRIZOVÝ ŠTÁB MĚSTA VEKLÁ BYSTRICE

Jméno:	Ing. Marek Pazdera	Funkce v komisi:	předseda	Telefon práce:	585 351371
Adresa práce:	Zámecké náměstí 79, 783 53, Velká Bystřice	Funkce na pracovišti:	starosta	Mobil-veřejný:	606 739 244
E-mail:	pazdera@muvb.cz	Poznámka:		Fax:	

Jméno:	Ing. Jiří Pospíšil Ph.D.	Funkce v komisi:	místopředseda	Telefon práce:	5858 351 671
Adresa práce:	Zámecké náměstí 79, 783 53, Velká Bystřice	Funkce na pracovišti:	místostarosta města	Mobil- neveřejný:	
E-mail:	pospasil@muvb.cz	Poznámka:		Fax:	

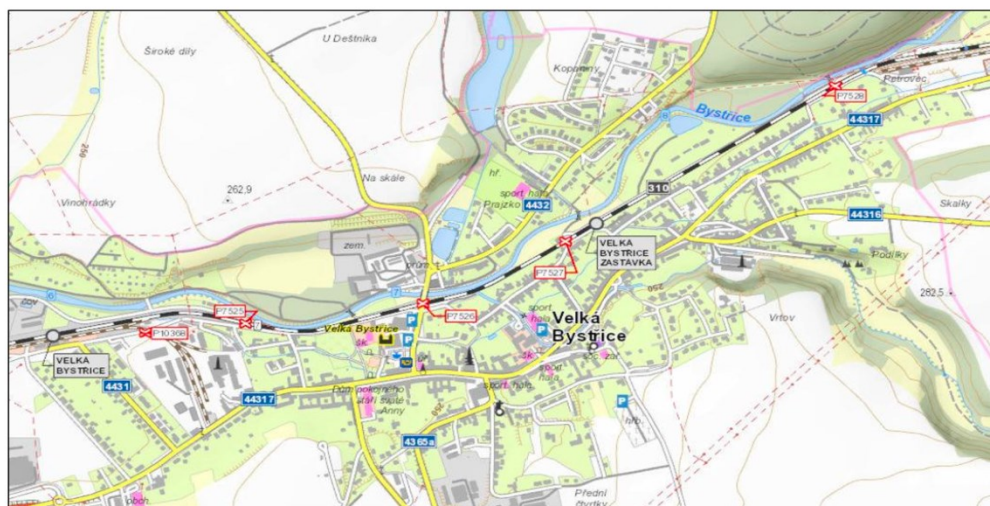
Jméno:	Ing. Martin Seidler	Funkce v komisi:	člen	Telefon práce:	5858 351 671
Adresa práce:	Zámecké náměstí 79, 783 53, Velká Bystřice	Funkce na pracovišti:	místostarosta města	Mobil-veřejný:	
E-mail:	seidler@muvb.cz	Poznámka:		Fax:	

Jméno:	Marcela Chumchalová	Funkce v komisi:	člen	Telefon práce:	585 154 671
Adresa práce:	Zámecké náměstí 79, 783 53, Velká Bystřice	Funkce na pracovišti:	Tajemnice MěÚ VB	Mobil-veřejný:	
E-mail:	chmchalova@muvb.cz	Poznámka:		Fax:	

Jméno:	Ing. Filip Štembírek	Funkce v komisi:	člen	Telefon práce:	585 154 139
Adresa práce:	Zámecké náměstí 79, 783 53, Velká Bystřice	Funkce na pracovišti:	Vedoucí odboru výstavby, územ. plán.	Mobil-veřejný:	
E-mail:	stembirek@muvb.cz	Poznámka:		Fax:	

Jméno:	Ing. Kamil Šperka	Funkce v komisi:	člen	Telefon práce:	
Adresa práce:	Zámecké náměstí 79, 783 53, Velká Bystřice	Funkce na pracovišti:	Velitel SDH Velká Bystřice	Mobil-veřejný:	604 180 602
E-mail:	Kamil.sperka@K2OL.cz	Poznámka:		Fax:	

MAPA MĚSTA VELKÁ BYSTRICE

Velká Bystřice

1:9,761
 0 0.07 0.15 0.3 mi
 0 0.13 0.25 0.5 km